NATIONAL LIBRARY
JAN 23 1971
BIBLIOTH NATIONALE

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 491 College St., Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telephones: 921—7121: 465-7902. United States Editorial Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. ŠIMANE, 5524 W Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

WEDNESDAY, DECEMBER 23, 1970

LATVIJA AMERIKĀ

91./92. N-RS. TREŠDIENA, 1970. GADA 23. DECEMBRIS 20. GADS

SECOND CLASS MAILL REGISTRATION NUMBER 2249

Cena 25. centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Atbildīgais redaktors: KRISS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465—7902. Birojs: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921—7121. Nujorkas redakcijas vadītāja: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 994—7919. Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774—5746. Redaktors Eiropā: V. SKULTĀNS, 605 Offenbach/Main, Waldstr. 23. West-Germany.

Laikraksta lasītājiem, sludinājumu devējiem un līdzstrādniekiem

PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS

novēl LATVIJA AMERIKĀ REDAKCIJA un APGĀDS

ZIEMSVĒTKOS Elmāra Damberga zīmējums

Māc. A. Čops

Ziemas svētkos

„Tas bija patiesais gaišums, kas nāca pasaulē, kas apgaismo ikvienu cilvēku... Viņš nāca pie savējiem, bet tie Viņu neuzņēma. Bet cik Viņu uzņēma, tiem Viņš deva varu kļūt par Dieva bērniem..." Jāņa ev. 1, 9—12.

Kādā universitātes studentu mītnē Ziemas svētku vakarā grupa studentus. Tikai pēc asiem protestiem svētku dziesmas. Te pēkšņi atvērās durvis un telpā ienāca kāds gados jauns universitātes docents, dažādi ākstīdamies, sāka izsmiet studentus. Tikai pēc asiem protestiem par viņa rīcību jaunais docents, nicinoši smiedams, atstāja telpu. Pēc tam iestājās savāds klusums. Dažs klusēja aiz sašutuma un dusmām, cits aiz pārsteiguma un izbrīnas, cits varbūt aiz pēkšņi atmodināta jautājuma — varbūt docentam tomēr taisnība.

Mazajā studentu mītnē sastapās divas pretējas pasaules, tāpat kā tās sastopas tagadējā dzīvē un cilvēku pārdomu un izjūtu pasaulē: dievišķa kristīgā simbolika un ačelsmis skeptiska un nolieckēja prāta ietērpā.

Šie ir divi pretēji poli, kas notaic mūsu tagadējās cilvēcīgās dzīves strāvojumus, domas un liktenus. Tie radījuši pretrunas un plaisas cilvēku starpā. Pie tiem krustojas dziļi audzināšanas, izglītības un kultūras jautājumi, vērtību un dzīves jēgas problēmas.

Ziemas svētku citkārt gaišo un kluso mieru, Kristus mīlestības vēsti pārklieđz mūsu laika skaļie saukļi: Dievs ir miris! Cilvēks kļuvis pilngadīgs un var it labi iztikt bez Dieva hipotezes! Brīvu ceļu cilvēka dabiskām tieksmēm! Revolūcionāru dzīves pārveidošanu! Tie, kas negrib pilnīgi noliegt Kristus dzīves un mācības gaišo paraugu un vērtību, bet mazliet glaimot ticīgiem, saka: arī Kristus bijis revolūcionārs, bet vēstures gaitā kristietība kļuvusi reakcionāra, dzīves progresa kavētāja un cilvēka dabas apspiedēja. Kas gan tagad netiek segts un attaisnots ar progresa un brīvības saukļiem! Dažreiz aiz tā slēpjas apzināta jaunprātība un viltus, citreiz dzīves pieredzes seklums un naivitāte.

Par to, kas un kāds ir cilvēks, vēstures pieredze un dziļas psiholoģiskas cilvēka dabas analizes sniedz brīdinātājas atziņas. Kopš seniem laikiem, kamēr vien cilvēks sācis apzināties sevi un ieskatīties savas dabas noslēpumos, viņš ieraudzījis sevī ne tikai gaiša prāta un cildenu jūtu būti, bet arī mežoni un zvēru. Atbrīvots no gariguma, ētiskuma un reliģisku vērtību cieņas un kontroles, cilvēks nonāk zemisku spēku varā. Pēc otra pasaules kara daži kultūrvēsturnieki mūsu laikmeta raksturojumu izteica vārdiem: cilvēka atmetis Dievu, nonācis daimoņu varā. Šodien varbūt daudziem kā pasaka skan bībeles vārdi: „Cilvēka sirdsprāts ir ļauns no mazām dienām" (1. Moz. 8, 21).

Janina Babre

MIERS MIERS LAI JUMS

Reiz dziļā ziemas vakarā,
Kad ciemus klāja sniegs,
Uz māju brida celinieks
No tāla svešuma.
Tam ceļā zvaigznes spīdēja,
Sniegs salā dziesmu dziedāja:
„Miers miers virs zemes jums,
Miers miers lai jums,
Dievs—Cilvēks šonakt dzimis."

Tur ciema laužu istabā
Mazs bērniņš gulēja
Un svešinieks no tālienes
Tiem vēsti atnesa:
„Lūk, jauna zvaigzne uzausa
Pie rīta debess apjoma,
Miers miers virs zemes jums,
Miers miers lai jums,
Dievs—Cilvēks šonakt dzimis."

Bērns svētlaimīgi smaidīja
Kā senā Jūdejā
Reiz mazais Jēzus silītē
Kad gani sargāja
Un eņģeļi tam dziedāja:
„Lai gods ir Dievam augstībā,
Miers miers virs zemes jums,
Miers miers lai jums,
Dievs—Cilvēks šonakt dzimis."

Ar katru jaunpiedzimušu
Dievs dod mums cerību:
Viņš savu tautu neatstās
Jo slēdza derību
To mūžiem caurī izvadīt
Caur savu Dēlu atpestīt.
Miers miers virs zemes jums,
Miers miers lai jums,
Dievs—Cilvēks šonakt dzimis.

„Aust jauna gaisma austrumos,"
Nes ziņu celinieks.
„Dievs Tēvs kas valda augstumos
Mums sūta Glābēju.
Drīz launā vara izbeigsies
Nāk Svētais Gars mums mieru nest.
Miers miers virs zemes jums,
Miers miers lai jums,
Dievs—Cilvēks šonakt dzimis."

PAZIŅOJUMS LASĪTĀJIEM

Mūsu laikraksta nākošais numurs iznāks trešdien, 30. decembrī.

Paziņojums mūsu laikraksta lasītājiem

Par spīti cīņai pret inflāciju dzīves dārdzība neapturami ir gājusi un vēl ies uz augšu. Lai varētu nodrošināt laikraksta Latvija Amerikā piesūtīšanu abonentiem, apgāds DAUGAVAS VANAGS nolēmis, sākot ar 1971. gada 1. janvāri, paaugstināt abonēšanas maksu:

Kanadā un ASV		Eiropā un Austrālijā	
1 gada abonements	$21.00	1 gada abonements	$16.00
6 mēnešu „	$11.50	6 mēnešu „	$ 8.50
3 mēnešu „	$ 6.00	3 mēnešu „	$ 4.50
1 mēneša	$ 2.50		

Mēs ceram uz lasītāju atbalstu, lai apgāds varētu smago slodzi pārvarēt un nodrošināt laikraksta iznākšanu. Abonentiem, kas nokārtojuši par 1971. gadu pēc vecajām likmēm, piemaksa atsevišķi nav jāsūta, toties apgāds attiecīgi saīsinās pagarināšanas laiku.

Pateicamies par līdz šim dāvāto uzticību un ceram, ka to lasītāji neliegs arī turpmāk.

Apgāds DAUGAVAS VANAGS

Nemieri Polijā

Polijas trīs Baltijas jūras ostas pilsētās Gdanskā (agr. Dancigā), Copotā un Gdiņā 14. decembrī izcēlās niknas demonstrācijas kā tieša reakcijas pazīme valsts saimnieciskai krizei. Partijas prese dienu iepriekš bija paziņojusi cenu pacēlumu pārtikai, apģērbiem un oglēm pat līdz 33%. Bet kas vissvairāk patērētājus satrauca, bija gaļas un gaļas izstrādājumu sadārdzināšana par 11—33%. Jau pirms cenu pacēluma pie miesnieku veikaliem stāvēja gaļas pircēju rindas un jau tā ierobežotie gaļas produkti drīz no plauktiem pazuda. Poļu komūnistu partijas vadītājs Vladislavs Gomulka jau šā mēneša sākumā kādā runā brīdināja, ka ierobežoto krājumu dēļ pieprasījumi ir jākontrolē. Izrādās, ka cenu pacēlums tagad ir minētās kontroles „metode". Pārtikas sadārdzināšanā vainojama valsts nesekmīgā lauksaimniecības politika. Ziņojumi no Baltijas jūras ostas pilsētām rāda, ka cenu paceļšana bija pēdējais izaicinājums, kas noveda nemierniekus pie izmisuma soļa — sadursmes ar valdības bruņoto pārspēku.

Polijas autoritātes ziņoja, ka 16. decembrī kārtība atkal atjaunota Gdanskā (Dancigā), pēc 3 dienu nemiernieku demonstrācijām, dedzināšanām un veikalu izdemolēšanas. Pēc līdzšinējām ziņām sadursmē ar policiju nogalināti vismaz 20 demonstrantu un 100 nopietni ievainoti. Nemierus iesāka Gdanskas kuģūvētavas strādnieki ar demonstrācijām pret valdības paziņojumu par cenu paaugstināšanu. Drīz vien nemieri nebija vairs kontrolējami un pārņēma visu pilsētu. Nodedzinātas vairākas sabiedriskās ēkas, tāpat komūnistu partijas galvenās mītnes apakšējais stāvs. Pēc aculiecinieku apgalvojumiem pilsētas ielās parādījušies tanki, bet no helikopteriem mesta asaru gāze, kā arī lietotas ūdenšļūtenes nemiernieku izklīdināšanai.

(Beigas 12. lpp.)

(Beigas 6. lpp.)

Latvieti!

Vai esi jau ziedojis Daugavas Vanagu palīdzības darbam?

Pasteidzies!

Zenija Tikmane

ZIEMSVĒTKI LATVIJĀ

ATMIŅU STASTS

Jau mēnesi pirms Ziemsvētkiem mūsu mājās sāka mīcīt piparkūkām mīklu. Atceros, tai bija jābūt ļoti cietai. Kad visas garšvielas bija pieliktas, tad mīcīja kamēr mīklā vairs miltus nevarēja piemīcīt, sarullēja apaļu kā bumbu, ietina baltā drāniņā un nolika. Kad bija brīvāks laiks, nogrieza no bumbas pa gabalam, izveltnēja plānu, izspieda dažādās formās un cepa. Piparkūkas sabēra uzglabāšanai lielās skārda bundžās, kurās pirms tam bija stāvējušas Monpansjē bonbonkas. Tajās varēja sabērt 5 mārciņas. Cepa arī smilšu kūkas un dažādus tējas cepumus. Mans un māsas darbs bija mīklu izveltnēt un izspiest formās. Tā tas turpinājās pāris nedēļas. Dienu pirms svētkiem cepa saldās maizītes, strīceles, ābolu, biezpiena un kanēļa kūkas. Visa māja smaržoja pēc labām garšvielām. Bet Ziemsvētku priekšvakarā cepa tikai pīrāgus.

Mūsu ģimene, sanākot kopā visiem radiem, „pieauga" uz 25 dvēselēm. Mātei bija četras māsas ar bērniem, tēvam — 3 brāļi un 2 māsas. Visi mīlēja daudz un labi ēst, bet alkoholiskus dzērienus tikpat kā nelietoja, neviens arī nesmēķēja. Mums nebija vajadzības mākslīgi uzjautrināties, jo pašiem bija prieka un humora diezgan.

Kad kūku cepšana gāja uz beigām, ar steigu sākās ēdienu pagatavošanas procedūra. Galertu vārīja, siļķītes ietaisīja, zivis cepa un marinēja. Tika cepta arī 25 mārciņu smaga zoss. To mums arvien atveda no Lietuvas. Atceros — runāja, tur esot tās lielās „pudinieces", līdz 40 mārc. smagas. Cepa cūkas, teļa un vērša cepeti. Pildīja lielu lasi, gatavoja visāda veida salātus un milzīgu katlu kompota — žāvētus augļus. Pie vakariņu galda, svētvakarā, kad pulkst. astoņos vakarā piesēdās, ļabi ja vienos vai divos pēc pusnakts piecēlās. Beigās bija kafija ar cepumiem, ko pasniedza lielajā istabā, jeb zālē kā mēs Latvijā teicām. Galds bija pilns ar riekstiem, augļiem un šokolādēm.

Vakariņu galdu ēdamistabā uzklāja jau dienā, bet siltos ēdienus pasniedza maltītes laikā. Viss spīdēja, laistījās un smaržoja, jo māte arvien iepriekš lika sadedzināt pāris egles zariņu, lai dabūtu to īpatnējo egļu smaržu istabā. Tēva uzdevumā ietilpa egles sagāde kopā ar mums, bērniem. Viņš izmeklēja pēc iespējas lielāko un kuplāko egli. To puškojām, kā toreiz Rīgā bija ierasts, dienu vai divas pirms svētkiem. Ak Dievs, kas tā bija par uztraukumu pilnu dienu, kad egli no sētas uznesa dzīvoklī! Vispirms sakāra lukturīšus un tad ielika tajos baltās stearīna svecītes, kas bija pērkamas arī visādās krāsās, tad sakāra brīnumsvecītes, kuras aizdedzinātas dega tik pasakaini sprakšķēdamas un mirdzēdamas. Aizdegās arī kāds eglītes zariņš, piepildot māju kā ar vīraku. Vēl sakāra eglītes zaros „eņģeļu matus", visādas mirdzošas bumbas un šokolādes konfektes raibos papīros. Tās mēs, bērni, ļoti kārojām, bet drīkstējām ņemt un ēst tikai tad, kad eglītei noņēma arī pārējo rotājumu. Paši bijām apzeltījuši un apsudrabojuši valriekstus. Pašā egles galotnē bija uzstiprināta lielā zvaigzne, kura rotāja svētku eglīti un simboliski pauda lielo Ziemsvētku vēsti: Miers virs zemes un cilvēkiem labs prāts! Pēdējā brīdī tēvs vēl atcerējās, ka nav uznesti no pagraba svētku āboli-pepiņi, kuŗi man vienmēr atgādināja bērnu sejiņas ar sasarkušajiem vaidziņiem. Un kur vēl mazie, cietie sīpoliņi ar īpatnējo zaļi rožaino krāsu un lielie „antonovki", kuŗus gan neuzskatīja par diezcik labiem āboliem, bet kad ziemā bija īsti nogatavojušies, garšoja lieliski. Tad vēl mūsu lepnums — „serinki"!

Centāmies visi palidzēt. Pat mūsu lielais vilku sugas suns Džims satraukts skrēja no vienas istabas otrā un brīnījās, ka šodien tēvs ar viņu vēl nebija parunājies... Džims redzēja, ka viņa nemieram nebija panākumu, aizrikšoja uz virtuvi, no sava kakta atnesa un nolika tēvam priekšā vecu apgrauztu tupeli. Tad nu tēvam bija viņu jāapglauda un jāuzteic. Reiz Džims bija sagriezis uz stikla kāju.. Tā ļoti asiņoja un tika apsieta. Kad kāja jau sen vairs nesāpēja, vajadzēja tikai pajautāt: „Nu, kura ķepiņa Džimam sāp?" Suns tūlin sāka atkal smilkstēt un rādīja kādreiz sāpīgo ķepu!

Mēs ar māsu nebijām labākas kā Džims. — Mūsu acis kavējās pie aizslēgta skapja gaitenī, kur vajadzēja glabāties svētku dāvanām. — viss lielais rītdienas prieks un laime! Mājās tika svinēti laimes pilni Ziemsvētki. Es saku, „mājās" domādama par Latviju!

Mums nebija ierasts Ziemsvētkos izgreznot mājas ārpusi, mēs puškojām eglīti iekšpusē, ģimenes klusumā, skaļo prieku un pateicību izsakot baznīcā!

Ir jau skaisti izgreznot mājas ārpusi, kā to dara Kanadā un Savienotajās valstīs gandrīz mēnesi pirms Ziemsvētkiem, bet kad tie pienāk, pie svētku greznuma tā pierasts, ka tas vairs nepārsteidz. Kad pēc pāris dienām redzu ar kādu necienību tā pati eglīte, kas tikko bija apbrīnota, kā nederīga pirtsslota guļ kaut kur ielas malā, man katru reizi nosāp sirds,

Latvijā 24. decembrī bija svētvakars, kad visās mājās pirmo reizi iedegās svētku mirdzums un godināja Pestītāju, kas dzimis par laimi visai cilvēcei. Dāvanas, ko Ziemsvētkos dodam saviem mīļajiem, ir simbols tam, ka trīs gudrie nesa dāvanas Pestītājam. Ir nepareizs uzskats, ka jādod dāvana dāvanas dēļ.

Mēģināšu aprakstīt, kā Ziemsvētku vakars noritēja mūsu mājās — Rīgā. Ziemsvētku vakarā visi radi satikāmies baznīcā, lai visi kopīgi arī turpmāk izlūgtos Dieva žēlastību. Baznīcas toreiz bija pārpildītas dievlūdzējiem. Cik tas arī savādi nebūtu, savā mūžā nespēju atcerēties Ziemsvētkus bez sniega! Atceros, ka Rīgā reiz gandrīz līdz 20. decembrim sniega nebija, bet Ziemsvēti bija balti! Ejot uz baznīcu sniga lielām, smagām pikām, dažreiz uzkrita vieglas, vizuļojošas pārslipas.

Dobji un svētsvinīgi skanēja baznīcu zvani. No baznīcas iznākot, ja bija kamanu ceļš, tēvs aizvien pasauca ormani. Tad kamanās izlaidām mazu līkumu pa Rīgas ielām. Brauciens bija kā pasakā, pārbraucām mājās sārtiem vaigiem un degunīem. Tikai vienu nevarējām saprast — pa kuŗu laiku vecāki bija varējuši zem eglītes palikt visas svētku dāvanas? Mēs taču kā vanagi tās uzmanījām un kopā ar vecākiem bijām baznīcā...

Bet tad jau arī ciemiņi sāka ierasties. Nu atkal Džimam bija uztraukums, jo viņam tādas lielas nākšanas sevišķi nepatika. Kad viņš redzēja, ka visi tikai tuvinieki vien ir, tad laipni piegāja gandrīz pie katra, paluncināja asti un iedeva ķepu. Viņš jau arī bija viens no šā vakara rīkotājiem un zināja, kas ir pieklājība. Arī viesi ar Džimu mazliet aprunājās. Kad visi bija apsveicinājušies, tēvs atvēra zāles durvis un ielaida bērnus vispirms, tad pieaugušos. Ak, Dievs, tur viņa stāvēja kā skaistākā parādība — pasakainā Ziemsvētku eglīte! Kad ieraudzījām lielo dāvanu kalnu zem eglītes, nepacietība auga augumā. Visi apstājāmies ap spožo svētku greznumu. Atskanēja „Klusa nakts, svēta nakts". Māsa spēlēja klavieŗu pavadījumu.

Kad svētku dziesma bija izskanējusi, pasniedza vīnu. Mēs, bērni, dabūjām augļu sulu, kuŗa toreiz bija lielās stikla pudelēs. Tās saucām par „karlīnēm". Beidzot bērniem pienāca nepacietīgi gaidītais brīdis — tēvs izdalīja dāvanas. Kā pukstēja tad sirdis! Viss bija skaisti iesaiņots, neviens nebija aizmirsts, mazs vai liels. Visi runāja, neviens neklausījās. Pat Džims dabūja dāvanu — gumijas balli, kuŗu tūlin aiznesa uz virtuvi un nolika savā krātuvē. Tad visi sapulcējās pie vakariņu galda. Katrā galda galā dega lieli svečturi, uz šķīvjiem katram atkal maza dāvana, kāds interesants nieks, vai kas cits, kuŗi bija pirkti Ziemsvētku tirdziņā. Toreiz tirdziņš atradās vietā, kur tagad ir mazais Vērmanes dārzs. Pēdējos gados tirdziņu pārcēla uz Esplanādi, bet tad tas zaudēja daudz no savas agrākās pievilcības. Varbūt arī tādēļ, ka nebijām vairs bērni, kad daudz kas zuda no agrākās burvības.

Bet nu atpakaļ uz mājām. Pie galda visi runāja un ēda. To atceroties tagad jābrīnās, kādus daudzumus toreiz katrs notiesāja! Džims izmantoja brīdi un no galda apakšas piegrūda vakariņotājiem savu auksto purnu, bet kad neviens viņu neievēroja, paskrāpēja klusi ar ķepu, jo labi zināja, ka viņš tur nedrīkst būt. Viņš bija liels kārumnieks. Nebrīnieties, lūdzu, ka es savā stāstā tik bieži pieminu Džimu, — tas bija tēva luteklis. Kad sanāca ciemiņi, viņiem vispirms bija jānoklausās garus stāstus par Džima izdarībām. Ja kāds stāstījumu pārtrauca un uzsāka citu sarunu, nepagāja pāris minūšu, kad tēvs saldi gulēja...

Kafiju dzērām lielajā istabā. Visi jau bija kluvuši „rāmāki". Bērni izpildīja priekšnešumus, kādi nu katram svētku gadījumam bija sagatavoti. Lielie dziedāja Ziemsvētku dziesmas. Vēl tagad dzīvi atminā palikušas šīs ainas kā dzimtenē klusībā un labklājībā svinējām Ziemsvētkus! Svešumā, svētkiem tuvojoties, vēl arvien jādomā par pavadītajām dienām dzimtenē. Šeit Ziemsvētki pienāk steigā — steigā aiziet. Otrā dienā cēlā eglīte guļ jau ielas malā, skaistie saiņojumi un kastes — atkritumu tvertnēs. Mums Ziemsvētki bija kā kāds mistisks brīnums, ne rokām sasniedzams. Bet mēs jau tagad esam tie, kas dzīvojam pagātnē, nemoderni, ar vecmodīgiem uzskatiem.

Stundām strauji aizritot, mazākie jau sāka pagurt. Tā bija zīme, ka nu ir laiks katram doties uz mājām. Sākās lielā atvadīšanās, kas mums, bērniem, likās ļoti gara un vienmuļa. Mūs apguldīja gultiņās, noskaitījām cik ātri vien varējām savas lūgšanas un laimīgi atdevāmies miega mātes rokās. Otrā rītā pamostoties dzīvoklis jau bija uzposts. Māmiņa bija mājas labais gars, viņa dzīvoja tikai savai ģimenei un tuviniekiem. Viņas mājā arvien bija ciemiņu pilna, visiem pietika ko ēst un dzert. Viņas lieleākais prieks bija vārīt un cept. Tēvs māti mēdza dēvēt par savu „grāfieni", viņa arvien ļoti glīti gērbās un mūs mācīja: „Vispirms rītos glīti sagērbieties un tikai tad rādieties saviem vīriem. Toreiz precētās sievietes daudz vairāk pievērsa uzmanību saviem vīriem nekā tagad.

Senāk svinējām Ziemsvētkus trīs dienas no vietas: 24. decembrī bija svētvakars, 25. — pirmā svētku diena, 26. — otrā, bet 27. decembrī — trešā svētku diena! Pirmie svētki bija ciemošanās diena, otrie — operas, teātŗa vai kino apmeklēšanai. Bērniem dienā bija īpašas teātŗa izrādes. Izrādes laikā bērni tā iedzīvojās lugas saturā, ka no zāles skaļas balsis deva tēlotājiem savus padomus. Kad Nacionālajā teātrī uzveda „Sarkangalvīti", mazie skatītāji viņu brīdināja: „Neej tur, vilks noslēpies aiz krūma!"

Pēc atgriešanās no ciemiem un izrādēm, visi kopīgi spēlēja „Melno Pēteri", riču-raču, domino, lotto, vai kādu citu spēli un minējām mīklas. Brīžiem krāsni cepām abolus vai kartupeļus. Trešajā svētku dienā visi centās pamatīgi atpūsties, jo otrā rītā bija atkal agri jāsāk darba gaitas.

PASMAIDĪŠANAI

„Jauki, ka man vakar bija iedevība jūs satikt kopā ar kundzi teātrī," sasveicinoties birojā ar darba biedru, nosaka Djevkociņš.

— „Jā, jā," atčukst uzrunātais un bažīgi šaranžās apkārt, „tikai nesakiet to manai sievai."

★

„Tā, jūs vēlaties savu atzīšanos atsaukt," konstatē tiesnesis un jautā: „Ar kādu motīvāciju?" — „Tiesneša kungs, mans advokāts mani pārliecināja, ka esmu nevainīgs," paskaidro apsūdzētais.

☆

„Māt, es tikko saderinājos!" pārnākusi no balles, Rasma priecīgi paziņo. — „Jauki, meitiņ," māte tikpat priecīga atsaucas. „Kā viņu sauc un kas viņš ir?" — „Ak, to es viņam pirmajā vakarā negribēju prasīt," Rasma kautri atbild.

LATVIJA

91./92. N-RS. TREŠDIENA, 1970. GADA 23. DECEMBRIS

GALVENA REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors (dzīvokli un vakaros): Krišs Sidars, 34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ontario; tālr. 766—2261.

Redakcijai tiešas manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par mēnesi $2.00, 3 mēn. $5.50, 6 mēn. $10.00, 1 gadu $18.00. Atsevišķa numura cena 25 centi. Studinājumu maksa: studinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

Modris Lorbergs

BŪS BALTI ZIEMASSVĒTKI

Būs balti Ziemassvētki,
Un balts būs Svētvakars,
To sapni nosapņoju
Un zvaigznes stars,
Kad biju nomodā,
Man pastāstīja.

Būs balti Ziemassvētki! —
Es apsnigušas egles zarā
Pa svecei iedegšu
Tad svētvakarā
Ikvienam draugam
Ceļt un tālumā.

Būs balti Ziemassvētki! —
Laiks, telpa sarausies,
Un sveču siltā gaismā
Tad visi satiksies,
Kas šķirti ir,
Un domās vienosies.

Būs balti Ziemassvētki,
Un balts būs Svētvakars,
Kad mīlestības gaismā
Mūs vienos Viņa gars
Un jaunā ticībā —
Būs balti Ziemassvētki!

(64. turpinājums)

Pumpura Spīdalai bija ceļš atpakaļ cilvēkos. Bet kā ir ar Raiņa radīto izdzimumu Spīdolu? Tai nav kur „atgriezties".

Spīdola ienīst Lāčplēsi „lielā naidā", bet tas viņu nekavē pēc viņa tiekties, nekavē arī dot pavēli Kangaram likt vējiem savu ienaidnieku pūst prom no Nāves salas.

No vienas lietas Spīdolai tomēr nav bail, no atkārtošanās un sibilliskām gudrībām. Viņa psaludina, ka esot Lāčplēša cieniga pretiniece, jo

Es viena, es skaistākā par visu,
Kas zemes virsū un zem zemes ellē. —
Nāc, Lāčplēsi, nāc!
Iekš manis ir spēks, kas tevi māc:
Man skaistuma āboli,
Tu manu valdošo dzimtu kāvi,
Ja negribi dzīves ar mani, ēd nāvi,
Mans Lāčplēsi.

Pacelt roku, kas saprata! Neviens? Neviens. Tikai kauns atzīties. Kauns gan, liels kauns. Gluži kā tiem ķēniņa pavalstniekiem, kas slavēja sava plikā ķēniņa krāšņo tērpu! Andersena pasaka bija pamācīga, universāla un saprotama.

Ne tā Uguns un nakts Spīdola. Ko, piemēram, nozīmē: „Man skaistuma āboli"? Izlaistais izteicējs še laikam nozīmē „ir", bet arī šis minējums nepalīdz noskaidrot teikumā jēgu. Turoties pie Ariadnes pavediena šai dīvainajā labirintā, kaut kā tomēr iznākam dienas gaismā, kur redzams jau saprotamāks teikums: „Nāc, Lāčplēsi, mana iekāre ir stiprāka par tavu gribu, mani skaistuma āboli (manas miesas priekšrocības) tevi iedzinās. Ņem mani vai mirsti!"

Par ko šie vārdi liecina? Par kultūru, kā daži apgalvo? Vai drīzāk par tikpat nožēlojamu, cik retu sieviešu slimību, ko medicīnā sauc par nimfomaniju?

Salīdzināsim Spīdolas vārdus ar Salamana vārdiem:

„Mīlestība ir stipra kā nāve, un viņas karstums ir varens kā elle; viņas liesmas ir degošas liesmas, Dieva liesmas." (8, 6)

Spīdolas „karstums" ir varens kā elle, bet viņas liesmas nav Dieva liesmas. Tās rauj uz noziegumu, uz elli. Ar mīlestību un kultūru Spīdolas dziņām nav nekā kopīga.

Lāčplēsim ir trīs ienaidnieki: Melnais bruņinieks, cariskās despotijas simbols; Kangars, vulgārais tautas nodevējs, kas krusto Lāčplēša nodomus tautas ienaidnieku uzdevumā; Spīdola, kas nule analizētās vārsmās simbolizē negausīgu, aklu, perverzu dzimumdziņu. Viens, kas paliek nezināms, ir: vai Spīdolai jāsimbolizē pašā Lāčplēsī mītošie dzimumdziņas spēki, vai arī tā ir objekts, kam jātēlo sava veida Mesalīna, kas vēlas apmierināt savas dziņas un par vienu no saviem upuriem izraudzījusies Lāčplēsi.

Neatkarīgi no tā, kā šo jautājumu atrisinātu, viens ir nepārprotams: Spīdolai-Mesalīnai ierādīta nepiedienīgi liela loma Uguns un nakts norisēs. Rainis tai piešķīris hiperbolisku nozīmi, bez kāda sakara ar latvju tautas īstenajām problēmām. Var lasīt mūsu tautasdziesmas no viena gala līdz otram, nekur neatradīs tajās kaut attālu norādījumu uz nimfomaniju. Kādā citā vietā par dzimumdziņas un kultūras sakariem jau runāts. Dzimumdziņu var sublimēt mākslā, labdarībā, reliģijā. Bet tad tā vairs nav „spīdoliska".

Kad Kangars Spīdolai atgādina, ka Lāčplēsi vairāk „pievelk Laimdota", pūķa meita tikai iesmejas un kā Lohengrīns gulbju pajūgā aizbrauc pa gaisu. Kangars tais seko uz tumša mākoņa. Tā tas bija paredzēts grāmatā.

Salā ierodas Lāčplēsis ar saviem karavīriem, un ikviens, kas nodzeŗas no avota, grimst nāves miegā. Lāčplēsis atkal dzird apnikušo referēnu par „skaistāko zemes virsū un zemzemes ellē". Tā ir Spīdolas balss, kas runā no apburtā avota. Viņa aicina varoni nodzerties. Lāčplēsis iebilst:

Kas tevi dzeŗ,
To noguruma tveŗ:
Lūk, manus varoņus,
Kā viņi dus!
Tie aizmirst darbu — —
Bet kārdinātāja paziņo, ka tas nekas, jo ir jauki
Aizmigt mūžīgā nemaņā,
Noslīkt visuma skaistumā.

...

Nāc Lāčplēsi.

Te atkal reiz kaut kas nav kārtībā. Katra māksla, katra kultūra prasījusi nevis slīgšanu nemaņā, bet gan apziņu radīšanu, milzu garīgu un fizisku piepūli, absolūtu nomodu!

Spīdola tātad nav Daile ar lielo burtu, bet Nebūtība ar vēl lielāku burtu. Te atkal rebuss. Nenominēties. Spīdola — Nebūtība.

Bet vai varam būt droši? Nevaram. Spīdola loģiku nav mācījusies. Viņas untumainajās pretrunās ir kaut kas psichogrammiska: kāds pārdabisks, neatbildīgs spēks virina Spīdolas muti tikpat hezgaumīgām kā pretrunīgām aplamībām. Viņas izteicieni ir kaut kā rados ar Hironima Boša gleznojumiem, tikai ar to starpību, ka tajos vismaz šad tad pavīd sava tiesa humora.

Lāčplēsis pēdīgi paklausa:

Es nāku, parādies, Spīdola!

Tā tik daudzu iecerētais kultūras universālais simbols parauj Lāčplēsi nebūtībā, it kā māksla un kultūra būtu miega zāles, ne dzīvības eliksīrs.

Lāčplēsis, Laimdotas vārdu izdzirdis, tomēr vēl saskurinās:

Mans mērķis nav sniegts.
Man atstāties liegts,
Man jāatrod Laimdota!

Spīdola:

Vai tad tava gaita būs pabeigta?

Lāčplēsis:

Kad laimīga, brīva būs Latvija,
Tad mana gaita būs izbeigta.

Spīdola:

Tik brīva un laimīga Latvija?
Ne mūžīga?

Pirmais, kas jautājams: kālab Lāčplēša gaita būs pabeigta, kad Latvija būs laimīga un brīva? Vai tad brīvība nav aizstāvama, vai brīvība nav izcināma diendienā? Vai tad Rainis nebija tulkojis Faustu, un vai Fausts nebija teicis: „Tikai tas pelna brīvību un dzīvību, kam tās diendienā jāizcīna." Brīvība nekad negul! Brīvība nav statisks, brīvība ir dinamisks stāvoklis. Lāčplēša gaita nekad nebūs pabeigta. Ne brīvību izcīnot, ne brīvību sargot.

Īsts nejaucelis vaicājumu katēgorijā ir Spīdolas jautājums par to, vai Lāčplēsis cīnās par laimīgu un brīvu, vai mūžīgu Latviju? Loģikas pirkstiem atšķetināts, jautājums pieņem šādu veidu: vai tu, Lāčplēsi, cīnies par mūžīgi paverdzinātu Latviju, vai laika ziņā ierobežotu brīvu un laimīgu Latviju? Un kādu atbildi dotu Spīdola pati, kādu varonis Lāčplēsis?

Spīdola sajaukusi jēdzienus, nostatījusi brīvību pretstatībā mūžībai. Ikviens cilvēks, ikviena tauta spēj cīnīties par brīvību slepus vai atklāti, bet neviens cilvēks, neviena tauta nespēj cīnīties par mūžību. Mūžība — aeternitas — ir kaut kas, kam nav ne sākuma, ne gala. Iekļūt mūžībā nav iespējams, jo mēs jau tajā esam. Kāds vieds angļu teologs teica, ka mūžība ir negātīva ideja, kas ietērpta pozitīvās vārdu drānās.

(Turpinājums sekos)

DIVAS EGLĪTES

ELLAS ANDERSONES PASAKA NO VIŅAS JAUNĀS GRĀMATAS SARGEŅĢELIS, KURU PIRMS ZIEMSVĒTKIEM IZDEVIS APGĀDS DAUGAVAS VANAGS TORONTO.

Abas eglītes auga meža malā, pāris soļu viena no otras. Gaŗākā tuvāk lauku ceļam, mazākā vairāk uz meža pusi. Gaŗākā nebija gaŗa vien, bet arī kupla un aizsedza mazajai skatienus uz pasauli. Tāpēc gandrīz katru rītu mazā prasīja lielajai: ko redz pasaulē? Ja garastāvoklis labs, lielā bija laipna un runāja. Pavasaŗos stāstīja, kuŗā tīrumā Dīķmaļi miežus vai auzas sēj, kuŗā kartupeļus dēsta, kur ziemāji jau vējā viļņojas, par cik āboliņš gaŗumā pastiepies un cik sarkano ziedu pogu izplaucējis.

Vasarās bija citi stāsti. Tad ļaudis strīķēja izkaptis, gāza smaržīgo āboliņu vālos un, augstajiem vezumiem līgojoties, veda uz mājām. Agrās rīta stundās, kad zāle rasas pilna, nopļāva pie mājām esošās mazās pļaveles, izkaltēja un sienu, tāpat kā āboliņu, aizveda uz mājām. Kad uz tālajām pļavām brauca, to mazā eglīte pati redzēja, jo ceļš uz tām veda gar mežmalu, tieši gaŗām abām eglītēm. Tad baloja rudzu lauki, dzeltēja kviešu druvas. Pirmie stati tīrumos bija tie, kas teica, rudens klāt. Un pēc rudziem un miežiem pļāva miežus un auzas. Tad kūla labību, raka kartupeļus.

„Redz', grāvmalā pīlādzim jau metas sarkanas ogas."

Kad lielā egle to pateica, mazā zināja, ka rudens vēji drīz vien bargi un neatlaidīgi locīs abām zarus un galotnes lieks tuvāk zemei.

Kaimiņos augot, abas egles bija sadraudzējušās, bet lielā, kā jau lielāka un varenāka, turēja sevi par mazo pārāku un labāku. Runāja ar to tikai tad, kad patika. Ja garastāvoklis slikts, atrūca, ko nīkstot un lielāka neaugot.

„Ja manis nebūtu, tu dzīvotu kā pēdējā muļķe, nezinātu nekā, kas pasaulē notiek."

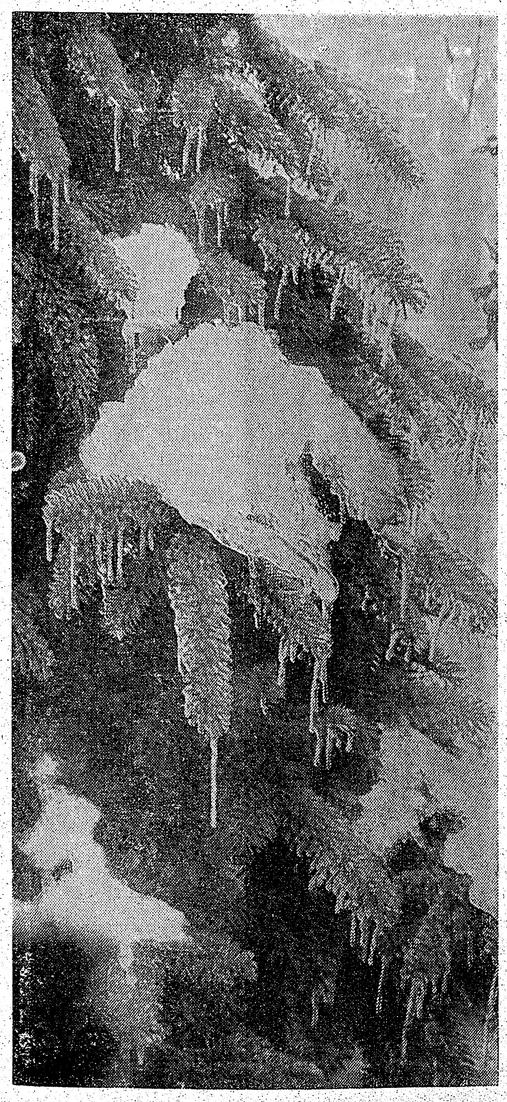

Ziemā ko redzēt un stāstīt bija daudz mazāk. Visa plašā pasaule balta un auksta. Arī eglēm galvās biezas sniega cepures. Tik vien varēja pastāstīt, pāri laukam uz Robežnieku siena kaudzi aizcilpojot Pelēcis, ka baltā ļipa vien paspīdot un gaŗās ausis lēkājot. Pie tās pašas siena kaudzes, gan tikai krēslas stundās, izsalkumu apmierināja meža vecu vecie iemītnieki — stirnu tēvs Bucis un māte Buciene. Iet abi uz kaudzi piesardzīgi, apkārt skatīdamies.

Valijas Mērnieces illustrācija pasakai Divas eglītes

Bucis pa priekšu, Buciene pāris soļu aiz viņa.

Kad vīri Dīķmaļu sētā zirgus jūdza, zināja, brauks vai nu uz tālajām pļavām pēc siena, vai mežā malku cirst. Un to bez lielās palīdzības vienmēr uzzināja mazā pati. Kā uz vienu, tā otru vietu vīri brauca gar abām eglēm. Ja ragavās cirvji un zāģi, brauca malku cirst, vai, kā vīri paši teica, siltumu mājā vest. Tad mežā visu dienu šņāca zāģi un klaudzēja cirvji. Šņākdamās zemē gāzās priedes un egles. Kritiena trokšņi atbalsojās tālu sasalušajā mežā, un stiprie zari uzsvieda gaisā veselus kalnus sniega putekļu. Tad arī drīz vien gaisā pacēlās dūmu mutuļi un liesmu stabi. Sīkos zarus vīri mājās neveda. Tos uz vietas sadedzināja. Ja ugunskurs neatradās pārāk tālu, eglēm sāni uguns pusē bija silti kā vasarā. Skujas vairs nebija cietas un asas kā adatas, bet mīkstas un lokanas. Kokus pašus un resnos zarus vīri sazāģēja bluķos, krāva ragavās un veda uz mājām.

Kad rītos, pa ceļu braucot, vīriem katrās ragavās bija pa gaŗam bomim, egles zināja, brauc uz tālajām pļavām pēc siena. Vakaros uz mājām viņi brauca augsti sakrautiem un stipri nosietiem siena vezumiem, no kuŗiem lielā egle savām stiprajām zaru rokām pa kumšķim izrāva laukā. Kad Robežnieku šķūnī vairs siena nebija, tas pats Pelēcis, Bucis un Buciene tad vienmēr lielo egli apciemoja, mielojās ar zaros savākto sienu un stāstīja jaunumus.

Kādā dienā Pelēcis teica: „Robežnieki jau atkal vakar ievilka istabā lielu egli. Tāpat kā katru gadu, nocērt kociņu, ienes istabā, pāris dienas papriecājas un tad izmet sētmalā, sacērt un sadedzina. Apkārt lēkājot, esmu visu novērojis."

„Ne jau nu katru egli malcienā met, sacērt un sadedzina," lielā egle bija gudra un tāpēc arī gudri runāja.

„Tādu skaistu un kuplu kā mani jau nu malcienā nemestu."

Pelēcis viņas valodā neklausījās. Izsalkumu ar zaros pakārušos sienu apmierinājis, viņš iecilpoja dziļāk mežā, kur Ziemsvētku puteņi palso sniegu nedzina viļņveidīgos vālos un vējš pašam aiz kažoka nelīda. Bet lielajai eglei gribējās runāt un viņa bez prasīšanas stāstīja mazajai, ka arī pati katru gadu Dīķmaļu logā esot redzējusi eglīti. Izgreznotu. Staltu. Gaišām svecītēm zaros.

„Kā pati saule tā spīdēja."

„Jā," mazā nopūtās. „Tu esi liela, tu daudz ko redzi. Es nekā."

„Ja Dīķmaļi mani istabā ienestu, gadu no gada mani glabātu. Malcienā mani nesviestu un malkā necirstu."

Un tanī ziemā iznāca tā, ka Ziemsvētkiem uz Dīķmaļiem aizveda abas eglītes — lielo un mazo. Lielo ienesa saimnieka galā. Tai zaros sakāra vizuļus, sārtus ābolus, zelta un sudraba riekstus. Visam pāri pārklāja eņģeļu matus. Zaros sasprauda krāsainas svecītes. Kā karaliene viņa stāvēja saimnieku lielajā istabā un nožēloja, ka neredz bijušo kaimiņieni, ka tā neredz, cik daudz ļaužu viņā noskatās, cik skaisti ģērbti bērni tai apkārt lēkā, kādi dāvanu kalni zem tās zariem sakrauti.

To mazā eglīte neredzēja, bet pēc lielās egles viņa arī neilgojās. Mazā bija ienesta Dīķmaļu kalpu istabā. Parasti Dīķmaļos dedzināja tikai vienu eglīti, bet šinī gadā gadījās tā, ka kalpam saslima viņa vienīgais dēls. Citiem gadiem Jānītis kopā ar saimnieka bērniem saimnieku galā lēkāja ap eglīti un par to priecājās, kopā ar citiem saņēma dāvanas. Bet tagad Jānītis no gultas netika laukā. Tā īsti nekas nesāpēja, tikai mugura, bet kājas neklausīja. Citādi stiprie lieli bija kļuvuši kā pātagas. Ārsts brauca katru nedēļu, bet zēnam labāk nekļuva. Lai dēls galīgi nepaliktu bez svētku spožuma, žīgurs, saimniekiem lielo egli cērtot, nocirta arī mazo un nolika to pie bērna gultas uz galdiņa. Protams, mazās eglītes zaros nebija ne tik spožu, ne tik daudz vizuļu kā lielajai, bet, savā eglītē skatoties, Jānītim acis mirdzēja kā zvaigznes debesīs. Līdz šim mazā eglīte bija dzīvojusi lielās ēnā un virskundzībā, pasauli lielās egles acīm skatījusi, priecājusies un bēdājusies, kad to darīja lielā. Tagad tā bija patstāvīga. Tā sagādāja slimajam bērnam lielu prieku, tādam, kas pats ne soli nevarēja paspert, nevarēja tai apkārt skraidīt, bet acis no tās nenolaida un ar savu bālo roku glāstīja tās zarus.

Pagāja svētki. Lielā egle istabas vidū ieņēma daudz vietas. Pats savu roku saimnieks to iestūma kaktā un tur, neviena neievērota un neapbrīnota, tā palika līdz Zvaigžņu dienai. Tad tai atņēma visus vizuļus un, tāpat kā pārējos gados citas egles, iznesa ārā un iesvieda malcienā. Sākumā lielā egle par cilvēku izdarībām bija tik pārsteigta un apjukusi, ka nespēja ne uztraukties, ne dusmoties. Gulēja un domāja, ka nepateicība vienmēr bijusi pasaules alga. Svētkos par mazo eglīti viņa bija domājusi maz. Tagad to atcerējās.

„Uz Dīķmaļiem atveda kopā ar mani. Kaut nu neredzētu, cik necienīgi ļaudis ar mani apgājušies."

Un tā arī notika. Vēl tai pašā dienā gurs blakus lielajai nolika mazo eglīti. Lielā likās to neredzam, skatienu uz tās pusi nepagrieza, ne vārda nerunāja. Skatījās mazajai pāri un brīnījās. Par laukā izsviešanu viņa pati dusmojās, bet mazā smaida. Un lielā nenocietās.

„Ko nu smaidi? Izsvieda laukā tāpat kā mani."

Bet mazā nebeidza smaidīt. Pirmo reizi mūžā viņa varēja lielajai stāstīt savus piedzīvojumus.

„Es sagādāju slimajam Jānītim prieku," viņa teica. „Atceries, ka Dīķmalis pašā mežmalā uzplēsa zemi un tur iesēja linus? Atceries, cik ziliem ziediem tie ziedēja. Tik zilas ir Jānītim acis. Un tanīs bija tik daudz prieka kā pavasaŗos saulainai dienai. Mani viņš katru dienu glāstīja un apbrīnoja. Viņa tēvs mani jau sen gribēja sviest laukā, bet Jānītis arvienu lūdzās, lai vēl vienu dienu pagaidot. Es esot viņa eglīte. Pirmo reizi mūžā viņam esot pašam sava eglīte. Un viņa zilajās acīs bija asaras. Prieka asaras. Un atkal acis izskatījās kā saules apspīdēts

Lūcija Cauka

ZIEMSVĒTKU SVECĪTE

Izvēlies svecīti Ziemsvētku eglē.
Tev liksies, — tā ir pati dzīve . . .
Esi dedzis un plīvojis,
Esi dzīvojis!
Tak, vai esi šķēlis tumsu,
Nesis gaismu dziļajā naktī,
Sapratis, pieņēmis,
Stāstījis, vēstījis,
Atgādinājis,
Kādēļ spīd svecīte Ziemsvētku eglē?

un rasu pielijis zilais linu lauks. Un kad šodien viņa tēvs mani tomēr nesa laukā, zēns nolauza mazu zariņu un teica, paturēšot to sev no manis par piemiņu."

„Atradusi par ko smaidīt," lielā rūca. „Kas man par to, ka citam prieks? Mūs iznīcinās. Sacirtīs un sadedzinās tāpat kā mežā nozāģētos koku zarus."

„Būs siltums. Vai atceries, ka lielo ugunskuru siltumā mūsu bargajos salos sastingušās adatas kļuva mīkstas un lokanas? Siltums kausē. Arī ledu. Un pat cilvēku sirdis siltumā atkūst. Kas par to, ka es pelnos un dūmos pārvērtīšos! Savā mūžā vismaz viena cilvēka bērna sirdi esmu iepriecinājusi un sasildījusi," mazā eglīte nebeidza priecāties.

Lielā egle tikai nopūtās, jo, cirvi pār roku pārsviedis, uz malcieni kāpa žīgurs.

J. Zariņš

Ziemas svētki Volchovā

Latviešu 19. divizija, kas toreiz vēl saucās 2. latviešu brigāde, 1943. gada Ziemsvētkus svinēja Volchovā. Tas ir apgabals pie Volchovas upes. Tur sarkanarmijai iepriekšējā ziemā, pārejot upi, bija izdevies izveidot priekštilta poziciju Ļeņingradas frontē, zaudējot visu Vlasova armiju, pašam ģenerālim krītot vācu gūstā. Latviešu otrā brigāde sargāja šo sektoru no Čudovas šosejas līdz Novgorodai.

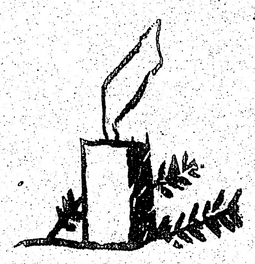

Jau pāris dienas pirms Ziemsvētkiem karavīru skatieni vērsās uz šaursliežu dzelzceļu, kas pa sprunguļdambi ienāca purvājā no dzelzceļa mezgla, kur tas pieslēdzās Lugas dzelzceļam. Visu acis sāka mirdzēt, kad pienāca ziņa, ka šternas stacijā jāizkrauj Ziemsvētku sainīši un kantīnes preces. Tautas palīdzība bija atsūtījusi latviešu karavīriem dzimtenē ziedotās Ziemsvētku veltes. Atsūtītos sainīšus izlozēja, jo to saturs bija dažāds.

Dienu pirms Ziemsvētkiem izdalīja kantīni. „Stipros" dzērienus divīzijas komandieris bija aizturējis, jo izlūki ziņoja, ka „vaņkas kaut ko gatavojot". Kaut komandiera lēmums nebija patīkams, visi ar lielu skubu gatavojāmies svētkiem. Bunkurus iztīrījām un sienas izrotājām ar skuju zariem un kantīnē iegūstamiem dekorēšanas piederumiem. Protams, netrūka arī īstu svecīšu. Artileristiem un Veisa pulkam bija arī sava pirts. To kurinājām un turējām karstu jau divas dienas, lai visi līdz svētkiem būtu izpērušies.

Kaut gan mums sieviešu roku nebija, visas pogas bija iešūtas, zābaki nospodrināti, zeķes salāpītas. Mums, artileristiem, pirts atradās pie šternas stacijas, vecajā trešās baterijas novietojumā. Pirmie pirti ieradās divīzijas štāba vīri — komandieris majors Grāvelis, adjutants Ed. Tīdemanis un citi. Majors Grāvelis gan tūdaļ pēc pirts devās uz staciju, lai brauktu uz vienu nedēļu atvaļinājumā. Viņu aizvietoja kpt. Ķesels. Mēs abi ar vītn. Holanderu pārņēmām trešo bateriju, Holanders baterijā, es — novērošanas punktā.

Svētku vakarā, kad mana novērošanas komanda bija atgriezusies no pirts un saņēmusi kantīnes devu, arī es devos uz pirti. Karstais tvaiks un siltais ūdens pilnīgi atsvaidzināja un es tiešām jutos „kā pēc pirts". Parastais Volchovas purva nogurums bija pazudis. Iegāju pie baterijas komandiera Juņa Holandera un novēlēju viņam priecīgus svētkus. Viņš un rakstvedis Rūdolfs Blāķis pacienāja mani ar piparkūkām un tēju. Ceļā uz novērošanas punktu vēl aizgāju uz staciju atsveicināties no divīziona komandiera. Noskaidrojās, ka vienību komandieri vairākus neprecējušos karavīrus atlaiduši svinēt svētkus 20 kilometru aizmugurē. Viņi kantīnes pudelēm kabatās bija aizsteigušies pie krievietēm, citi vēl sekoja. „Kas ir Ziemsvētki bez sieviešiem", sacīja kapr. R., kuru pazinu jau no 17. bataljona laika. Vēl iegriezos pie ltn. Ziedaiņa, kas pacienāja mani ar piparkūkām. Majora Kociņa štābā visi sēdēja pie radio un klausījās Ziemsvētku pārraidījumu no Rīgas. Ltn. Salnas bunkurā visi dziedāja Ziemsvētku dziesmas akordeona pavadījumā.

Gāju garām kapsētai, brīdi apstājoties. Šeit dus vairāk nekā 400 latviešu karavīru, to vidū arī mans vecais draugs Klāvs Andersons un Pētēris Antēns, paziņa no Smiltenes laika. Beidzamos pa ceļam apciemoju kpt. Puķīša un kpt. Laumaņa bunkurus. Kpt. Puķītis bija aizdedzinājis svecīti un uzspraudis to bunkura aizsegtajā pusē uz egles zara. Atspiedies pret bunkura sienu viņš viens pats skaļā balsī dziedāja „Klusa nakts, svēta nakts".

Visā frontē bija tiešām klusums. Neviena šāviena. Sāku jau iedomāties, ka varbūt pat sarkanarmieši sākuši svinēt Ziemsvētkus. Māca doma, vai tas nav klusums pirms vētras. Bunkura eglītē mirdzēja svecītes. Ēdām atsūtītos pīrāgus un piparkūkas. Mēs dziedājām Jūs, bērniņi un Zvaigznes jau mirdz tik spoži. Kad beidzamā svecīte bija izdegusi, klausījāmies raidījumu no Stokholmas, Ziemsvētku mūziku un dziesmas, bet domās mēs bijām kopā ar latviešu tautu un piederīgajiem mājās, ar savu zemi, par ko mēs karojām.

Austra Balode

SVĒTKU ZVAIGZNE

Pēr zemi svētku zvaigzne slīd —
grib bāra bērnu sasildīt,
un rūgtu as'ru noslaucīt
no sāpju mākta vaiga.

Par zemi svētku zvaigzne spīd.
Dziļš miers, kā balta dūja slīd;
liek sirdīm tumsu nokratīt,
un aizdzīt trauksmes biedu.

Pār zemi svētku zvaigzne spīd . . .
Bērns maigu roku skuju glauž,
un svētku eglē rotas sprauž
un mīlestības ziedu.

Pār zemi svētku zvaigzne slīd:
liek sveču pulkos gaismai līt —
liels, neizsakāms spožums spīd
no gaiša Dieva vaiga.

Pār zemi svētku zvaigzne slīd . . .

„Te runā Stariņš" Ņujorkā

Ņujorkā 12. decembrī viesojās Bostonas DV teātris, izrādot Kultūras fonda godalgoto G. Griezes lugu „Te runā Stariņš" režisora J. Leiņa vadībā. Izrādi bija rīkojusi Ņujorkas DV apvienība, pārdodot 405 ieejas kartes, bet apmeklētāju skaits bija ap 450, to vidū daudz skolas jaunatnes.

Pēdējās pāris teātŗa izrādēs apmeklētāju skaits Ņujorkā ir bijis ievērojami mazāks kā parasti. Bostoniešu izrāde notika, kad līdz Ziemsvētkiem bija vairs tikai divas neđēļas un Ņujorkas latviešu skolas gatavojās nākamās dienas bērnu eglītei. Arī pieaugušo interese bija vairāk pievērsta svētku đāvanu sagādei nekā teātŗa apmeklēšanai. Laiks nebija labvēlīgs, jo Ņujorkā bija sala lietus, kad apledoja ielas, sevišķi priekšpilsētās un satiksme ar motorizētajiem līdzekļiem kļuva bīstama. Vietām pārtrūka arī elektrības piegāde un telefona sakari. Maz bija tādi, kas šādos laika apstākļos vēlējās apmeklēt kādu sarīkojumu. No Vašingtonas uz bostoniešu viesizrādi bija ieradušies rež. O. Uršteins un kultūras darbinieks J. Kadilis.

Latviešu teātŗa publikai ir dažādas intereses, taču visiem ir kopīga pamatīpašība — griba skatīt teātŗa izrādi latviešu valodā, latviešu aktieŗu izpildījumā. Skatītāju vecākā paaudze, tāpat daļa vidējās paaudzes, vēro lugas darbību, klausās dialogus latviešu valodā, vēlas redzēt latviešu klasiķus. Jaunā paaudze turpretim vairāk vēlas redzēt darbību, mazāk dzirdēt sarunas, lugas saturā risinām tagadnes problēmas, skatīt sava laika atspulgu labā mākslinieciskā sniegumā. Daļa vecākās paaudzes saprot kā „pienākumu" apmeklēt latviešu teātŗa izrādi, turpretim jaunā paaudze galvenokārt nāk uz teātri tikai tādēļ, ka vecāki viņiem liek to darīt un biļtetes ir iegādātas... Tas nenozīmē, ka mūsu jaunatne vēlētos latviešu teātrim pagriezt muguru, bet kā jau minēts, tā vēlas redzēt uz latviešu teātŗa skatuves arī „savu laiku".

Ņujorkā ir plašas iespējas apmeklēt amerikāņu teātŗu izrādes vai dziesmu spēles. Daļai Ņujorkas vidusskolu audzēkņu ir pienākums gadā apmeklēt četras izrādes. Šo latviešu jauniešu acīs latviešu un amerikāņu teātŗu izrādes ir atšķirīgas kā aktieŗu izpildījumā, tā lugu saturā. Rezultātā rodas divas dažādas uztveres. Vidējā un vecākā paaudze pa daļai apmeklē arī Ņujorkas operas (dažs aiz veca ieraduma). Arī šeit ir redzamas atšķirības kā saturā, tā inscenējumā, arī uzveduma kvalitātē.

Ņujorkā vairākos gadījumos latviešu teātŗa apmeklētāju skaits bijis pāri tūkstotim, bet pēdējā laikā tas noslīdējis uz apmēram pusi. Pāragri vēl teikt, vai tā ir tikai sagadīšanās, vai arī latviešu teātrim Ņujorkā draud tas pats liktenis kā koncertiem: apmeklētāji nenāk...

Vai teātŗa apmeklētāji bija apmierināti ar lugu „Te runā Stariņš"? Luga rakstīta veidā, kas varētu apmierināt kā jauno, tā veco paaudzi. Tās satura pamatā ir divi vadmotīvi: latviešu aģenta vēlēšanās pārdot putekļu sūcējus un doma par „latviešu pilsētas" izveidošanu. Liela daļa skatītāju kādreiz paši bija pirkuši no cejojošiem aģentiem kādu putekļu sūcēju. Viņiem temats bija jau „pazīstams". Par latviešu apdzīvotas vietas izveidošanu runāja iecejošanas laika sākumā pirms 20 gadiem, bet šī doma jau sen apgūlusies.

Lugas darbībā atrisinājumi šķita pārāk vienkārši, jo skatītājs tos jau iepriekš spēja uzminēt. Situāciju maiņā brīžiem uz skatuves bija ilgas pauzes, neaizpildīti „tukšumi". Arī pārāk bieža glāžu pielīdšana un iedzeršanas skati traucēja.

Mēdz teikt, ka latviešiem neesot pietiekami daudz lugu. Tādu ir daudz, trūkst vienīgi piemērotu lugu. Tajās ir gan labi dialogi, bet pamaz darbības. Mūslaiku cilvēks vairāk vēlas skatīt ar acīm, nekā piepūlēt ausis, lai klausītos un mēģinātu saprast runāto tekstu.

Kaut pašreizējais mūsu teātŗa apmeklētāju skaits ir mazinājies, teātri nevarētu norakstīt zaudējumos. Tas arī nākotnē būs viens no stiprākiem latviešu kultūras balstiem.

Kaut kā lielajā pasaules presē

V. Irbe

LNAK vēlēšanu rezultātus pārbaudot, no kreisās talcinieki: Voldemārs Ozoliņš, Anita Zobena un Ilze Morgenšterna. Aizmugurē vēlēšanu komisijas loceklis Aleksandrs Budrēvics.

1940 — 1971

Laiks iekārtot atvaļinājumus!

Tuvojoties gadu mijai, kad daudzās pasaules valstīs baznīcu zvani iedimdinās jauno 1971. gadu, pamazām lielāka kļūst arī sabiedrības interese par šai gadā paredzētajiem nozīmīgajiem latviešu sarīkojumiem dažādās trimdas zemēs. Nav šaubu, ka daudzu skatieni jau tagad arvien biežāk un vairāk vēršas uz Kanadas latviešu „mētropoli" Toronto, kur notiks Daugavas Vanagu 2. globālās dienas. Dažkārt jau dzirdēts jautājums, kādēļ šo svētku zīmē, kuŗa pievienota arī šim rakstam, minēti nepareizi gadu skaitļi, jo DV organizācija Cēdelgemas gūstekņu nometnē dibināta 1945. gada 28. decembrī. Tas tiesa, tādēļ iebildums būtībā ir pamatots, taču mazais „viltojums" svētku zīmē attaisnojams, ja ievēro, ka organizācijas dibināšanas brīdī līdz gadmijai bija vairs tikai 3 dienas un darbība praktiski arī sākās 1946. gadā. Globālajās dienās atzīmējot DV organizācijas 25 gadu darbības svētkus, to rīcības komiteja tādēļ izšķīrās oficiālajā svētku zīmē likt gada skaitļus, kuŗi šo darbības laiku arī pauž.

Baznīcu zvani gadu mijā arī atgādinās, ka līdz DV 2. globālajām dienām Toronto atlikuši vairs tikai 6 mēneši, tādēļ jau tagad visiem, kas vēlas plašo svētku sarīkojumu virknē piedalīties, arī jauniešiem, jau tagad jāsāk domāt par vasaras atvaļinājumu iekārtošanu tā, lai laikā no 26. jūnija līdz 4. jūlijam varētu būt priecīgo un svinīgi pacilāto svētku dalībnieku tūkstošgalvainajā pulkā. Tāpat jau tagad jāsāk svētkiem posties, pasūtinot ieejas kartes un rezervējot istabas, lai rīkotāji pamazām gūtu noteiktāku pārskatu par uzņemamo viesu skaitu un citām vajadzībām. Šīs domas izskanēja arī DV 2. globālo dienu rīcības komitejas prezidija jau devītajā sēdē, kas notika 9. decembrī DV namā Toronto. Šai sēdē vēlreiz paplašināja arī prezidija sastāvu, tajā kooptējot jaunatnes pārstāvjus Kārli Siliņu un Baibu Šmitu-Kalēju, tā ka tajā pašreiz darbojas 13 locekļu. K. Siliņa galvenais uzdevums būt kontaktā ar jaunatnes organizācijām un jauniešiem vispār, palīdzot organizēt arī jaunatnei domātos sarīkojumus, bet B. Šmitu-Kalēju iesaistīja svētku informācijas darbā, sevišķi attiecībā uz jauniešiem.

Prezidijs vienojās DV 2. globālās dienas oficiāli ievadīt ar svinīgu dievkalpojumu 27. jūnijā plkst. 6 vakarā Sv. Jāņa baznīcā, kuŗu vadīs DV organizācijas goda biedrs archibīskaps A. Lūsis. Ievērojot jaunatnes pārstāvju ieteikumu, prezidijs piekrita, ka pēc sarīkojuma „Jaunatnes sasaukšanās dziesmā, dejā un dzejā" 2. jūlijā DV namā rīkojams deju vakars jauniešiem ar to pašu ieejas karti, bet citiem, kas „sasaukšanās sarīkojumā" nav piedalījušies, maksājams 1 dol. Šis deju vakars domāts tikai jaunatnei, tādēļ arī tā izkārtošana un telpu dekorēšana atstāta pašu jauniešu ziņā un gaumē. Prezidija priekšsēdis ziņoja, ka interesi par globālajām dienām izteikuši arī dailamatnieki, vēloties Royal York viesnīcā iekārtot savu izstrādājumu novietni un tirdziņu, bet tā kā aicinātie dailamatnieku pārstāvji sēdē nebija ieradušies, jautājuma kārtošanu ar viņiem uzticēja E. Krūkam.

Svētku reklāmēšanai DV nodaļām un apvienībām Kanadā un ASV jau izsūtīts 4500 eksemplāros īpašs apkārtraksts ar informāciju, tajā lūdzot arī ziņas par to darbības pilsētām, kuŗas nepieciešamas tālākajam reklāmēšanas darbam. Informācija rēgulāri parādās arī DV centrālās valdes un atsevišķo zemju valžu apkārtrakstos. Iespiešanā jau atrodas īpašas informācijas lapas 12.000 eksemplāros visai sabiedrībai, kuŗas izsūtīs uz visām pilsētām Kanadā un ASV, mazākā skaitā uz Eiropu un Austrāliju, kur informācijas darbu galvenokārt veic vietējās DV zemes valdes. Tāpat sagatavošanā jau atrodas īpašais svētku plakāts, 2000 aploksnes ar svētku emblēmu un jauns gaisa balonu kontingents ar reklāmas uzrakstu. Jaunatnes informēšanai izgatavotas un daļēji izsūtītas 4000 speciālas informācijas lapas, 1000 eksemplāru nododot LN JAK valdes priekšsēdim J. Zivtiņai tālākai izplatīšanai un tikpat daudz nosūtot jaunajam ALJAs priekšsēdim Z. Ķezberam Čikagā. Pārrunājot šīs speciālās reklāmas lapas vēl plašāku izplatīšanu, to piesūtot arī skautu un gaidu vienībām Kanadā, tautas deju kopām visā Ziemeļamerikā, sporta apvienībām u. c., prezidijs vienojās, ka vajadzīgs jauns papildiespiedums.

Gatava jau ir mākslinieka Ērika Dzeņa zīmētā DV organizācijas 25 gadu atceres marka, kuŗas izplatīšanu uzsāks tieši organizācijas „dzimšanas dienā" 28. decembrī. Daļēji jau izsūtītas Royal York viesnīcas īpaši DV 2. globālajām dienām (ar atzīmi: Latvian Relief Society) sagatavotās istabu rezervēšanas kartes, kuŗas izpildītas nav sūtāmas tieši viesnīcai, bet gan apmešanās jautājumu kārtotājai M. Jonānei (271 Rusholme Rd., Toronto 4, Ont., Canada). Diemžēl, viesnīca šajās kartēs tikai aptuveni minējusi istabu cenas, kas rada pārpratumus un arī neskaidrību. Tādēļ prezidijs vienojās attiekšmē uz istabu rezervēšanu Royal York viesnīcā sniegt papildinformāciju, to publicējot arī laikrakstos. Tā kā sarunas ar viesnīcas vadību par istabu cenām vēl nav pabeigtas, šī informācija būs iespējama tikai janvārī.

Sēdē piedalījās rīcības komitejas prezidija priekšsēdis E. Krūka, viceprieksšsēde M. Jonāne, kasieris E. Pulciņš, informācijas daļas vadītāja V. Māldere, preses referents A .Vinčels, prezidija locekļi T. Krūka, V. Liepiņš, K. Siliņš, B. Šmita-Kalēja un V. Šteinmillers, kā arī pieaicinātā jauniešu pārstāve Dzintra Treimane no Hamiltonas. Tā kā izlemjami vairāki nozīmīgi jautājumi, prezidijs vienojās 10. janvārī plkst. 2 pēcpusdienā DV namā Toronto sasaukt visas rīcības komitejas sēdi, aicinot piedalīties arī tuvāko DV nodaļu priekšsēžus. Vē.

Pārdomas Ziemsvētkos

Pūtiet guni, lauziet skalus,
Laidiet Dievu istabā. (T. dz.)

Tumsas varai pieaugot, tuvojas Ziemas saulgrieži — gada nobeigums, jo pēc Ziemsvētkiem gaisma uzsāk savu uzvaras gājienu. Mūsu senču dzīvē šie pretstati izšķīrējās arī ierašu veidošanā ar mistiskām tradicijām, kuŗās saskatām daudz simbolikas, izpaužoties gaismas cīņā ar tumsu.

Svētku vakarā valgā iesēja bluķi. To vilka no vienas sētas uz otru un pie pēdējās mājas sadedzināja. Ar šo izdarību ne tikvien sadedzināja darba grūtumus, jaunumu, bet aizdzina tumsu, salu un sauca gaismas un siltuma atgriešanos.

Kad visi mājas darbi bija padarīti, galdi cienastam klāti un sveces aizdedzinātas, saimnieks lielā cieņā un svinīgumā piesauca Dievu, lai viņš arī nākamajā gadā nes svētību un auglību:

Klusiet veci, klusiet jauni,
Dievs ienāca istabā;
Dievs ienāca istabā
Sēstas galda galiņā. (T. dz.)

Tad saimnieks izdalīja veltes, dodams kalpam kalpa tiesu un kalponītei savu tiesu, kā to daina saka. Pēc tam sākās svētku mielasts.

Latviešu sirdīs un dvēselēs viss baltais un cēlais bija daudz dziļāk

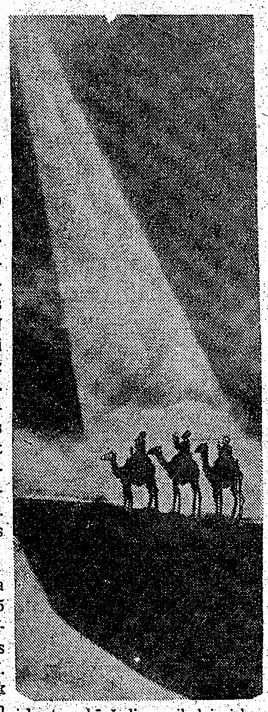

izkopts nekā šodien veikalnieciskos un tukša prieka alkstošos cilvēkos, kur dievišķīgais nobīdīts malā. Latviešiem svētki nebija tikai skaists mīts, bet arī cēla īstenība. Kas mūsu senčiem bija ugunsliesmas tumsas un visa launuma aizdzīšanai un gaismas sagaidīšanai, tas kristiešiem šodien ir baznīcas gads. Dzīvojot līdzi baznīcas gadam, mēs cieši savienojamies ar Kristus dzīvi un ieaugam ticībā. Kristus dzimšanas svētkos mūs apņem dievišķīga milestības un dzīvības straume, kas apvieno sevī iznīcīgo un mūžīgo, paver skatu uz pestīšanas noslēpumu.

Bet, diemžēl, daudzi mūslaika cilvēki zaudējuši saistību ar baznīcas gadu un nedzīvo vairs tā noteikumiem. Mūsu dzīvi arvien vairāk sāk noteikt pasaules ritms, kuŗa dzinējspēks ir nevis dievišķīgais, bet materiālie un saimnieciskie faktori. Svētkiem ir palikusi tikai izpriecām veltītas brīvdienas nozīme, kuŗai tiek pieskaņota nenozīmīga sentimentāla izkārtne.

Bet daudziem no mums Ziemsvētkos Dievs par jaunu atdzimst sirdīs. Svinēsim Ziemsvētkus ar baltām sniega pārslām skaistinātus, iedegsim zaļajos eglītes zaros Ziemsvētku gaismas, garā saklausīdami senos zvanus dzimtenes dievnamos.

Biruta Senkēviča

Draugi latvieši!

Ir atkal Ziemas svētki, kad gaiss vibrē un virmo no dziesmu un zvanu skaņām, kas brīvajā pasaulē vēstī brīnišķo Kristus piedzimšanu. Šai svētku laikā arī cilvēku sirdīs mostas vēlēšanās dalīties savā laumā un priekā ar līdzcilvēkiem, sevišķi ar tiem, kuŗiem liktenis nav bijis tik labvēlīgs. Darīsim arī mēs to.

Neaizmirsīsim mūsu vairāk kā 1000 invalidu un 500 citu latviešu grūtdieņu Vācijā. Neaizmirsīsim arī „bijušos cilvēkus" ienaidnieka okupētajā Latvijā, kas vēl arvien dzīvo uz bada robežas. Sevišķi grūtā stāvoklī ir bijušie leģionāri un tie latvieši, kas vēl joprojām nes smagās verdzības važas Sibirijas vergu darba nometnēs. Dalīsimies ar viņiem Kristus dzimšanas svētkos!

Ziedojumus var nodot visās DV nodaļās, vai nosūtīt tieši DV KV kasierim:

Mr. R. Britals,
236 Bowood Ave.,
Toronto 12, Ont.

Daugavas Vanagu organizācija Kanadā novēl visiem gaišus Kristus atnākšanas svētkus un panākumiem svētītu Jauno gadu, cerēdama uz ikviena latvieša atbalstu, par ko jau iepriekš visu grūtdienu un cietēju vārdā, kuŗus ziedojums iepriecinās, izsaka sirsnīgu latvisku paldies!

1970. g. Ziemas svētkos
DAUGAVAS VANAGU ORGANIZĀCIJA KANADĀ

„Vai domājat, ka jūsu bērns varētu iemācīties vairāk, izmantojot labāk skolas laiku? Mēs tā domājam.

„International School" tiks atvērta 1971. gada septembrī. Par mazu atlīdzību blakus Kanadas skolu programmai tā piedāvā mācības: a) franču val. b) jūsu tautības valodā c) klavieru spēlē. 12 klases pieredzējušu eiropiešu un kanadiešu skolotāju vadībā. Skola atrādīsies Toronto centrā ar transporta iespējām. Reliģijas mācība pēc vēlēšanās.

Lūdzu rakstīt šī laikraksta birojā Oferte Nr. 699, uzdodot vārdu, uzvārdu, adresi un tālruni.

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
Latvian (Toronto) Credit Union Ltd.
421 College St., Toronto 174, O
Telef. 924-2775
maksā
6% PAR NOGULDĪJUMIEM
6½ — 7 PAR ILGTERMIŅA NOGULDĪJUMIEM
Kreditsabiedrība izdara visas pārrastās bankas operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.
REIZĒ AR NAUDAS NOGULDIŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 VAI $5000.00
Birojs atvērts darbdienās no pl 12 — 9 vakarā, sestdienās no pl. 9—1 p.p.

ZIEMSVĒTKU DIENĀ
OTROS SVĒTKOS
JAUNGADA DIENĀ
atkritumus neaizvāks.

Kārtējo pirmdienas (28. decembŗa) novākšanu izdarīs otrdien, 29. decembrī.

Kārtējo piektdienas (Ziemsvētku dienas) un otrdienas 29. dec.) novākšanu izdarīs trešdien, 30. decembrī.

Kārtējo 1. janvāŗa (Jaungada) novākšanu izdarīs nākamajā kārtējā novākšanas dienā, otrdien, 1971. g. 5. janvārī.

H. F. Atyeo, pils. inžen.
Ielu komisārs

Latviešu preses biedrības jubilejā

VĒROJUMI UN NOSKAŅAS (2)

Kad redaktors Kārlis Rabācs savā svētku runā Latviešu preses biedrības 25 gadu atceres sviniībās, kas notika „Belmont Plaza" viesnīcas Baroka zālē Ņujorkā, runājot par biedrības dibināšanas laiku atcerējās, kā tā ar skubu ķērusies pie visu to rakstu un preses darbinieku arodjautājumu kārtošanas, ko Latvijā darījušas attiecīgās profesionālās biedrības — izstrādājusi noteikumus par autoru tiesībām, noteikusi honorāru likmes, atsākusi tradicionālās rakstniecības dienas un arī preses balles, kāds literatūrvēsturnieks no publikas piebilda: „...pie kam vissekmīgāk aizvien izdevās šīs balles..."

LPB arī savā 25 gadu atceres ballē palikusi uzticīga tradicijām. Ja arī par pārējiem sarikojumiem varēja būt dalītās domās, par pašu balli visi teica labāko: zāle bijusi grezna un piemērotā lielumā; orķestris uzrādījis labu iejušanās spēju un uzņēmis savā repertuārā daudz iemīļotas latviešu mūzikas; uzkožamie bijuši garšīgi, dzeramais stiprs, dāmas skaistas, kungi asprātīgi un visi labā omā. Svētku noskaņai pievienojās arī cita veida pacilātība: dažs balles viesis vēl pirms pāris stundām bija soļojis pa Ņujorkas Taimskēru ar plakātu vai karogu rokā, vai pat uzrunājis publiku no ielas stūŗa, protestējot pret brutālo izrīcību ar brīvības alcēju lietuviešu jūrnieku Kudirku, un pievakares ziņās jau bija paspējis iznākt ainas no šīs demonstrācijas lielo televizijas staciju raidījumos — pirmo reizi pēc daudziem gadiem baltiešu lietu iznestu lielās pasaules priekšā.

Jubilejas gaisotni vairoja arī fotografa Bruno Rozīša devums — preses un literātu portretu izstāde, ko svētku viesi aplūkoja ar lielu interesi. 22 portretu vidū bija gan iemīļotas sejas, kuŗu vairs nav mūsu vidū — Linards Tauns, Karola Dāle, Dzintra Kalniņa (Beatrise), Kārlis Zutis u. c., kā arī raksturīgi dzejnieku, literātu un aktīvu preses ļaužu attēli. Šis Br. Rozīša pasākums tiešām apsveicams un atbalstāms, ar laiku tādējādi varētu rasties portretu kopojums ar ievērojamu kultūrvēsturisku nozīmi.

Balle iesākās ar svinīgu aktu, ko atklāja LPB priekšnieks Viktors Irbe. Svētku runas teica Kārlis Rabācs un ALAs priekšsēdis Uldis Grava. K. Rabācs savā runā pieskārās mūsu preses problēmām, kuŗu vidū, pēc viņa domām, trīs svarīgākās ir: 1) latviešu sabiedrībā vērojamās pakāpeniski augošas strāvas, kuŗu argumentācija galīgajā konsekvencē ir vērsta pret brīvu, neatkarīgu presi; 2) trimdai ieilgstot, sabiedrībā parādās ar savas zemes zaudēšanu saistīti psihiski ievainojumi, neurozes un 3) profesionālo preses darbinieku pulciņš tā sarucis, ka bez tā atjaunošanas jau tuvāko 10 gadu laikā mūsu laikraksti vairs nespēs veikt tos informācijas uzdevumus, kas esenciāli demokratijas veselīgai funkcionēšanai. „Tas nav nekas viegls, kas mūs sagaida nākotnē," runātājs nobeidzot teica, novēlēdams skatīties dzīvē valējām acīm un drosmīgā sirdsdedzē uztvert nākotnes aicinājumu.

ALAs valdes priekšsēdis Uldis Grava savukārt uzsvēra valodas nozīmi nacionālitātes saglabāšanā, spēcīgiem vārdiem aicinādams turēt šīs „pēdējās pozicijas" un tikpat spēcīgi rādams tos, kas šo patiesību nesaprot. Preses darba veicināšanai U. Grava minēja vairākus ierosinājumus, ko apsolija arī atbalstīt no ALAs puses. Tā kā presē nesen bija norisinājušās pārrunas par sabiedrības un organizāciju ietekmi (vajadzīgo vai nevajadzīgo) rakstniecībā, U. Grava ziņoja, ka latviešu presei nākotnē jārēķinās ar to, ka ALA piedalīsies visās rosmēs sabiedriskā un kultūrālā laukā, neskatoties uz to, vai kādam tas patīk vai nepatīk. „Ja latviešu valodas paturēšans ir mūsu pēdējā pozicija, tad prese ir šīs pozicijas avangards, kamēr tas būs nacionāli možs, latviešu eksistence būs dzīves un pastāvēšanas spējīga," viņš nobeidzot teica.

Ja kāds vēlas, abu runātāju starpā var sameklēt atšķirīgu nostāju, kā tas redzam no K. Rabāca problēmu uzskaites 1. punkta un U. Gravas deklarācijas. Iekāms šai sakarībā rodas supertemperamentīga reakcija no daiļliterātu puses, Gravam par labu jāpaskaidro, ka tas tika teikts balsī, kas atgādina labdabīgu, bet stingru patriarchu, kuŗa nikīgie sapņotāji vai sava ceļa gājēji bērni var gan uztraukies cik grib, bet beigās tomēr būs spiesti pildīt nolikto pienākumu.

Der arī atcerēties slaveno Čērčila teicienu, ka „laudis aizvien klūp pār patiesību, bet turpina tās ignorēšanu". Latvieši, it seviški viņu daiļraditāju apdāvinātākā puse, parasti neļaujas īsti iejūgties jebkādā programmā un dažkārt — apmēram reizi 10 gados — uz laiku pat upurē daļu savas neatkarības, lai par šo tematu publicētu īpašu deklarāciju. Tā uz jaunstrāvnieka Jansona - Brauna rakstu „Domas par jaunlaiku literātūru" reaģējis pat apolitiskais Rūdolfs Blaumanis (kas tolaik vēl nemaz pārāk daudz nebija publicējies); tāda pati reakcija pret sociāldemokratu kustību bijusi „Dzelmes" grupai, u.c., līdz pat mūsu dienām, pat okupētajā Latvijā... kurpretim par tiem, kas dažkārt ar sirdi un dvēseli dzīvojuši līdz sava laika problēmām, piem., Jānis Rainis, Eduards Virza, Andrievs Niedra vai Jānis Sudrabkalns — nevar teikt, ka tas būtu sekmējis viņu izcilos talantus ieliet labākās mākslas formās. Šie paši rakstnieki, mazliet distancējoties no ikdienas, neviena nespiesti, gan arī radījuši visas tautas vēsturei un kultūrai svarīgus darbus. Ko no tā būs mācīties?

Svinīgais akts turpinājās ar LPB priekšnieka V. Irbes paziņojumu, ka, atzīmējot savas darbības 25 gadus, biedrība nodibinājusi Ērika Raistera piemiņas fondu, pirmajai iemaksai ziedojot 100 dol., kam pievienoti Dr. J. Kļaviņa 100 dol. un nelaika atraitnes Elviras Raisteres 100 dol. ziedojums. Fonda ienākumi paredzēti no ziedojumiem un sarīkojumu atlikumiem, bet piešķīrumus paziņos ikgadus 18. novembri, kas ir arī dzejnieka izvadīšanas diena.

Apsveicēju vidū bija arī Kanadas preses kopas priekšsēdis Modris Lorbergs, kuŗš dāvanai bija atvedis viesu grāmatu ar ierakstu: „Lai brīvais vārds kā zobens cērt ——". Humānitāro zinātņu asociācijas vārdā apsveica tās priekšsēdis Dr. Pēteris Norvilis, bet apsveikuma telegrammas bija sūtījuši: Latvijas sūtniecības vadītājs Vašingtonā Dr. A. Dinsbergs, Čikagas preses kopas priekšnieks Kārlis Ķezbers, Ņujorkas organizāciju padomes priekšsēdis R. Beķeris, žurnāla „Kaŗa Invalīds" redaktors R. Brīvnieks un Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes mācītājs R. Zariņš.

Akta otrā daļā Sandra Sēja lasīja Karolas Dāles, Linarda Tauna, Rūtas Skujiņas un Voldemāra Kārkliņa darbus, bet Ansis Mitrēvics iepriecināja viesus ar humoristiskiem lasījumiem arī balles starpbrīžos.

D. V.

Z. LAKSTĪGALAS KOKGRIEZUMS

Dziesmu svētku skaņu plate

Latviešu skaņu plašu klāsts ir samērā plašs. Protams, visplašākā izvēle ir vieglā žanra apcirknī, mazāka — tiem, kam interesē nopietnās skaņu mākslas ieskaņojumi.

Paretam lasām sludinājumos, ka iznākusi skaistākā latviešu skaņu plate. Tas tieši atbalda reklāmēto iegādāties. Jāatzīst, ka daudzo plašu vidū ir tādas, kuŗas tiešām var ieteikt iegādāties, kaut arī nevarētu lietot izteicienu — „skaistākā latviešu skaņu plate", bet jāapmierinās ar atzinumu — laba plate. Šajā plauktā novietojama nupat izdotā pēdējo Dziesmu svētku garīgā un kopkoncertā ieskaņotās dziesmas. Plašu tehniskā apdare ir slavējama, bez blakus trokšņiem un ieskaņošanas tehniķi savu darbu veikuši priekšzīmīgi.

Pirmā plate pirmajā pusē sniedz „izgriezumu" no 5. Dziesmu svētku garīgā koncerta: Svētku dziesma, līksmi skani — J. S. Bacha; piedalās Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koris un simfoniskais orķestris, diriģents Arvīds Purvs; Iz Dāvida 121. dziesmas — Haralda Berino, soliste Austra Holcmane (soprāns), Sharon Fraser (mežrags) un Anita Grigale (ērģeles). Seko koŗu kopkoncerta dziesmas: Mūsu Tēvs — Andreja Jurjāna, diriģē Arvīds Purvs; Ciānas bērni — Emīla Dārziņa, diriģē Alberts Jērums.

Plates otrā pusē 5 dziesmas: Birzēm rotāts — Volfganga Dārziņa, Kā gulbji — Kārļa Kažociņa, diriģē Alberts Jērums; Kalna bērēji — (Sibirijā izsūtīta dzejnieka teksts) — Jāņa Norvilja, diriģē Jānis Norvilis; Imanta — Alfreda Kalniņa un Dzērves un ērglis — Voldemara Ozoliņa, diriģē Arvīds Purvs.

Otrā plate sākas ar viru koŗa dziesmām: Padziedami nu, bāliņi —, Jēkaba Graubiņa, Vasara — Viktora Baštika, Jāņu laiva — Helmera Pavasara, Dies irae — Jāzepa Vītola, diriģē Roberts Zuika. Seko jauktā koŗa dziedātā Līgo dziesma — Jāņa Kalniņa un sieviešu koŗa dziedātā Saule laivā — Jāņa Ciruļa, diriģē Arvīds Purvs.

Pēdējā skaņu plates pusē jauktie koŗi dzied: Svešā zemē — Emīļa Melngaiļa, diriģē Alberts Jērums; Es izaugu pie māmiņas — Volfganga Dārziņa, Tumsa, tumsa, kas par tumsu — Jāņa Norviļa, diriģē Jānis Norvilis; Tumša nakte, zaļa zāle — Emīļa Melngaiļa, un Div' pļaviņas es nopļāvu— Alfreda Feila, diriģē Arvīds Purvs; Silmala trīcēja — Jēkaba Graubiņa, diriģē Alberts Jērums.

Plate beidzas ar koŗa un publikas dziedāto Latvijas himnu, diriģē J. Norvilis.

Nepieskaņoties sīkāk ieskaņoto mūzikas darbu izvērtēšanai, jo tas jau noticis Dziesmu svētku recenzijās, ir jāatzīmē koŗu labā dikcija. Ar maz izņēmumiem ir saprotams gandrīz ikviens vārds. Jauki skan arī Holcmanes dzidrais skanīgais soprāns, diemžēl, dziedātājas dikcija varētu būt labāka.

Abas skaņu plates ietvertas mākslinieka U. Brūvera iekārtotā vākā. J. Liģera fotografijas rāda ainas no kopkoncerta un atsevišķā uzņēmumā redzami visi četri virsdiriģenti. Ja pāris rindās būtu atzīmēts koŗu, dziedātāju un apmeklētāju skaits, diena, kad koncerts notika, tad skaņu plašu mape būtu konspekta veidā devusi īstu kopkoncerta vēsturisku informāciju kā skaņās, tā attēlos un skaitļos.

Katrā ziņā, visiem, kam mīļa latvju māksla, latvju dziesma, ir vērts šo plašu mapi iegādāties. Tiem, kas paši bija klausītāju pulkā, tā būs jauka atmiņa, bet kas nevarēja būt dziesmu svētkos, skaņu plates dos iespēju dzirdēt vismaz daļu no tā, kas tik bagātīgi bija sniegts 5. Latviešu dziesmu svētkos Kanadā. Plates pārdošanā DV grāmatnīcā, Toronto, cena par divām platēm — $6.75.

Z. Zentiņš

DEJA SVĒTKU IESKAŅAI

Sv. Katrīnu dejotāju kopa pēc „kristībām" svētku eglītes spožumā turpmāk sauksies par Jandālu. Uzņēmumā — deju kopas priekšniece Ingrīda Mukāne ar savu deju partneri Andri Jaunzemu no Niagaras, ASV krastā. Foto: J. Liģers

KUR PASŪTINĀMAS SKOLAS GRĀMATAS

Saskaņā ar ALAs valdes lēmumu, ALAs izdoto skolas grāmatu un mācības līdzekļu izsūtīšanu turpmāk kārtos un pārzinās nodibinātais ALAs apgāds, ko vada valdes vicepriekšsēdis Ad. Lejiņš. Ekspedīcijas vadītāja pienākumus uzņēmies K. Ķilkuts — 48 Huntington St., New Brunswick, N.J. 08901. Telef. (201) 247-6238. Ķilkuts savā mājā iekārtojis piemērotas telpas grāmatu novietošanai, uzglabāšanai un izsūtīšanai. Ekspedīcija darbu sāks 1971. gada 1. janvārī. Visi ALAs izdoto grāmatu un mācības līdzekļu pasūtinājumi turpmāk adresējami Ķilkutam uz uzrādīto adresi.

Margrieta Kovaļevska

Klang - klang

Kāda aizkavējusies pusveca dzērve izpleš spārnus un dodas pasaulē. Oktobris jau nobirdinājis lapas, kalendārs šķirsta novembri, un laukos vairs lepojas tikai ķirbju karaļi, vēju izplūkāti putnu biedēkļi. Bet tam visam ir savs skaistums, sērīgums un atšķirība.

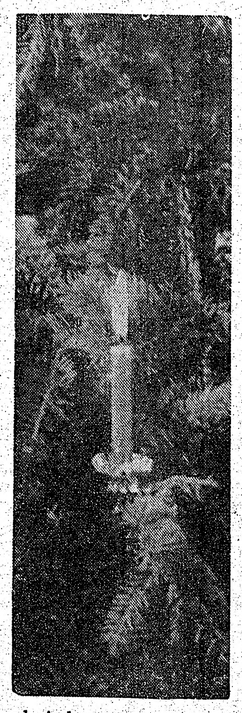

Atceros — sniga. Sniga dienām un nedēļām, ar īsiem pārtraukumiem visu gaŗo ziemu. Pasauli klāja krēsla. Taču decembrī, ap svētku laiku, mākoņi apbēra Jelgavu ar daudz lielākām un gaišākām pārslām. Tā vismaz man rādījās. Es varēju skatīties un skatīties. Man patika un neapnika.

Sniga, auga kupenu kalni. Uz žogiem, jumtiem, un ielās. Skursteņi ievija pārslu dejās dūmu lokus, droši vien, tie smažoja pēc bērzu malkas, pēc saldajiem piparkociņiem. Mūsu māte mēdza tā teikt: piparkoki. Nekad — piparkūkas. Jā, tādēļ vēlreiz atkārtoju: Skursteņu dūmi smaržoja pēc piparkociņiem — it kā saldi-dzidri sadzirdēju, tepat, tepat aiz krēsla kājas grabinājās rūķīši, tinkšķēja visādi rotaļu niecīņi — jo bija tā, es vēl ticēju pasakām.

Tāpēc joprojām sniga. Sniga, sniga, un sniga. Tādēļ vajadzēja apsnigt vairākiem gadiem, vajadzēja iznīkt rūķiem un spēlēm. — Bet tad es atkal stāvēju kādam decembrim tieši vidū. Pakāpos uz krēsla, atvēru kaplogu un izbāzu galvu. Ārs smaržoja pēc sniega un valdīja tāds klusums, ka varēja dzirdēt pārslas krītam. Pat tādus kā knikšķus, it kā ziema steigtu līdz svētkiem noadīt dučiem cimdu. Varbūt arī man, — es ilgojos pēc dūraiņiem. Jā, atceros, ziemas Latvijā bija auksti. Un toreiz, atceros, — toreiz svētkus svinēja trīs dienas, un tā tas bija ar sarkaniem burtiem iespiests arī kalendārā. Pirmie Ziemassvētki, otrie, un trešie Ziemassvētki. Taču vistrauksmainākā un čaklākā laikam gan bija svētku sestdieniņa, un noslēpumaini svinīgs pats vakars ap to stundu, kad iededzām sveces. Mēs piestājām eglei, — tādai adatainai, ķeburainiem zariem, tomēr silti mirdzošai un vizuļojošai — eņģeļu matiem pavējojoties. Zaros iekārtie āboli skatījās tieši manī. Arī rieksti. Svecītes pilināja kūstošo vasku, kaktos šķielēja ēnas: Kāpēc visi tik nopietni? Bet tā tam bija jābūt.

Brālis apsēdās pie klavierēm, ērtāk iegrozījās krēslā un uzsita dažus akordus: Klang — klang — klang. Klusā nakts — visi dus, nomodā vēl Jāzeps un Marija, — kūtī, Dāvida pilsētā, Jēzus silītē dus. — — Jēzus silītē dus...

Pasaule aiz loga pārvērtās iztēlei vien aptveŗamā milzu gleznā, ar visiem plašumiem un tālumiem. No mātes acīm izlauzās asaru upītes un vizēdamas slīdēja pa vaigiem leju.

Tālu, tālu, — tur, kur nekrīt sniegi un palmas kā vēdekļi, trīs gudri ķēniņi uz kamieļu mugurām dodas apbrīnot mazu, mazu puisīti — tur, Dāvida pilsētā — klang — klang...

★

Tas vakars visā mana mūža gājumā ne reizi nav vairs pārsniedzis ar necaurredzamām sniega kārtām, — vēl šo baltu dienu es to atceros un sadzirdu. Klang — klang — —

Austra Grāvele

ZIEMASSVĒTKOS

Svētvakara stundā klusā
nolaižas pār zemi miers.
Krēslā izgaist visas rūpes
Sirdī iešūpojas prieks.

Ziemassvētku spožā gaisma
pacel dvēseli augstumos —
Kalngalos, kur mūžīgs sniegs,
pāri zvaigžņu mirdzums liegs.

Šinī nakti katra sirds
gaišas liesmas apstarota
Sapnī, kad vēl zvaigznes mirdz
senu Kristus vēsti dzird.

PASMAIDĪŠANAI

Cienījama izskata kungs ēdnīcā piesauc pie galdiņa viesmīli un aizrāda: „Šī šnicele ir ne tikai ļoti maza, bet arī slikti izcepta!" — „Bet godājamais kungs," viesmīlis pārsteigts atbild, „ja jau šnicele slikti cepta, tad taču jums vajadzētu priecāties, ka tā tik maza."

☆

Ārsts, izmeklējis pacientu Drošībiņ, ieteic operāciju. „Nekādā gadījumā!" slimnieks iesaucas. „Es labāk mirstu nekā ļauju sevi operēt!" — „Bet jūs taču varat par to pašu naudu operēšanu un miršanu apvienot," pamāca ārsts.

☆

5. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKU KANADĀ IZDEVUMI

SKATU ALBUMS

340 uzņēmumi 96 lappusēs ar Dziesmu svētku un Nākotne 70 notikumiem. Cena $2.50

SKAŅU PLATE

DIVĀS stereo 33 rpm platēs ieskanots kopkoru koncerts un divas garīga koncerta dziesmas. Abas plates vienā apvalkā. Abu plašu kopcena: $6.75

Izdevumi pieprasāmi latviešu grāmatnīcās, koŗu priekšniekiem vai 5. Latv. Dz. Sv. Kanadā ric. kom., rakstot Mr. G. Gubiņš, 55 Pine Crest Road, Toronto 161, Ont., Canada. (Naudas pārvedumi uz „Latvian Song Festival Association" vārda).

SELONIJAS TORONTO KOPAS SVĒTKU KOMERŠA DALĪBNIEKI UN VIESI

Otrā rindā no kreisās sēž: H. Gubiņš, G. Soste, I. Alksnis, T. Heiduks, V. Bulte, E. Treilons, P. Plīsis, A. Joma, H. Jeckalējs, B. Kūlis, Deičs un J. Atteka. Priekšā vidū — G. Korulis, aizmugurē vidū — J. Freijs.

Foto: J. Ligers

Drosmē un uzticībā

SELONIJAS 90 GADU PASTĀVĒŠANAS SVĒTKI MILVOKOS

Korporācijas Selonijas dibināšanas 90 gadu atceres svinības Milvokos iesākās ar svētku dievkalpojumu Latviešu baznīcā. Dievkalpojumu vadīja tāls viesis, Selonijas fil. māc. Ringolds Bērziņš no Vācijas. Vijolnieks E. Kļaviņš (Sel.) brīvmākslinieka A. Kalnāja ērģeļu pavadījumā atskaņoja J. Mediņa „Ariju".

Milvoku Latviešu namā 27. novembrī notika svētku akts ar senioru J. Klaustiņu, vicesenioru I. Miezīti un sekretāru E. Kļaviņu prezidijā. Akta ievadījumā seniors J. Klaustiņš sniedza īsu vēsturisku tāju, tos seloņus, kas pirms 73 gadiem izcīnīja Selonijas tiesības un zaļbaltsarkanās krāsas. Selonijas krāsneši stāvēja arī pie Latvijas valsts šūpuļa 1918. gadā un ar atskatu, pieminot Selonijas dibinātājus rokā cīnījās par Latvijas atbrīvošanu. Ja tagad Selonijas saime savus gadasvētkus nevar svinēt savā zemē, Selonijas ozols tomēr turpina augt par godu Dievam un ticībā Latvijai, teica runātājs, kad laiks pienāks, seloņi atkal ar ieročiem cīnīsies par brīvu, neatkarīgu un demokratisku Latvijas valsti. Dievs, svētī Latviju! Vivat, crescat, floreat Selonija in aeternum! pabeidza sen. J. Klaustiņš savu uzrunu.

Sekoja apsveikumi. No korporācijas Lettonia saimes sveica I. Alksnis (pasniedzot kausu), Lettgallia — J. Ozols (kauss), Talavijas — V. Šmits (pasniedza kausu un Talavijas jubilejas izdevumu), Fr. Lettica — K. Millers (kauss), Latvia — P. Dūks, Ventonia — J. Turks, Tervetia — M. Ludeks (kauss), Beveronija — A. Bolšteins, Fr. Vesthardiana — E. Jurevics (kauss), Patria — R. Nikurs (kauss), Vendia — R. Ādams (kauss), Lacuania — S. Gorsvāns, Fr. Imantica — U. Inveiss (pasniedza vīna ragu), Gersicania — I. Kildišs (kauss), studenšu korporācijas Daugaviete — M. Brastiņa (pasniedza rozes), Gundegas — Dz. Bērziņa (rozes), Latviešu studentu centrālās savienības — R. Priedkalne. Vēl sveica daudzu citu korporāciju pārstāvji, to vidū arī igauņu Vironia. Apsveikuma rakstus nolasīja sekretārs E. Kļaviņš. Kalpakiešu sveicienus bija sūtījis kpt. A. Lasis. Apsveicējiem pateicās viceseniors I. Miezītis. Svētku aktu pabeidza ar „Gaudeamus".

Nākošās dienas vakarā Milvoku jaunā tēlotājas mākslas centra telpās notika jubilejas balle.

Jubilejas sarīkojumu laikā Milvoku Latviešu namā bija iekārtota Selonijas locekļu mākslas un tehnisko darbu skate, kuŗu atklāja Selonijas seniors Juris Klaustiņš. Gleznas un grafikas bija izstādījuši V. Zebauers jun., V. Zebauers sen., A. Krīgers, A. Kreišmanis, N. Štūls un J. Kreišmanis, bet architektu darbus V. Zebauers, A. Kreišmanis, J. Kreišmanis, Dr. E. Janišs un G. Korulis.

R—is

ZIEMAS SVĒTKOS

(Pārnesums no 1. lpp.)

ma un bezjēdzības apziņu. To noslēdz mūsu pašu un miljoniem cilvēku pieredze — deportācijas, tēvzemes zaudēšana un milzīgās bēgļu masas visā pasaulē. Tāda ir 20. gadu simteņa cilvēces aina. To visu sedz garīgs aklums un morālisks glēvums un nevarība. To neredz arī jaunais docents, ka viņš zāģē zaru uz kuŗa šēž ar savu akadēmisko brīvību un ateistisku liberālismu.

Tā nedrīkstētu un tā nevajadzētu būt! Mūsu cerība un ticība nākotnei pamatojas tikai pārliecībā, ka cilvēkā nav nomācams tas gars, kas vēsturē un dzīvē projicējis gaišas domas un idejas, skatījis šās garīgās gaismas tērpiem, kā garīgas vērtības un to reālizēšanā atzinis dzīves un kultūras jēgu: no tumsas uz gaismu, no meliem uz patiesību, no egoisma uz milestību, no varas uz kalpošanu, no mežonības uz cilvēcību! Šajā gaišo domu un ideju procesā, garīgo vērtību apziņā, ētiskās skaidrības slāpēs un milestībā Ziemas svētki — Kristus evaņģelijs ieņem centrālu vietu. No tā patiesa gaisma nākusi pasaulē, kas var apgaismot ikvienu cilvēku, Tas dzīvo mūsu vidū un modina mūsu dvēselēs labas un gaišas domas, prieku un mieru sirdīs ar daudzo simbolu palīdzību, kuŗos tas ietērpts mūsu ticības vēsturiskā gaitā. Ziemas svētku simbolika ir viens no skaistākiem skatīšana un pārdzīvošana pieejama kā bērnam, tā sirmgalvim.

Kādēļ par to zoboties un smiet? Jāņa evaņģelijs atbild: „Viņš nāca pie savējiem, bet tie Viņu neuzņēma." Jaunā docenta parādīšanās studentu mītnē izteic ateistiska gara parādīšanos pasaulē, kas nes sev līdzi, Jaunās derības vārdiem runājot, maldu un melu garu. Un tomēr, studentu vidū bija jaunieši, kas patiesās gaismas atspīdēšanu milēja, un tādu pasaulē vēl ir daudz. Viņos mājo tas ideālisma spēks, sirds un gara kultūras gaisma, no kā gaidāma Kristus revolūcija — cilvēku garīga atjaunošaņās un atdzimšana, lai tie kļūtu par Dieva bērniem.

DV Toronto nod. vanadžu kopas priekšniece Rasma Zamlovska Ziemsvētku eglīti iededzinot.

Foto: J. Ligers

TORONTO ZIŅAS

● TLTA sestdienas ģimnazijas eglītes vakarā 18. decembrī Latviešu namā pulcējās vairāk nekā 150 dalībnieku — skolas saime, vecāki un lūgti viesi, to vidū LNAK izglītības nozares vadītājs J. Mežaks un TLTA vadītājs A. Sudmalis ar kundzi. Faktiski viesi bija arī skolotāji, jo vakaru organizēja un visu norisi pārzināja abiturientu klase ar Zani Ezeru kā atbildīgo vadītāju, programmā piedaloties visām klasēm, tā ka skolotāji „pie vārda tikpat kā netika". Eglītes vakara garīgajā daļā runāja māc. Ā. Čops, kopdziesmām klavierpavadījumus spēlējot O. Upeniecei. Ar to skolotājiem dotie uzdevumi bija beigušies. Programmas ievadījumā īsu uzrunu teica Zane Ezera, nobeigumā ģimnazijas vārdā novēlot skolas saimei un tās draugiem priecīgus Ziemsvētkus. Ilze Andžāne deklamēja J. Poruka „Ziemsvētkos", bet Jānis Liepiņš — E. Virzas „Nakts parāde", pēc tam koklētājas Sandra Leimane un Nora Gubiņa atskaņoja „Kam tie kalni, kam tās lejas", spēlējot arī „Klusa nakts" un lūdzot vakara dalībniekus dziedāt līdz. Tad nāca pārsteigums: ieradās Ziemsvētku vecītis (Ed. Pētersons), kaut ģimnazisti viņa eksistencei sen vairs netic, ar 4 kalpiem-rūķiem (Inese Ezerkalna, Rita Lāce, Ludis Hābs un Arnis Puķītis), vēloties dzirdēt un redzēt priekšnesumus. Šo vēlēšanos izpildot, vecīša aicināti, Rasma Caune un Vizma Maksiņa duetā nodziedāja „Krauklīt's sēž ozolā", Dina Kalna un Inese Zvirgzda kopīgi deklamēja A. Austriņa „Sals uz Daugavas", bet programmas nobeigumā Sandra Zubāne — J. Jaunsudrabiņa „Meitai". Iepriekš 5 audzēkņi smīdināja ar „Vecmeitas deju", kuŗu bija iestudējis skolotājs Edv. Kalviņš, pašam spēlējot arī akordeona pavadījumu. Efektīvi grimēta un piemērotā tērpā vecmeitu izteiksmīgi dejoja Anita Plūdone, bet pārējie dejotāji bija Anita Kalniņa, Gunta Ozola, Imants Ķivlis un Atis Ozoliņš. Rūķi programmas izpildītājus apdāvināja ar šokolādi, bet skolotājus un skolas labvēļus ar neļķes ziedu. Eglītes vakars beidzās pie kafijas un tējas galda, kuŗam cepumus bija gatavojuši 1. klases audzēkņi, arī zēni (!), viesus prasmīgi un laipni apkalpojot ģimnazistēm.

● Sv. Andreja draudzes koŗa eglītes vakars 12. decembrī baznīcas sarīkojumu zālē bija pulcinājis vairāk nekā 100 dalībnieku — koristus ar piederīgajiem un lūgtiem viesiem. Koŗa priekšnieka J. Petzaļa vadītajā sarīkojumā garīgajā aktā runāja māc. Ā. Čops, bet priekšnesumos dziedāja jauniete Valda Avika, klavierpavadījumus spēlējot pianistei Editei Timermanei-Ozolai, deklamēja jauniete Ludmilla Zaļakmene un Lija Pone, bet Fricis Vilmanis lasīja izmeklētus dzejoļus. Prof. T. Ķeniņš savukārt iepriecināja vakara dalībniekus ar brīvu klavieŗu improvizāciju, par pamatmotīvu izvēloties dziesmu „Es skaistu rozi' zinu". Koŗa dāmas G. Āpšes pārziņā bija klājušas svētku galdu ar sausiem zirņiem, cūkas šņukuru un citiem eglītes vakaram piemērotiem gardumiem.

● Arī Kanadas DV valde jau savā 1. decembŗa sēdē Toronto nolēma nosūtīt ASV prezidentam Niksonam protesta rakstu par lietuviešu jūrnieka Simana Kudirkas izdošanu padomju zvējas kuģa apkalpei, aicinot to darīt arī visas DV nodaļas Kanadā. Sēdes gaitā valde vienojās, ka Kanadas DV nodaļu delegātu sapulce sasaucama 6. un 7. martā DV namā Toronto, izvēršot to par izteiktu darba sēdi un atsakoties no jebkādiem svinīgiem brīžiem, jo 3 mēnešus vēlāk notiks DV 2. globālās dienas. Tā kā pārvēlama trešā daļa zemes valdes locekļu un ievēlama revīzijas komisija un goda tiesa, eventuāli vēl citas amatpersonas, valdei lai sapulcē ietaupītu laiku, iepriekšējai kandidātu apzināšanai izraudzīja nominācijas komisiju — J. Galiti, V. Veidemani un R. Noriti. Nolemtais delegātu ceļa izdevumu izlīdzināšanas fonds vēl nav iedzīvināts, tādēļ valde no saviem līdzekļiem šogad atbalstīs Edmontonas nodaļas delegāta braucienu uz Toronto. No revīzijas komisijas aizgājušā A. Kopštāla vietā, kā ziņoja komisijas priekšsēdis V. Veidemanis, pieaicināts 1. kandidāts M. Rubenis. DV nodaļas aicinātas par piesūtītajām Ziemsvētku kartītēm ar valdes aprūpes nozarī norēķināties līdz 15. janvārim.

Vajadzīgs lielāks sabiedrības atbalsts

GAUJAS GAIDU UN RĪGAS SKAUTU VIENĪBU VECĀKU PADOMES SAPULCE TORONTO

Gaujas (14.) gaidu un Rīgas (72.) skautu vienību Toronto vecāku sapulcē, kuŗu 10. decembrī Latviešu namā vadīja padomes priekšsēdis A. Lucs, protokolējot gaidu vadītājai A. Siliņai-Ozoliņai, piedalījās 28 dalībnieki, to vidū 9 vadītāji, pārstāvot 42 bērnus.

A. Lucs ziņojumā par padomes darbu īsumā pakavējās pie abu vienību kopīgajiem un atsevišķajiem sarīkojumiem aizvadītajā darbības gadā, kuŗus padome iespēju robežās sekmējusi, palīdzot, kur vien varēts. Turpmākajā darbā veicami lieli uzdevumi. Vispirms izkārtojami abu vienību 20. gadasvētki, bet vēl vairāk darba prasīs Latvijas gaidu 50. un skautu organizācijas 55. gadasvētki, kuŗi notiks 1972. gada jūnija pēdējā nedēļā Saulainē, pulcinot ap 700 dalībnieku. A. Lucs, kas izraudzīts par šī sarīkojuma administrātoru, norādīja, ka svētkus gan organizēs Kanadas latviešu skautu un gaidu jendas, taču lielākais darba smagums tomēr piekritīs Toronto skautu un gaidu vienībām. Ziņojuma nobeigumā A. Lucs izteica cerības, ka jaunajā darbības gadā vienības saņems lielāku atbalstu no saviem „krusttēviem" nekā iepriekšējā, ka lielāku atbalstu sniegs arī sabiedrība, jo uzvedumu veikšanai būs nepieciešami krietni lielāki līdzekļi. Sadarbību ar vienību priekšnieki M. Strīpnieku un Intu Kalniņu padomes priekšsēdis atzina par labu.

Gaujas gaidu vienības priekšniece Inta Kalniņa savā ziņojumā deva īsu atskatu uz vienības sarīkojumiem, sevišķi uzsverot gaidu draudzības dienas izkārtošanu kopā ar citu tautu gaidām, kuŗā piedalījās ap 120 dalībnieču. Veicot vienības labo darbu, „krustmātei" Sv. Andreja draudzes korim dāvināts karogs, Vienībā ir 13 guntiņu, kuŗas vada M. Budrēvics ar S. Ozolu, 12 gaidu (vada V. Zobena ar Ilzi Kalniņu un D. Celmu), 11 lielgaidu (vada R. Robežniece ar Intu Kalniņu), 9 aktīvas un 5 neaktīvas vadītājas, kopā 50 dalībnieču.

Rīgas skautu vienības priekšnieks M. Strīpnieks, tāpat īsumā pakavējies pie notikušajiem sarīkojumiem, ziņoja, ka vienībā ir 16 mazskautu (vada J. Livītis ar G. Kārkliņu, A. Pērkonu un Ritu Gobu), 37 skauti (vada V. Ezers ar V. Vāgneru, S. Leimani un V. Pētersonu), 35 dižskauti (vada L. Goba ar A. Aldermani, A. Freibergu un M. Strīpnieku) un 18 roveru (vada L. Lukss ar U. Amoliņu), kopā 106 dalībnieki ar 14 vadītājiem. Ziņojuma nobeigumā M. Strīpnieks aizrādīja, ka darbību apgrūtina līdzekļu trūkums, vienībai nesaņemot pietiekamu sabiedrības atbalstu.

Gaidu kasiere I. Vaivara ziņoja, ka ieņemti 1246,82 dol., bet izdoti 979,39 dol., dodot 267,43 dol. atlikumu; no iepriekšējo gadu darbības noguldīti 506,86 dol. Skautu kasiere R. Gaile savukārt informēja, ka Rīgas vienības ienākumi bijuši 1265,17 dol. un izdevumi 1050,37 dol., paliekot 214,80 dol. atlikumam. Gaidu vienības darbību revidē pašas vadītājas, bet skautu īpaša vecāku padomes komisija, kuŗas pārstāvis S. Butkēvics deva atzinīgu revīzijas konstatējumu, aicinot kasierei R. Gailei izteikt pateicību.

Debatēs pie ziņojumiem O. Vandele norādīja, ka Austrumu draudzes dāmu komiteja nule piešķīrusi 30 dol. atbalstu Rīgas skautu vienībai. Ar to izraisījās pailgas un visai dedzīgas debates par līdzekļu jautājumu, it sevišķi kad M. Strīpnieks aizrādīja, ka nepieciešams paaugstināt vienību dalībnieku maksas, un kad bija dzirdēti abu vienību budžeta projekti, plānoti jau ar paaugstinātām maksām. A. Siliņa-Ozoliņa, tāpat kā iepriekš jau M. Strīpnieks, konstatēja, ka sabiedrības atbalsts nav pietiekams, aizrādot, ka pretēji citām pilsētām Toronto skautu un gaidu vienības nesaņem tiešu pabalstu no vietējās latviešu kreditsabiedrības, kuŗa caur LNAK piešķir līdzekļus abām jendām. Rezultātā skautiem un gaidām citās pilsētās ir vairāk līdzekļu, dažām vienībām pat it ievērojami iekrājumi. Debatēs izskanēja dažādas domas, pat krasi atšķirīgas. Ja daži domāja, ka pašiem vecākiem jāuzņemas lielāki materiāli upuri, ja vēlas, lai bērni darbotos latviskā vidē, bet citi bija ieskatos, ka lielāks atbalsts prasāms arī no sabiedrības, jo latviskā audzināšana ir visu kopīga lieta. Uz iebildumu, ka vecākiem vien šie materiālie upuri nav pa spēkam, bija atbilde, ka tos nedaudzos dolarus, kuŗus prasītu dalības maksas paaugstināšana, spēj atlauties katrs, jaunākajā gadījumā samazinot savus izdevumus par cigaretēm ... Sniedzot atsevišķu ziņojumu par dižskautu pulciņa darbību, arī L. Goba uzsvēra nepieciešamību paaugstināt dalības maksas, aizrādot, ka katrs skautu vienības dalībnieks maksā 3 dol. gadā, bet vienībai par viņu tālāk jāmaksā 5,50 dol. Vienībām par katru dalībnieku Kanadas latviešu skautu un gaidu jendai jāmaksā 2 dol., bet skautu vienībai piedevām vēl 3,50 dol. Kanadas skautu štābam. Šai obligātajā reģistrācijas nodevā ieskaitīta arī skautu apdrošināšana pret negadījumiem, eventuāli ārsta un slimnīcas izdevumi un cits. Norādot, ka igauņu organizācijas savus skautus devīgi atbalsta, arī L. Goba uzsvēra: „Ja gribam jauniešus paturēt latvietībai, tad arī sabiedrībai par to jāmaksā!"

M. Strīpnieka ierosinājums bija dalības maksu paaugstināt uz 6 dol. gadā ar samazinājumu ģimenēm, kuŗās vairāki skauti vai gaidas. Taču daļa sapulces dalībnieku, gan atzīstot lielāku līdzekļu nepieciešamību, nevēlējās piekrist dalības maksas paaugstinājumam, jautājot, kādēļ jāmaksā obligātā nodeva Kanadas skautu štābam, ja bērni jau apdrošināti skolās, pat aizrādot, ka sapulce nevar citu vecāku bērnu vārdā nolemt maksas paaugstinājumu. Pat aizrādījums, ka sapulce tiesīga to darīt un arī citiem vecākiem bijusi iespēja sapulcē piedalīties un lemt, daudz nelīdzēja, kamēr A. Freimanis aicināja neaugligās debates izbeigt un apzināties, ka ir absurds, ja skautu vienībai par katru dalībnieku jāmaksā 5,50 dol., pašai kā dalības maksu saņemot tikai 3 dol. Pēc šī loģiskā konstatējuma sapulces dalībnieki tad arī vienojās par maksas paaugstināšanu: gaidām 5 dol. gadā, vienai ģimenei kā maksimu paredzot 10 dol., bet skautiem 6 dol. gadā, ģimenei ar 2 dalībniekiem 10 dol., bet maksimu 12 dol.

Jaunajam darbības gadam vecāku padomē izraudzīja vienību atsevišķo darbības pulciņu pārstāvjus: guntiņas pārstāvēs A. Frīdenberga un S. Vasarājs, gaidas — V. Pauzers un I. Vaivara, lielgaidas — I. Stagava un A. Lucs, mazskautus — A. Freimanis un M. Lejiņa, skautus — R. Strazds, O. Vandele un I. Grāvītis, dižskautus — B. Jansone, R. Gaile, A. Kārkliņš un N. Juršēvska, bet roverus — E. Ārgalis. Skautu vienības revīzijas komisijā darbosies S. Butkēvics un C. Kārkliņa.

Inta Kalniņa iepazīstināja ar gaidu vienības plānoto budžetu, kuŗa ienākumos paredzēti 200 dol. dalības maksājumos, ik 150 dol. Mārtiņvakara un Lieldienu sarīkojumu ienākumos, 100 dol. no gadasvētkiem un ik 100 dol. ziedojumos un neparedzētos ienākumos, kopā 800 dol. Izdevumos ieplānoti 100 dol. nodeva jendai, 70 dol. svinīgo solījumu izdevumiem, 250 dol. mītnes uzlabošanai, 80 dol. kancelejas izdevumiem un 200 dol. nometņu un citiem izdevumiem, kopā 800 dol. Sapulce šo budžetu atzina par reālu un pieņēma bez debatēm.

M. Strīpnieka nolasītais skautu vienības budžeta projekts turpretim jau plānots ar 576 dol. iztrūkumu. Ienākumos no paaugstinātajām dalības maksām paredzēti 636 dol. un t.s. „ābolu dienas" ievākumā 150 dol., gadasvētku ieņēmumus iecerot 400 dol. apmērā, bet ziedojumos (atbalsts no LNAK, kreditsabiedrības, Dziesmu svētku biedrības u.c.) 1000 dol., kopā 2186 dol. Izdevumos paredzēta 420 dol. nodeva Kanadas skautu štābam un 162 dol. jendai, 50 dol. telpu nomai, 50 dol. mazskautu darbībai, 100 dol. skautiem, 250 dol. dižskautiem, 20 dol. roveriem, 1000 dol. jauna inventāra iegādei (nepieciešamas 10 teltis), ik pa 250 dol. vienības (svinīgie solījumi, kancelleja) un lielās nometnes izdevumiem, 50 dol. Sv. Jura dienas sarīkojumam un 160 dol. dažādiem apbalvojumiem, kopā 2762 dol. Kaut šis budžets nelikās sevišķi reāls dažu ļoti optimistiski paredzētu ienākumu dēļ, arī to sapulce pieņēma.

Pārrunājot turpmāko darbību, Inta Kalniņa informēja par lielgaidu un roveru salidojumu, kas Gaujas gaidu vienības izkārtojumā notiks laikā no 27.—29 decembrim, kā arī skautu un gaidu vienības kopīgajiem 20. gadasvētkiem 13. februārī Latviešu namā, ierosinot dienu iepriekš, pašiem sedzot izdevumus, īpašas vakariņas kādā viesnīcā skautu un gaidu vadītājiem kopā ar vecākiem, lai būtu iespējams pārrunāt dažādus jautājumus, jo gadasvētku laikā vadītāji aizņemti nodarbībās, laika šādām pārrunām trūkstot.

Pēc sapulces izraudzītie pārstāvji palika konstruēšanās sēdē. Vecāku padomes veicepriekšsēža pienākumus vienmēr uzņemas abu vienību priekšnieki, bet gaidu sekretāres uzdevumus kāda no vadītājām, pārējos amatus ieņemot sapulcē izraudzītajiem vecāku pārstāvjiem. Par padomes priekšsēdi izraudzīja A. Lucu, kas šos pienākumus veicis jau 9 gadus un šoreiz vēlējās „atvaļināties", kam pārējie nepiekrita. Padomes vicepriekšsēži ir Inta Kalniņa un M. Strīpnieks, gaidu sekretāre vad. A. Siliņa-Ozoliņa un skautu sekretāre N. Juršēvska, viņu palīdzes I. Stagava un A. Frīdenberga, gaidu kasiere I. Vaivara, skautu kasiere R. Gaile, transportu pārzinās S. Vasarājs, gaidu mantzinis I. Grāvītis un skautu mantzinis A. Kārkliņš, bet jaunraditā „amatmeistara" pienākumus veiks V. Pauzers.

Vēr.

● Gadmijas dievkalpojumi Sv. Andreja draudzē notiks 31. decembrī plkst. 7 vakarā ar dievgaldu, bet 1. janvārī plkst. 10 rītā bez dievgalda.

● Kā jau A. Lucs informēja Rīgas skautu un Gaujas gaidu vienības vecāku sanāksmē Toronto, Latvijas skautu 55 un gaidu organizācijas 50 gadu jubilejas nometne „Rīga dimd" 1972. gadā notiks ne sākotnēji domātajā Mount Nemo nometnē pie Hamiltonas, nedz tāpat minētajā Vindzoras skautu nometnē pie Mount-Forest, jo abas vietas atzītas par nepiemērotām, bet gan Toronto Sv. Jāņa draudzes īpašumā Saulainē. Tā kā šai nometnē, kas notiks laikā no 1.—9. jūlijam, paredzēti ap 700 dalībnieki, Saulainē nepieciešami daži pārkārtojumi, arī lielāka izmantojamā platība, kam jau piekritusi kā Saulaines pārvalde, tā draudzes padome, gūstot vietējās pašpārvaldes principiālu piekrišanu jubilejas nometnes vajadzībām izmantot arī ap 15 akru lielo Simtgades parku kaimiņos. No skautiem un gaidām Saulaines pārvalde arī neprasīs nekādu atlīdzību par īpašuma izmantošanu.

● Austrumu draudzes dāmu komiteja palīdzības darbam Ziemsvētkos atvēlējusi 225 dol., galvenokārt vajadzībām Eiropā, aprūpei pašā Kanadā paredzot tikai 50 dol.

● Toronto latviešu katoļu vienības rīkotais eglītes vakars pie kafijas galdiem pieaugušajiem un bērniem notiks 27. decembrī plkst. 2 pēcpusdienā Latviešu namā.

● Tāpat kā iepriekšējos gados, arī šogad Jaungada sagaidīšanas balle notiks abos latviešu īpašumos: DV namā 31. decembrī plkst. 7.30 vakarā, kur spēlēs iecienītā igauņa H. Arro kapella, bet Latviešu namā — visās 3 zālēs — balle sāksies plkst. 8 vakarā, pagraba zālei esot rezervētai jauniešiem.

● DV bibliotēka 25. decembrī un 1. janvārī būs slēgta, bet darbosies 27. decembrī un 3. janvārī no plkst. 3—4 pēcpusdienā.

Plāksne kritu kaŗavīru piemi

● Kritušo kaŗavīru pie Saulainē pārvalde nemainīg bez pārvēlēšanas bijusi ja kus gadus, kādreizējam s pajūkot, jo neatsaucības izdevies sasaukt jaunu z atbalstītāju un talcinieku smi, kaut tāda vairākkār izsludināta. Lai nebūtu tā, valde nespēj vairāk, kā p izkārtot svētbrīžus pie pi kaŗavīru vēsturiskajās die gad apsvērta iespēja pie p minekļa vai īpaša vēl izve mūŗa piestiprināt piemiņ snes, ar kuŗām Otrā pasa ņā vai agrāk kritušo cīni derīgie varētu, ja tā gribē nāt viņu piemiņu. Ja par būs interese, pārvalde plāksņu novietošanu proje pieminekļa autora tēlnieka maņa norādījumiem. Šai interesētie aicināti sazin pieminekļa pārvaldes pr V. Tikiņu (3 Huntcheste Scarboro, Ont.; tālr. 287—0828). Pārvaldes dar tīvizēšanai, praktiski sa jaunošanai, paredzēts saz latviešu veterānu un citā zācijām.

IEPAZĪ

— Aicinu visas vanadzes vē šāk uzturēt vanadžu saimes bu. Jo ciešāk mēs būsim vien jo lielāks būs mūsu spēks, un vairāk varēsim veikt savā kopī un organizācijas darbā.

— Katra latviešu trimdi pienākums ir cīnīties par Lat brīvības atgūšanu. Lai cīņa Latvijas brīvību neapsiktu un vija tiešām atkal celtos bri saulē un iekļautos brīvo tautu mē, mums, vanadzēm, ir lie neatsveŗams uzdevums: aud un saglabāt mūsu jauno pa Latvijai. Lai 18. novembris n ir atgādinājuma un solījuma na darīt visu, kas mūsu sp mūsu jaunatnes audzināšanai vijai un Latvijas brīvības at nai.

— Būtu skaisti, ja vanadžu lidzekļi atļautu kādam sirma vam vai māmuļai, kam nav a nieku, Kristus dzimšanas sv dāvināt laikraksta „Latvija rikā" gada abonementu. Tā vērtīga dāvana, kas sagādās mējam prieku visu gadu.

— Ir pienācis rudens. S kosti, vīst ziedi. Zied vairs krāšņās un skumjās krizant ar kuŗām mēs, vanadzes, r sarīkojumos daiļojam telpa galdus. Kaut vanadzes strād nogurušas visos gada posmos dens posms tomēr prasa visv darba roku no vanadzēm, sā daudzajiem rudens sarīkoju

— Ir daudzi notikumi, kas nās ārpus mūsu personīgās un darbības loka, kas neatkar mūsu gribas, vēlmēm un p šanās, kuŗus, vairāk vai maz interesēti, vērojam kā ska kaut šie notikumi netieši ietekmēt un skart arī mūs. daudzi notikumi, kuŗos vara ši dzīvāk vai mazāk dzīvi p ties, kuŗu ietekmēšanā vara viens piedalīties, ievadot tos vēlamā virzienā. Tas it sevi kāms par mūsu organizāciju sbiedrisko dzīvi.

— Ir labi, ja mēs visā p apzināmies piederību savai un neesam aizmirsuši, kādēļ atstājuši savu dzimteni un d jās patvēruma zemēs paši r ši savas pārstāvības, orga jas un draudzes, apzinoties mums ir noteikti uzdevu mērķi, kas jāpaveic un jāsa nevis tikai sevis vai atsevišķa ras grupas, bet visas mūsu labā. Lai uzturētu dzīvu mū ganizāciju darbību, mūsu k pasākumus, mūsu sabied rosmes, mums bez idejiskie dītājiem un mudinātājiem dzīgi arī ideju īstenotāji, pra darba veicēji, kas uztur arī ar atsevišķām grupām un šiem. Daudzās vietās ieint un aktīvo darba darītāju vēl maz, tādēļ svarīgi to skai rot un katra vērtīga un p darba veicēja centienus ies atbalstīt un veicināt. Parast stāvētāju un vērotāju ir dau rāk.

— Vanadzes savā 20 ga bības laikā ir daudz ko pav un daudzas bijušas aktīvas darītājas ar redzamiem miem sabiedriskajās rosm vai mēs to droši varam te ikvienu vanadzi? Vai arī viena vai otra malā stāvē vērotāja? Visas neesam vi Vienai ir spējas darboties plāksnē, otrai praktiskā lau

oties dziesmu
inu". Koŗa dā-
iņā bija klāju-
r sausiem zir-
u un citiem eg-
ērotiem gardu-

V valde jau sa-
ē Toronto nolē-
ezidentam Nik-
kstu par lietu-
na Kudirkas iz-
vējas kuģa ap-
darīt arī visas
ā. Sēdes gaitā
Kanadas DV no-
ldce sasaucama
namā Toronto,
iktu darba sēdi
ebkādiem svinī-
mēnešus vēlāk
ālās dienas. Tā
šā daļa zemes
ievēlama revīzi-
oda tiesa, even-
atpersonas, val-
aupītu laiku, ie-
ātu apzināšanai
ijas komisiju —
mani un R. No-
egāju ceļa izde-
s fonds vēl nav
valde no saviem
tbalstīs Edmon-
egāta braucienu
izijas komisijas
āla vietā„ kā zi-
ekšsēdis V. Vei-
āts 1. kandidāts
odaļas aicinātas
Ziemsvētku kar-
rūpes nozari no-
janvārim.

ēvkalpojumi Sv.
notiks 31. decem-
rā ar dievgaldu,
kst. 10 rītā bez

cs informēja Rī-
ujas gaidu vienī-
smē Toronto, Lat-
n gaidu organizā-
ubilejas nometne
gadā nenotiks ne
jā Mount Nemo
ltonas, nedz tāpat
as skautu nomet-
est, jo abas vie-
epiemērotām, bet
āņa draudzes īpa-
kā šai nometnē,
no 1.—9. jūlijam,
dalībnieki, Saulai-
daži pārkārtoju-
zmantojamā plati-
kritīsi kā Saulai-
draudzes padome,
ašpārvaldes prin-
n jubilejas nomet-
zmantot arī ap 15
ades parku kaimi-
n un gaidām Sau-
arī neprasīs nekā-
īpašuma izmanto-

raudzes dāmu ko-
s darbam Ziem-
si 225 dol., galveno-
n Eiropā, aprūpei
redzot tikai 50 dol.
iešu katoļu vienī-
tes vakars pie ka-
pieaugušajiem un
27. decembrī plkst.
atviešu namā.

epriekšējos gados,
gada sagaidīšanas
os latviešu īpašu-
31. decembrī plkst.
ir spēlēs iecienītā
kapella, bet Lat-
isās 3 zālēs — bal-
. 8 vakarā, pagra-
ervētai jauniešiem.
ka 25. decembrī un
slēgta, bet darbo-
rī un 3. janvārī no
usdienā.

pašiem sedzot izde-
rakariņas kādā vies-
n gaidu vadītājiem
em, lai būtu iespē-
dažādus jautāju-
vētku laikā vadītāji
bības, laika šādām
stot.

izraudzītie pārstāv-
ruešanās sēdē. Ve-
veicepriekšsēža pie-
nēr uzņemas abu
ieki, bet gaidu sek-
mus kāda no vadī-
amatus ieņemot sa-
ajiem vecāku pār-
padomes priekšsēdi
ucu, kas šos pienā-
au 9 gadus un šoreiz
ināties", kam pārē-
Padomes vicepriekš-
alniņa un M. Strīp-
ekretāre vad. A. Si-
n skautu sekretāre
viņu palīdzes I. Sta-
idenberga, gaidu ka-
ara, skautu kasiere
portu pārzinās S. Va-
mantzinis I. Grāvī-
mantzinis A. Kārk-
radītā „amatmeistā-
s veiks V. Pauzers.

Vēr.

Visas domas jaunatnei

IEPAZIŠANĀS ZIEMSVĒTKOS AR JAUNO ASV VANADŽU PRIEKŠNIECI ANNU TIDEMANI

— Aicinu visas vanadzes vēl ciešāk uzturēt vanadžu saimes vienību. Jo ciešāk mēs būsim vienotas, jo lielāks būs mūsu spēks, un mēs vairāk varēsim veikt savā kopīgajā un organizācijas darbā.

— Katra latviešu trimdinieka pienākums ir cīnīties par Latvijas brīvības atgūšanu. Lai cīņa par Latvijas brīvību neapsiktu un Latvija tiešām atkal celtos brīvības saulē un iekļautos brīvo tautu saimē, mums, vanadzēm, ir liels un neatsveramsuzdevums: audzināt un saglabāt mūsu jauno paaudzi Latvijai. Lai 18. novembris mums ir atgādinājuma un solījuma diena darīt visu, kas mūsu spēkos, mūsu jaunatnes audzināšanai Latvijai un Latvijas brīvības atgūšanai.

— Būtu skaisti, ja vanadžu kopu līdzekļi atļautu kādam sirmam tēvam vai māmuļai, kam nav apgādnieku, Kristus dzimšanas svētkos dāvināt laikraksta „Latvija Amerikā" gada abonementu. Tā būs vērtīga dāvana, kas sagādās saņēmējam prieku visu gadu.

— Ir pienācis rudens. Salnas kosti, vīst ziedi. Zied vairs tikai krāšņās un skumjās krizantēmas, ar kurām mēs, vanadzes, rudens sarīkojumos daiļojām telpas un galdus. Kaut vanadzes strādā nenogurušas visos gada posmos, rudens posms tomēr prasa visvairāk darba roku no vanadzēm, sākoties daudzajiem rudens sarīkojumiem.

— Ir daudzi notikumi, kas risinās ārpus mūsu personīgās dzīves un darbības loka, kas neatkarīgi no mūsu gribas, vēlmēm un piedalīšanās, kuŗus, vairāk vai mazāk ieinteresēti, vērojam kā skatītāji, kaut šie notikumi netieši varētu ietekmēt un skart arī mūs. Bet ir daudzi notikumi, kuŗos varam pašī dzīvāk vai mazāk dzīvi piedalīties, kuŗu ietekmēšanā varam ikviens piedalīties, ievadot tos mums vēlamā virzienā. Tas it sevišķi sakāms par mūsu organizācijas un sbiedrisko dzīvi.

— Ir labi, ja mēs visā pilnībā apzināmies piederību savai tautai un neesam aizmirsuši, kādēļ esam atstājuši savu dzimteni un daudzajās patvēruma zemēs paši radījuši savas pārstāvības, organizācijas un draudzes, apzinoties, ka mums ir noteikti uzdevumi un mērķi, kas jāpaveic un jāsasniedz nevis tikai sevis vai atsevišķas šauras grupas, bet visas mūsu tautas labā. Lai uzturētu dzīvu mūsu organizāciju darbību, mūsu kopīgos pasākumus, mūsu sabiedriskās rosmes, mums bez idejiskiem vadītājiem un mudinātājiem vajadzīgi arī ideju īstenotāji, praktiskā darba veicēji, kas uztur arī saites ar atsevišķām grupām un tautiešiem. Daudzās vietās ieinteresēto un aktīvo darba darītāju vēl ir par maz, tādēļ svarīgi to skaitu vairot un katra vērtīga un pozitīva darba veicēja centienus iespējami atbalstīt un veicināt. Parasti malā stāvētāju un vērotāju ir daudz vairāk.

— Vanadzes savā 20 gadu darbības laikā ir daudz ko paveikušas un daudzas bijušas aktīvas darbu darītājas ar redzamiem panākumiem sabiedriskajās rosmēs. Bet vai mēs to droši varam teikt par ikvienu vanadzi? Vai arī te nav viena vai otra malā stāvētāja un vērotāja? Visas neesam vienādas. Vienai ir spējas darboties idejiskā plāksnē, otrai praktiskā laukā. Šīs abas puses vanadžu darbībā ir vienlīdz svarīgas, jo praktiskajam darbam vajadzīgs idejiskā darba pamats, bet idejai praktisks izkārtojums. Tā katra sieviete sabiedriskajā darbā var atrast savām spējām un iespējām piemērotu vietu. Ja arī katra nevarētu atskatīties uz ievērojamiem sasniegumiem, tad tomēr labā un draudzīgā sadarbībā var paveikt daudzus svarīgus uzdevumus.

— Organizācijas darbības veicināšanai nepieciešama zināma kārtība, tādēļ izdoti dažādi noteikumi kā pieturas punkti darbības labākai ievirzīšanai vēlamajā un lietderīgajā virzienā. Bet nekādi noteikumi nesaistīs mūs kopā un nerosinās mūsu darbību, ja trūkst darbības mērķu un izpratnes, pašu darītāju labprātīga griba, apņemšanās un gatavība ziedot daļu no sevis kopīgo uzdevumu veikšanai.

— Tuvojas Ziemsvētku eglīšu sarīkojumu vakari, kā arī cita veida sarīkojumi. Vanadzes, aiciniet jaunatni palīgā sarīkojumu izkārtošanā! Dodiet jauniešiem piemērotus darbus, lai viņi izjustu, ka viņu palīdzība ir vajadzīga! Laujiet viņiem rīkoties pēc pašu izpratnes, protams, ar jūsu visu atbalstu. Tas piesaistīs jauniešus mūsu organizācijai.

— Kas ir tas, kas, tuvojoties Ziemsvētkiem, mūs visus tā pārvērš? Vai jūsma, sentiments un atmiņas? Vai tā ir eglīte, ko pārvedīsim arī savās mājās? Dāvanas, kuŗas dosim citiem un, varbūt, gaidīsim arī pašas? Domās aizstaigājam uz mīļo dzimteni. Kā bija toreiz — Ziemsvētku naktī dzimtenē? Mūsu staltie dievnami gavilēja priekā. Kā ir tagad? Dzimtenē dievnami stāv mēmi un klusi, pār tiem nodaidies sāpju un ciešanu plīvurs. Šai svētajā vakarā, skatoties mirdzošajā svecīšu gaismā, nedrikstam aizmirst tos tautas piederīgos, kam liegts brīvi svinēt Kristus piedzimšanu, kas cieš badu un salu, kam nav svecīšu gaismas, pie kuŗas sasildīt savas izmocītās dvēseles un dalīties priekā ar savējiem.

Augšējie citāti ir tikai daļa no domām, pārdomām un mudinājumiem, kuŗus jaunā ASV vanadžu priekšniece Anna Tīdemane paudusi visai zemes vanadžu saimei pēdējo mēnešu apkārtrakstos, kuŗus izsūtījusi no Detroitas. Faktiski sakot, apzīmējums „jaunā ASV vanadžu priekšniece" vairs nav vietā, jo A. Tīdemane šos pienākumus veic jau turpat sešus mēnešus, ievēlēta amatā, līdzšinējai ilggadējai priekšniecei Verēnai Freijai vairs nekandidējot, jau šāgada jūnijā, bet amatu pārņemot ar 1. jūliju, kad izteicās: „Uzņemdamās šos pienākumus, apzinos, ka tie nebūs viegli. Centīšos man uzticēto amatu godam pildīt."

Sešu mēnešu ir par maz, lai vērtētu, kādas līdz šim bijušas A. Tīdemanes sekmes, jo darbu vairums ir tikai ievadīts, domu īstenošana prasa krietni vairāk laika. Taču augšējie citāti no viņas apkārtrakstiem ir sava veida netieša intervija, savdabīga intervija bez jautājumiem par A. Tīdemanes domām, ieskatiem un centieniem. Varētu jautāt, vai vispār vajadzīgs ar viņu iepazīties, jo Anna Tīdemane taču jau pietiekami pazīstama ne tikai Detroitā, bet arī visās ASV un Kanadā. Vanadžu darbā ar visu sirdsdedzi iesaistījusies jau krietni agrāk, viņa kopš 1967. gada bija Detroitas vanadžu kopas priekšniece, nepārtraukti veicot šo uzdevumu līdz šāgada 8. jūlijam, kad sakarā ar ievēlēšanu par ASV vanadžu priekšnieci, kopas vadību nodeva Hertai Pareizai. Vēlēšanās ASV vanadžu priekšnieces amatam viņu bija nominējušas 3 vanadžu kopas. Ievēlētā vēlāk avīžniekam atzinās, ka, apzinoties šī amata atbildību, tikai pēc nopietnām pārdomām piekritusi kandidatūrai, tikai tādēļ, ka vanadžu darbs ir viņas sirdslieta. Un kādai jau arī ASV vanadžu priekšnieces darbs jāturpina, viņa toreiz piebilda, taču visai bažīgā balsī. Pazīstot Annas Tīdemanes uzņēmību, enerģiju un izdomas spējas, šīs bažas par jaunajiem pienākumiem tomēr liekas nevietā.

Tātad — liktos, ka iepazīšanās ar A. Tīdemani vairs nav vajadzīga. Taču būs lasītāji, kas domās, ka viņa gan labi pazīstama Ziemeļamerikas vanadžu aprindās, bet mazāk sabiedrībā vispār, izņemot Detroitu. Tomēr izrādījies, ka pat ASV vanadžu vidū viņa vietām vairāk pazīstama vārda pēc, lasot un dzirdot par viņas veikumiem Detroitā. Tā, piemēram, A. Tīdemanei nesen viesojoties Klīvlendā, kāda vanadze, viešņai ienākot zālē, kur bērnu atstāt, lai strādātu ārpus mājas, tādēļ izšķiros nodoties tirdzniecībai. Ar 7 dol. personīgās naudas, pārējo aizņemoties, nopirku pārtikas un delkatešu veikalu. Tas maksāja vairākus tūkstošus, bet toreiz bija daudz spēka un enerģijas, tādēļ spriedu: esmu zaudējusi dzimteni un mīļos tuviniekus, kas, salīdzinot ar to, varētu būt materiāls zaudējums šeit? Gada laikā uzņēmumu biju atmaksājusi un veikals plauka. Kad dēls bija paaudzies un varēju strādāt ārpus mājas, veikalu pārdevu, nopirku īres māju ar trīs dzīvokļiem un saistījos darbā lielu pārtikas uzņēmumu veikalos, kur nostrādāju līdz 1962. gadam. Kad dēls pabeidza vidusskolu, viņam piešķīra stipendiju studijām Mičigenas pavalstī, tādēļ pārcēlamies uz Detroitu. Tur man latviešu sabiedrība bija pilnīgi sveša. Pievienojos visiem pazīstamajam L. Gleškes, vēlākajam DV apvienības Detroitā tautisko uzvedumu ansamblim un vietējai vanadžu kopai. Sevišķi vanadžu darbā atguvu garīgo spēku. Šeit arī satiku savu tagadējo dzīves draugu, ar kuŗu mani saista kopīgas intereses un darbs DV organizācijā."

Jautāta par iecerēm ASV vanadžu darbā, A. Tīdemane sarunas beigās atzīst: „Priekšā daudz darbu un veicamu uzdevumu. Šāgada 16. ASV vanadžu salidojumā Detroitā delegātes izteica domu, ka vairāk vērības jāveltī jaunatnes iesaistīšanai organizācijā un jaunatnes latviskajai audzināšanai. Pēdējais manuprāt arī ir vissvarīgākais vanadžu uzdevums, tādēļ — visas domas jaunatnei, lai to saglabātu latviešu tautai un Latvijai. Aprūpes laukā svarīgs uzdevums ir neaizmirst latviešu izcelsmes karavīrus ASV bruņotajos spēkos, jo latviešu sieviete vienmēr stāvējusi blakus savam karavīram, sniedzot palīdzīgu roku. Vēlos uzturēt sirsnību un draudzību ar visām vanadžu kopām, cenšoties pēc iespējas apmeklēt tās, kuŗās, kā kādreiz gadās, rodas grūtības ar vadības izraudzīšanu. Redzami panākumi cels pašapziņu, dos drosmi un spēku turpināt sākto un stāties pie jauniem uzdevumiem. Maždūšība ir nevietā. Bet uzdevumu ir daudz. Ceru, ka kopīgiem spēkiem veiksim visus mums uzticētos pienākumus — par godu mūsu organizācijai un tēvzemei Latvijai."

Vtr.

ANNA TĪDEMANE,
DV ASV vanadžu priekšniece.

Leonards Krūmājs

SEN TIK SEN

Sniegs kā pienenīšu pūkas vējos
lēni lidinas un krīt un krīt.
Sen jau tas, kad par to līksmi smējos:
kur gan vārās sniegu paijas mīt?

Kur vien raudzījos, viss šķita svētsvinīgi balts
un no tālēm baznīcmēles sauc:
jūdz nu bēro, kas ir asi kalts,
prieka vēsti klausīties šurp trauc!

Sen tik sen, kad līksmodamies smējos,
kur gan sniega pārslas gaisos mīt?
Pagaisuši smaidi dzīves skarbos vējos —
šķiet, sniegs dvēselē un sirdī krīt . . .

ALAs izglītības biroja sēde Ņujorkā

ALAs izglītības biroja 14 vadītāji un darbinieki 6. decembŗa sēdē Ņujorkā apskatīja ļoti daudzus ar izglītību saistītus jautājumus. Vistālāko ceļu uz Ņujorku bija mērojuši B. Avots no Grand Rapidiem, prof. J. Lelis no ASV galvaspilsētas Vašingtonas un E. Zante no Filadelfijas.

Izglītības biroja vadītājs T. Bērziņš informēja par skolas darbinieku rosību vasarā un rudenī, kas izpaudusies konferencē dziesmu svētku laikā Toronto, skolotāju konferencēs ASV austrumos, vidienā un rietumos, kā arī biroja darbinieka K. Ķilkuta nesenajā braucienā uz Toronto. Izglītības biroja vadītājs iepazinies ar Gaŗezera vasaras vidusskolu, latviešu valodas kursiem Rietummičigenas universitātē, Divreizdivi nometnē, Ceļinieka apgādu, kā arī kārtotas un steidzinātas skolas grāmatu un mācības līdzekļu sagāde. Atzinību izpelnījusies Gaŗezera vidusskola, kas 6 nedēļas veikusi tikpat plašu mācību programmu kā parastajās vidusskolās.. Mācību laiks uz pašu jauniešu vēlēšanos tagad ir 4 gadi. Iebildumi bija, ka dažas latviešu vidusskolas neatzīst Gaŗezera vidusskolā iegūtās audzēkņu zināšanas par līdzvērtīgām. E. Avots, T. Bērziņš u.c. uzsvēra Gaŗezera vidusskolas audzēkņu piekeŗšanos savai skolai, no kuŗas lielais vairums šķiras ar asarām acīs. Puse Gaŗezera vidusskolas audzēkņu nāk no tālienes, kur latviešu vidusskola nav.

Pirms gadiem pasāktā mājmācības skola, ko vada E. Avots un I. Vanuška, palīdzējusi daudziem vecākiem un skolēniem, kam latviešu skola par tālu. Varētu vienīgi vēlēties, lai būtu lielāka līdzdalība.

Pirms vairākiem gadiem sastādītais Trimdas skolu albums vēl arvien gaida „bagāto onkuli", lai ar aizdevumu vai pabalstu varētu iet tautā grāmatas veidā. No mācības grāmatām iznākusi jaunā izdevumā ABC, krāsojamā grāmata un Ceļinieka izdevumā L. Muižnieces sastādītā Latvijas ģeografijas 2. darba burtnīca. Pašreiz iespiešanā atrodas Rokas grāmata skolotājiem un vecākiem. Iznākusi A. Švānbergas Burti, burti, kas tie burti bērnu dārzam. Zināmas problēmas ir ābeču jautājumā. Ņujorkas skolotāju kopas sastādītās Ābeces pirmais izdevums drīz būs izpārdots. Jādomā par jaunu, pārstrādātu izdevumu. Ir ierosinājumi — izdot divas ābeces, vienu sintētisko (veseluma un otru — analitisko (balsienu) ābeci, jo katrai ir savas priekšrocības. Prof. J. Lelis iepazīstināja ar savu metodi — bērniem latviešu valodu mācīt kā otru valodu. Šo metodi viņš pašreiz ar sekmēm pielieto ASV galvaspilsētā, latviešu skolā.

M. Pētersone sagatavo 2. klases lasāmgrāmatu, 3. klasei tādu gatavos Lidija Blūma, bet 6. klases lasāmgrāmatu gatavo Austrālijas skolu darbinieki.

Lai gan vēsturē ir publicētas daudzas grāmatas, vēsturnieka T. Dukāta uztverē neviena no tām nav ideāla. Viņš sēdes dalībniekus iepazīstināja ar jaunām, paša izstrādātām kartēm un solīja interesentus pret samaksu ar tām apgādāt. Skolotāji ierosināja izdot Latvijas vēstures darba burtnīcu. Pēc A. Cīrules informācijas Latviešu literātūras chrestomatija bija „iesalusi", tādēļ sēdes dalībnieki lūdza to „atkausēt". Tāpat vienojās turpināt izdot latviešu klasiķus brošūru veidā. Kanadieši ierosināja LN AK skolu valdei ar ALAs izglītības biroju rīkot sacensību rakstniekiem pamatskolai noderīgu Isstāstu sacerēšanā. Sēdes dalībnieku atzinums bija, ka šādu īsstāstu labākie sacerētāji ir paši skolotāji.

Māc. M. Gulbis sastādījis laikmetīgu materiālu krājumu jaunatnei ticības mācībai Dzīves problēmas un ticības jautājumi, ko var pieprasīt autoram 3152 17th Ave., So., Minneapolis, Minn. 55407.

Izglītības biroja vadītājs, atskatoties uz pag. pavasaŗa Nopelnu stipendijas pārbaudījumiem, izteica pateicību DV, Latviešu preses biedrībai, Latviešu biedrību sadarbības centram un LELDAAi par speciālām balvām atsevišķo nozaŗu sekmīgākajiem. Sacensības rādīja, ka vislabākās zināšanas ir ASV austrumu piekrastes skolēniem, kas pakāpeniski samazinās ejot uz rietumu krastu. Sacensībā bija ap 260 jautājumu. Skolotāji ir ieinteresēti iepazīties ar (vismaz agrāko gadu) pārbaudījumu lapām. Ir ierosinājumi naudas balvu atvietot ar atzinības rakstiem vai kādu žetonu, kas būtu nosaukts kāda ievērojama patriota vai skolu darbinieka vārdā. Naudas stipendijas varētu piešķirt, piemēram, Divreizdivi nometnei, latviešu valodas kursiem Rietummičigenas universitātē vai tamlīdzīgi.

Tālāk pārrunāja Izglītības biroja apkārtrakstā vēlamo informāciju u.c. jautājumus. Sēdi vadīja ALAs izglītības biroja vadītājs T. Vumu izlīdzināšanas fondsvēlnav Bērziņš.

L. E.

Iesvētīts Gaŗezera ziemas centrs

PROF. J. PENIĶIS REFEREJA PAR LATVIJU

Gaŗezera ziemas centru 6. decembrī iesvētīja mācītājs V. Vārsbergs. Valdes priekšsēdis R. Jankavs pateicās Dr. A. Zepam, kas aktā bija klāt, par lielo atbalstu Gaŗezeram, ziedojot šāgada pavasarī 10.000 dol. Tas bija devis iespēju ķerties pie internāta telpu paplašināšanas un ziemas centra izbūves. Atzinīgus vārdus valdes priekšsēdis veltīja arī Gaŗezera administrātoram V. Vārsbergam, techniskā darba veicējiem un talciniekiem.

Gaŗezera vadība izsūtījusi rakstveida aptaujas vecākiem, kuŗu bērni nometņojuši Gaŗezerā. Atbildes turpina ienākt Tās palīdzēs Gaŗezera vadībai labāk īstenot iecerētos nodomus. Prof. J. Peniķis nolasīja referātu par aptāķļiem okupētajā Latvijā, balstoties uz iegūtiem statistiskiem materiāliem un presē pausto informāciju. Sava referāta ievadījumā viņš sacīja: Mēs mēģinām šeit, Gaŗezerā, izveidot latvisku pasauli, cenšamies kalpot latviskajām tradicijām, bērniem mācīt latviešu valodu, iepazīstināt viņus ar latviešu literātūras vēsturi, pat ģeografiju, bet cik maz par šo mūsu darbu zina latvieši okupētajā Latvijā. Sarunājoties ar dzimtenes apmeklētājiem, rodas kopēja atziņa, ka Latvijā ir ļoti maz cilvēku, kas par mūsu darbu kaut ko vispār zinātu. Viņiem tas ir milzīgs atklājums. Bet, secināja profesors, viņiem tas ir ārkārtīgi svarīgi, ka šeit trimdā tiek kopta un uzturēta latviešu lieta.

Kāda izskatās Latvija pēc iekļaušanas Pad. savienībā un kāda ir tās gara pasaule, bija temats, par ko referents vēlējās runāt. Pamatojoties uz tautas skaitīšanā iegūtiem datiem 1959. un 1970. gadā, kas vēl pilnībā nav publicēti, latviešu iedzīvotāju skaits Latvijā ir druskā vairāk par puse, bet ne vairāk par 55%. Sakarā ar rūpniecības forsēšanu, Latvija šai ziņā ir vissliktākajā stāvoklī starp pārējām Baltijas valstīm. Igaunijā igauņu iedzīvotāju skaits ir 60 — 65%, bet Lietuvā lietuviešu pat līdz 75%. No 2.300.000 Latvijas iedzīvotāju 54% ir sievietes. Vērtējot Latvijas iedzīvotājus pēc vecuma, jāatzīst, ka tie noveco, jo 60% ir vecāki par 30 gadiem. Divas trešdaļas no Latvijas iedzīvotājiem dzīvo pilsētās. Rīga ar savām priekšpilsētām un Rīgas jūrmalu sastāda turpat vienu miljonu no visiem Latvijas iedzīvotājiem. Iedzīvotāju skaits Rīgā ir ļoti pieaudzis, tomēr no tās kopējā iedzīvotāju skaita, 740.000, latviešu ir zem 40%. Rīga tagad kļuvusi visnelatviskākā Latvijas pilsēta, Latviešu dabiskais pieaugums, salīdzinot ar abām kaimiņu zemēm, Lietuvu un Igauniju, ir vismazākais. Referents domāja, ka stāvoklis būtu vēl labāks, ja sveštautieši būtu izvietoti pa visu Latvijas territoriju. Ar stāvokļa atvieglināšanu kolhozos, bēgšana no laukiem it kā mitējusies. Kaut gan Latvijas iedzīvotāju skaits ir zem 1% no visa Pad. imperijas iedzīvotāju skaita, tās saimnieciskais devums ir 5 — 8% no visas Pad. savienības ražošanas kapacitātes. 25 Latvijas okupācijas gados Latvijā ir izaugušas divas jaunas literātu, tēlotājas un skaņu mākslas paaudzes. Latvijā pastiprināti lasa to, kas radies pēdējos 25 gados, kaut daļēji tiek publicēti Latvijas brīvvalsts laika literārie darbi. Latvieši sevišķi pieķērušies domai, ka jāuztur sakari ar tuvākajiem kaimiņiem — igauniem un lietuviešiem. Sakaru ziņā Igaunija un Lietuva atrodas labākā stāvoklī kā Latvija: igauņi uztur sakarus ar Somiju, bet lietuvieši, uz reliģiskās bazes — ar Poliju. Latviešiem tāda veida sakaru trūkst..

Pad. savienības idejiskā vadība ir ļoti tuvu novecošanās stāvoklim. Viņu problēmas ir ļoti lielas tieši idejiskā plāksnē. Neatrisināma problēma: ko darīt ar saviem nepaklausīgajiem un dumpīgajiem gara darbiniekiem? Referents pieminēja Nobela prēmijas laureātu A. Solžeņicinu un Amalriku, īsumā raksturojot stāvokli sakarā ar prēmijas iegūšanu un Amalrika tiesāšanu, ferenta secinājums: Kaut Latvija ir kļuvusi par rūpniecības zemi ar lielu sveštautiešu iedzīvotāju skaitu, tomēr tā vēl nav kļuvusi par krievu zemi. Arī krievu ieplūdināšanai Latvijā ir sava robeža; tur nevar novietot divdesmit miljonu krievu, lai šai skaitā izkustu un pazustu 1½ miljonu latviešu.

Pēc referāta Gaŗezera vadība pārrunāja situāciju„ kāda radusies sakarā ar Sanfrancisko valstsvētku akta dalībnieku saziedotiem 11000 dol. Sirsnīgi paateicoties visiem ziedotājiem un šīs ziedošanas ierosinātājam Dr. A. Ritmanim, padomes locekļi secināja„ ka vasaras vidusskolā skolēnu skaits nākamā vasara Gaŗezerā var ietekmīgi palielināties, kādēļ jau savlaicīgi jārūpējas par internāta un klašu telpu paplašināšanu.

Ar dziļu nožēlu un līdzjūtību ģimenei, padomes locekļi piemin ēja traģiskā nāvē mirušo padomes locekli un Gaŗezera kasieri Valdi Intsonu, kas savā eksistences darbā Detroitā 17. novembrī gājis bojā, nokrītot no vairākstāvu celtnes.

E. B.

Selonijas jubilejas balles polonēzēpirmā rindā no labās: N. Baltmanis, G. Klaustiņa, Selonijas seniors J. Klaustiņš, B. Bērziņa, prof. Akermanis, E. Valenčuka, Latvonia seniors. I. Alksnis ar dzīvesbiedri Milvoku.

Foto: A. Graudiņš

Plāksne kritušo karavīru piemiņai

Kritušo karavīru piemiņai Saulainē pārvalde nemainīgi ar bez pārvēlēšanas bijusi jau vairākus gadus, kādreizējam sastāvam pajūkot, jo neatsaucības dēļ nav izdevies sasaukt jaunu ziedotāju, atbalstītāju un talcinieku sanāksmi, kaut tāda vairākkārt bijusi izsludināta. Lai nebūtu tā, ka pārvalde nespēj vairāk, kā palaikam izkārtot svētbrīžus pie pieminekļa karavīru vēsturiskajās dienās, tagad apsvērta iespēja pie paša pieminekļa vai īpaša vēl izveidojama mūŗa piestiprināt piemiņas plāksnes, ar kuŗām Otrā pasaules karā vai agrāk kritušo cīnītāju piederīgie varētu, ja tā gribētu, godināt viņu piemiņu. Ja par šo ieceri būs interese, pārvalde piemiņas plāksņu novietošanu projektēs pēc pieminekļa autora tēlnieka A. Kopmaņa norādījumiem. Šai iecerē ieinteresētie aicināti sazināties ar pieminekļa pārvaldes priekšnieku V. Tikiņu (3 Huntchester Cresc., Scarboro, Ont.; tālr. Toronto 267—0828). Pārvaldes darbības aktīvizēšanai, praktiski sastāva atjaunošanai, paredzēts sazināties ar latviešu veterānu un citām organizācijām.

Ar spalvu - pa spalvai - pret spalvu

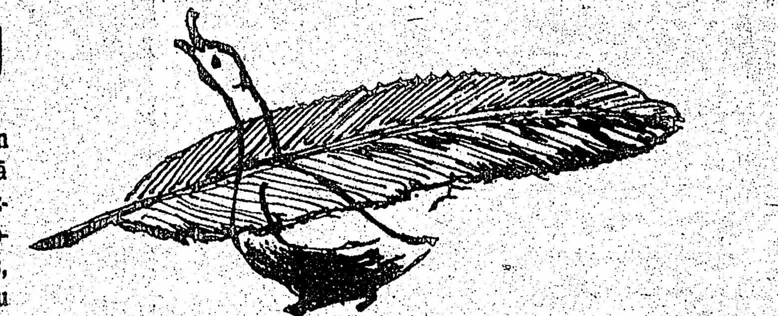

SVEČU GAISMĀ

Ar gaismiņu iedegšanos svētvakarā dabīgās egles, priedes, vai to mākslīgo atvietotāju — metalla ķeburojumu — zaros, kristīgos, un arī vairumu kristītos cilvēkus pārņem vārdos neizsakāma, uz papīra neaprakstāma izjūta. Stundu vai pāris cilvēks jūtas pacelts visam pāri, atdalīts no šīs pasaules materiālās daļas un būtības, atrazdamies it kā zināmā gara esamības stāvoklī.

Ikdienas dzīves nemiers un trauksme ir iestigusi un ieputināta kādā sniega kupenā, sīkdienas rūpju bēda paslēpusies garākajā tumsas ēnā telpas kaktā, bet domas, baltajās sveču vai krāsaino citu gaismekļu gaismiņās raugoties, aizklīst kaut kur tālu, tālu pagātnē vietās un notikumos, piestājas pie cilvēkiem, kas atgriezeniskā skatījumā parādās pavisam citā gaismā un vērtībā, kā, varbūt, īstenībā bijis.

Tādā atgriezeniskā skatījumā cilvēks vietās, notikumos un attieksmēs ar citiem cilvēkiem ierauga arī pats sevi — tādu kāds viņš patiesi bijis, un blakus arī sevi iedomātu — kādam viņam būtu vajadzējis, jeb kāds viņš tagadnes skatījumā būtu vēlējies būt toreiz.

Šo divu savu tēlu — īstā un iedomātā ideāla — salīdzinājumā cilvēks atzīst, ka bieži, pat daudzkārt viņš nav bijis īsteni labs, godīgs, pieklājīgs dotajos apstākļos, kā citi to būtu vēlējušies viņu esam.

Šīs pašapzināšanās un pašatzīšanās sekās cilvēks apjauž savu nepilnību un reizē ar to mazina citu cilvēku nepilnības sekās radušos rūgtumu, apvainojumu vai naidu. Viss tas šajā brīnišķīgajā svecīšu gaismas stundā zūd un pazūd kaut kur dziļi, dziļi.

Apzinoties savas kļūdas, vainas un arī nepilnības, cilvēks met skatu tagadnē uz tiem, ar kuriem dzīve saistījusies vai saistīta un klusībā ieņem domu uzlabot savu izturēšanos un attieksmes iepretim viņiem.

Diemžēl, šis garīgās pārtapšanas brīdis daudziem ilgst tikai pāris stundas un tikai vienu reizi gadā. Tas ir īss, pārāk īss laika sprīdis, lai cilvēku patiesi ietekmētu mainīties, mainīties uz labo.

Bet mēs, latvieši, esam ticīga, pat ļoti ticīga tauta un pašpārliecināti ceram, ka lielākie dabas un pasaules brīnumi noteikti norītēs pie un ar mums. Tādēļ arī tikai reizi vai divas gadā mūsu dievnami ir pilni, un tikai reizi vai divas mēs iespējam pulcēties lielākā skaitā kopumā citos sarīkojumos. No šīm pāris reizēm mēs ceram saņemt pietiekami, ka iespētu sevi saglabāt un vēl dalīties ar paaudzēm aiz mums.

Materiālistiskā pasaule sasaistījumā ar laiku ir nežēlīga — tā lēnām saēd un salauž pat vislielāko pretestību, arī atsevišķā cilvēka vislabākos nodomus un arī cilvēku pašu.

Arī šajā svētvakarā mēs tuvinieku vidū pulcēsimies ap izgaismotajām svētku eglītēm baznīcās un mūsu mājokļos, un svecīšu gaismā katrs pie sevis izjutīsim brīnišķīgo gara pacelšanos pāri ikdienai. Mēs ikkatrs savā veidā un pārdzīvojumā gūsim stiprinājumu gribai mainīties un kļūt labākiem...

Varbūt, ka tajā brīdī mēs arī izjutīsim un apjautīsim, ka viena reize gadā nav pietiekama pieaugušajiem un vēl jo vairāk mūsu bērniem.

Augošie tukšumi solu rindās baznīcās un arvien varāk tukšās vietas ģimenēs nepārprotami liecina par lielo skaitu, kas ar vienu reizi gadā nav iespējuši sevi pārvarēt un savu apkārtni uzvarēt.

Un tā, šajā svētvakarā, atmiņās kavējoties pagātnē, mums skats negribot jāvērš uz mums tuviem cilvēkiem tagadnē un arvien biežāk jājautā:

„Kur viņi ir, kur daudzi no viņiem palikuši un pazuduši?"

Atbildi nerodot, daudzkārt arī latviešu vidē un ģimenēs šis jautājums liek vecāku sirdīm sarauties sāpēs.

Kādēļ? — un kā sekās? — šiem jautājumiem atbildi Ziemas svētku svecīšu gaismā klusībā un katrs sevī lai meklē ikviens, kas vēl ir un garīgi dzīvo, kā arī tas, kas vairs tikai eksistē fiziski.

Es ticu, ka atbilde daudzām mūsu personīgām un sabiedrības problēmām ir patvērusies un meklējama dabīgās egles dabīgo sveču baltajā gaismā — šajā svētvakarā un vienmēr.

Svecīšu gaismā visiem uz labo mainīties novēlot, **Virgo**

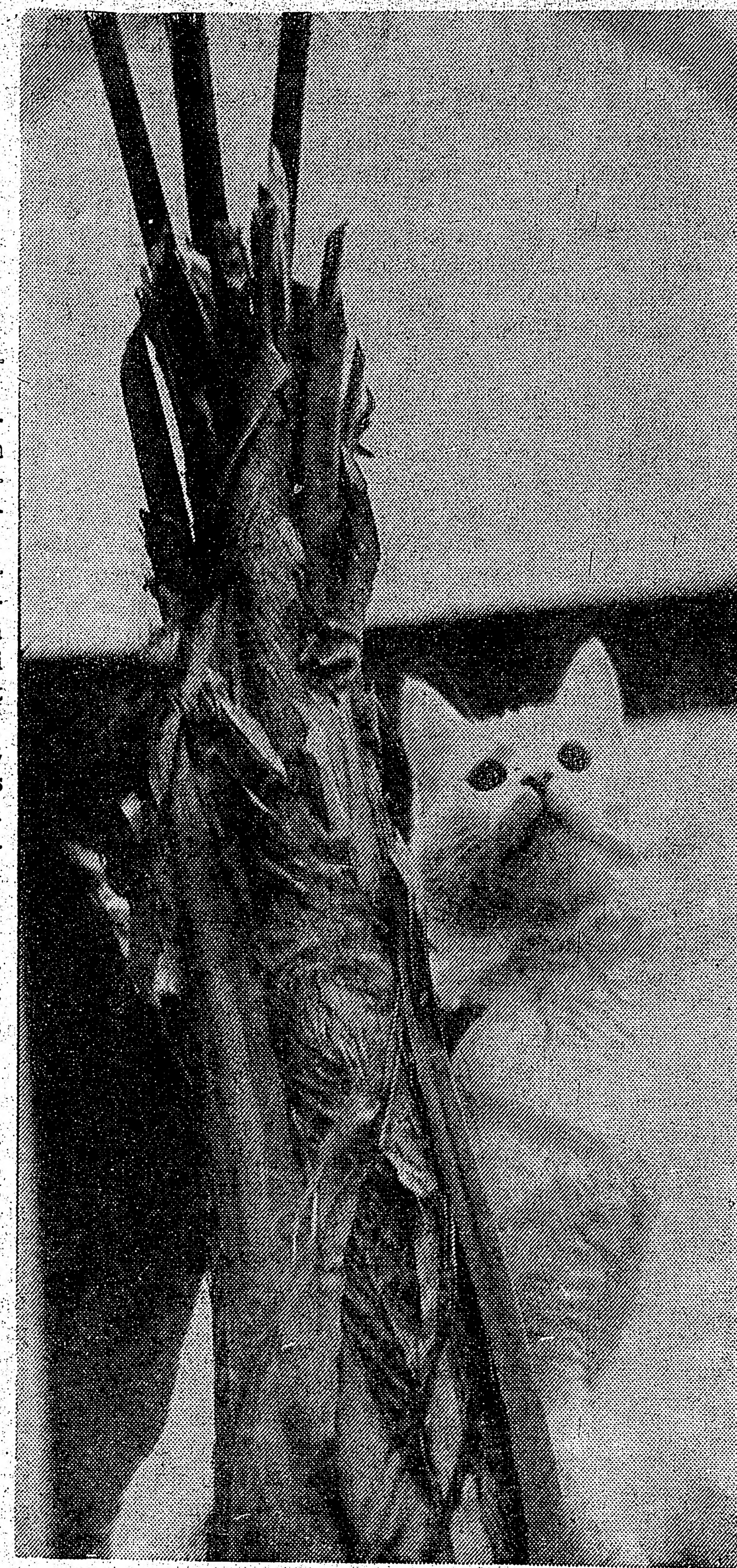

Šis uzņēmums nav izdarīts Havajā vai citā kādā silto zemju salā, bet Toronto latviešu namā. Attēlā redzamās kaķenes vārds ir Miša. Viņa labprāt spēlējas un uzjautrina nama apmeklētājus, un ja ir labā omā, tad parāda arī dažus akrobatiskus vingrojumus Latviešu nama palmās. Foto: J. Liģers

Valentīne Hermane

Zvaigznītes

Rotaļādamies vējš sagriež baltās vieglās sniega pārslas vērpetēs, veidojot arvien jaunus kupenu rakstus. Brīžam šķiet, ka vēsās vēja brāzmas ir aiztraukušās tālumos, ļaujot sniega pārslām lēni nolaisties pasaules teipā, tās nesteidzinot un neizjaucot lēno, vienmērīgo lidojumu no mākoņu augstumiem, bet tad atkal no jauna ieskrienas vējš, atkal jauc un izjauc lidojumu, veidojot un pārveidojot kupenu rakstus...

Skats vēro vēja rotaļu pagalmā, bet domas steidzas tālos ciemos. Atmiņu ceļi nav aizputināti. Atmiņu rakstus nespēj pārveidot dzīves skarbie vēji, kaut arī tie spējuši izjaukt un pārveidot daudzas jo daudzas dzīves un likteņus.

„Māmiņ, balts... tik balts un skaists!.." Mārīte sārtiem vaigiem kā sniega kupeniņa ieveļas istabā un viņai līdz saltā vēja šalts. Plaukstiņā noķertās sniega zvaigznītes vēl nav paspējušas izkust un viņa sniedz tās man: „Še, zvaigznītes... paturi... pataupi..." savu atradumu viņa ieliek manās rokās un izsteidzas atpakaļ dārzā, kur viņu gaida jauni atradumi, jauni brīnumi, ko sevī slēpj pirmais sniegs bērnu priekam. Cik tālā pagātnē ir tā diena, kad pati biju Mārītes vecumā un tāpat kā viņa tagad meklēju un nesu tētim skaistākās zvaigznītes? „Tēti, tās tev, pieliec pie citām zvaigznītēm..." Bērna skatam visi spožumi karavīra tērpā ir zvaigznītes, bet tēvs skaistāko bija saskatījis savas mazās meitiņas acīs: „Šīs tavas baltās zvaigznītes ātri vien izkusīs siltumā, bet tās, kuras mirdz tavās acīs, meitiņ, tās vienmēr paliks ar mani..." Vilšanās par sniega pārsliņu ātro pārvēršanos ūdens pilītēs ātri vien izgaisa, jo tētis bija atradis vēl skaistākas zvaigznītes, kuras ar lūpu pieskārienu plakstiem viņš paņēma un „noglabāja" savā sirdī...

Jautra smieklu šalts uz brīdi pārtrauc seno atmiņu pavedienu. Mārīte ir iebridusi dziļākā kupenā, no kuras nav viegli izrausties, bet tieši tas viņai dara lielāko prieku. Es nesteidzos, kā būtu darījusi citās reizēs, rāt un saukt viņu istabā. Atmiņu skatā atgriežas pagātne... Atceros, cik jauka bija brāļu un mana ciņa irdenajā sniegā, cik ātri un nežēlīgi skarbi likteņa vēji izdzēsa mūsu bezbēdīgos smieklus... Liekas, tikai vakar tētis no saltiem ziemas vējiem sargāja mani zem sava lielā aitādas kažoka, braucot no skolas eglītes vakara... Cik viegli slīdēja ragavas, Melnim rikšojot! Cik lielas un spožas mirdzēja zvaigznes, atstarojot savu spožumu sniegotos laukos, pārvēršot baltumu zil - zelta - sudrabā. Pasaule likās tik skaista, tik brīnumskaista!

„Šonakt, tad, kad zvaigžņu bari
Sarmā sāk pār zemi birt,
Debess Valdnieks lejup sūta
Savu Dēlu ciest un mirt..."

„Kāpēc, tēt? Kāpēc ciest un mirt?" — Tētis neatbildēja, bet turpināja skumjo dzejoli. Vai viņš zināja, ka drīz vien pāri zemei klāsies ciešanas un nāve? Jau svešo zemju valdnieki slepenībā dalīja sev nepiederošās, bet iekārotas mazākas un vājākas valstis. Jau plānoja tautu iznīcības ceļus... Toreiz vēl mierīgi dusēju, cieši piespiedusies tēva krūtīm, viņa mīlestības un gādīgo roku aizsargā, nekā ļauna nenojauzdama, neparedzēdama. Vēl nezināju, ka Ziemsvētkus kopā vairs nekad nesagaidīsim...

„Māmiņ, — kādēļ tu raudi?" — mana mazā sniega kupeniņa atkal ir ieskrējusi istabā. Kas tev sāp?... dikti sāp?" Mazās lūpiņas sniedz skūpstu, jo skūpsts jau ir brīnumzāles, kas atvieglina visas sāpes... Ar Mārīti istabā ir ieplūdušas aukstas vēju šaltis un man liekas, ka tās ir nākušas tālu, tālu ceļu, atnesot tēva elpu no Sibirijas un brāļu elpas no aizsaules.

Krēslo... Iedegas ielu ugunis... Sāk atkal snigt. Skats neredz zvaigžņu mirdzumu, bet es zinu, tās tomēr spīd kaut kur augstu debesīs, virs sniega mākoņiem. Neredzamais nav neesošais, un kaut arī tētis varbūt sen ir pievienojies aizsaules varoņu pulkiem, caur atmiņu skatu viņš tomēr ir ar mani. Šonakt un vienmēr, kad aizeju atmiņu takās. Rotaļādamies vējš sagriež sniega pārslas, veido atkal un atkal jaunus kupenu rakstus, bet ir ceļi, kuri nekad netiek aizputināti...

Par balto sniega kārtu, kas īsi pirms Ziemsvētkiem pārklāja Toronto ielas un namu jumtus, nebija sajūsmināti autobraucēji, bet priecājās jaunā audze. Foto: J. Liģers

Palidzšan iste viete

SOV DROUG NO NELAIM A LAB PADOM GLĀBS KRIŠS ĶEPALS

Drebeļ Miķlam šogad farme bij lab padēvsies rāceņ un sprūts. Pa tiem viš nopelnej dzīv noud un vien dien pilstē iebroucs uznāc pie man izrūntes pa dzīv un jounem modem. Drebeļ Miķels kā jou loucnieks dzīvšans māksle bij bišķ pakļe palīces un tālab vis rūnšan bij mane ziņe. Es nojemes vis vakar la apskaidret viņ tumše prāt, bet Miķels sēdēj uz man gult mal sarāves kā nelaim čupiņ a vaļej mut. Beiges man apnik tād tukš gais kulšen a sous mut un es uzaicnej la Miķels nāk pastaigtes pa dižpilst un apskates pats sovem acem, kas te pa smalk dzīvšan. Miķels doudz neko prete nestīvjes, saroustej biks uz ougš un apčamdejs lupte ietīte nouds mak nāc man līdz.

Man mut no liele rūnšan vēl bij souss kā soule izkalts als mucis un tālab mēs papriekš iegāj „Stulbe Muše" nodzertes. Tovakar tur bij doudz cilēk. Pēc otre als krūziņ Drebeļ Miķels palik tāds runīgs un šivrigs kā ūdens zāl. Viš sāk grozītes uz visem pusem it kā sēdet uz eceš tapem. Pie blaks galdiņ Miķels ieroudzej vienem uz mugar gars lokains mats un sāk a to cilēk lakstetes it kā viš būt ieroudzejs sov pierme brūt. Es nedabej Miķļam pačukstet ose, la viš liek to joune cilēk miere, jo te vīr dāļ, ku nekād knakstšanes a sievišķem neiznāk. Bet līdz ko es lieces uz Miķeļ pus, viš tam cilēkam ieknieb sānes tāde vārīge viete. Ta uzrēz pa vis istab noskanej tāds blīkšķs it kā visei mājei vērbaļķ gāztes iekše un mans Drebeļ Miķels atrades četrāps zem galdiņ.

„Ja tu vēl grābstes ga manem sānem, es tēv iedzīs zeme kā karogmast dīpīš nometne," tas jouneis cilēks rupe balse notēc un pagriezes dzēr tālek sov al.

Miķels vais negrābstjes, bet izrāpes no gald apukš un dors meklēdams špāc:

„Kas to būt domejs, ka te pilstē tād ērcīg mētan. Bišķ pajokjes un viš tev tūliņ gāž pa gāl. Pie mums uz loukem tādes reizes sievišķ zviedz kā pērne gad kumeļ un skates gaise cik ougst vēl soul."

Ja es būt Miķlam patēcs skaidre patieseb, ka viš bij grābstjes a vīrišķ, viš būt noskaites vēl vairāk. Tālab es klusēdams rāpes iekše viņ outiņ kaste. Es laikam bij bišķ uztrouces pa tād slikt sākam mūs dižpilsēt izrādšene un tā gādjes, ka autiņ dors vaļe taiset man tas kloķs palik roke. Miķels gan nekā netēc, tik nosēdes pie stūr un sāk grozet atslēg no vien pus uz otr. Beidzt, ka motors sāk rūkt un kratetes, es domej, ka nupat sāces hipij rokfestvāls, va milzīg bod a vis šaping centr gāžes mums vierse. Bet tas bij tik sākems visei lietei, ko es jums gribēj stāstet. Līdz ko mēs bij tikus uz tramvaj sliedem, es jut, ka viens man bikš duban saķer tā kā knīpstanges. Es no bailem saķērs sov sēžame iekliedzes bet Miķels uz reiz saprat kas pa liet un mierīg notēc:

„Man vakar bij cūk jāved pie lopārst. Viš tur taje puse bišķ spārdej to madrac un pārs drāts tagad dures āre. Bet pa to tu, Kriš, neuztrouces. Tu toč i cēles no ventiņ ciete celm un pārs drāts tavem ciskem neko slikt nevar izdārt. Va puikdienes tu mazams nau dabējs pa sēžame."

„Tev tā viegl rūnt, ja tas nau tovs sēžameis. Vakar tu aizveds cūk pie lopārst un va tu dome, ka es a tiem pašem mēsl ratem grībs šovakar broukt uz slimnīc?" — es sāpes locdames kā jāņtārpiš, abem rokem turej vārīge viet.

Pie sārknem ugņem mums priekše bij gar rind un mēs vilkes lēn kā vēž. Ga outiņ logem no apukš uz ougs cēles tād mell dūm un man degan sāk kutnāt tād pavisam nelab smak. Man aizmierses pašem sov sāpīge viet, jo man ar rokem bij jāgaiņe nost tie dūm un smak, bet Miķels viene miere roustej kloķs un stūmes uz priekš.

„Va tu budz tāds nejūt, ka te smak un dūm nāk iekše?" — es vais nenocietes un bļāv viņem pie ous.

„Tas nekas Kriš," vis uz man nemaz neskatdames runēj: „Man pakļe pārplīs ror un pa to tie dūm un smak nāk."

„Tu, Miķel, rūne tā kā kaņep sviest saēdes. Va tu atbrauc te uz pilsēt a sov vece autiņ kast smak un ērpolūšen taiset? Pa to tev polcij ieliks cietame uz vis mūž," es mēģnaj Miķlam iestāstet pilsēts likams.

Tād prātīg rūnšan nāc pa lab un Miķels palik domīgs.

„Nē, cietame es gan tagad nevar iet. Man vēl vis zem palik neuzārt un tā cūk a nau vēl īst atspierdzs". Miķels kasej gāl un skatjes uz man kā glābiņ meklēdams.

„Nu ta griezes a steig nost no ceļ un ies tāpat kājem meklet joun mašīn, un pie reiz tu vārs nopierkt man jouns biks," es no sierc dēv prātīg padom.

Miķels gan tād laiciņ vēl studznejes pret, ka tas makses liel noud, bet beiges viš atzin, ka jouns outiš i labāks pa cietam.

Tā mēs vis vakar nodouzjes visāds muduļs pētdam, līdz beidzt apstējes pie vien mašīn, kas likes pa pratam un pa kabatej. Tas bods zells a bij tāds čadīgs un tūliņ sāk čamdtes pa papīrem.

„Va tu to outiņ grib a baltem riepem?" — viš Miķlam noprasej kā skole reizs rēķan.

„A baltem gan", Miķels bez elp atvilkšan tēc. „Vis mūž es i strādejs mels dārbs vien, ta vismaz tagad es dābs pavīznetes a baltem outiņ riepem."

„Lab, tas tev makses 50 dolār vairāk," bods zells pierakstej uz papīr.

„Bet tu nupates tēc, ka viss outiš maksē 2000 dolār," Miķels ķeprejes pret.

„Tā es tēc gan, ja tu grib tik četrs riteņs, rām un motor. Pa vis pāreje ko tu grib tev jāmakse klāt. Nu, tu tač gribs kloustes laik ziņš, zieme siltam un vasre oukstam?"

Miķels skatjes plātem acem uz bods zell un man, jo vis ko viņam lik priekše bij labs un outiņam nepieciešams liets tāpat kā sievei kleit. Beiges, ka vis bij uz papīr sarakstets, iznāc ka tas outiš makse 3000 dolār. Miķels saņēr gāl un iesouces:

„Miļe, balte dieniņ! Ku la es tāda noud rouj?"

Tā mēs sašļukuše dūše, lēn vilkes apakaļ pie Miķeļ vece grabaž kast. Pa ceļem man gāle iešāves akal vien gaiš dom. Es tādes reizes nau nekāds gauners un tūliņ jēmes apgaimet Miķel tumše prāt.

„Tu pats man stāstej, ka tev vien gov palics ālaves un nedod vairs pien. Pats gudreis Ļeniš, ko tagad vis pasouļ ceļ no miroņem ougše, kādrēz i tēcs — kas nestrādes, tam nebūs ēst. Tālab tāds govs lops a, ko nevar sloukt, tev nekur neder. Ved viņ šorp uz pilsēt un mēs no to govs ād vēl izspiedes noud," es gudr pamācej sov vece droug.

Otre diene Drebeļ Miķels bija a sov švake gov klāt kā nagliš. Mēs to lopiņ piesēj mane mājs priekšs un uz sānem uzrakstij „For Sale"

Nebij nemaz ilg jāgaid, ka pie māj pieturēj viens liels limuzīns un izkāp āre grieķs. Viņam tepat ap stūr bij restrāns, ku es gāj ēst vakriņs.

„Cik tu grib pa to vece ād," viš noprasej gandrīz tāde kā ventiņ valode.

„Ā", es tēc, „papriekš mēs rūns pa vis gov. Tas make 500 dolār."

Grieķs jau meklēj sov bieze nouds murķ, bet es pajēm viņ pie rok un noved govej priekšē.

„Tu redz, tam lopiņam i div rag. Katrs rags makse 25 dolār", es pierakstej uz papīr.

„Panāc otre gale, un tu redzs, ka tur kārjes gar ast," es rādej. „Tas makse 50 dolār."

„Tos rags un ast tu vares pielikt pats sev, ka tu brouks uz Ziemsvētk svīnšan," mans grieķs smējes.

Uz tād muļķeg rūnšan es nemaz neklousjes un rādej apakše ku kārjes liels tesmens.

„Tu saprot, ka govej tesmens i tas pats kas tavam limuzīnam motors un tālab tas maks 100 dolār", es mierīg runej tāļāk. „Tave outiņ motore i svecs, bet govej pie tesmen i pup un tos a pa velt nekur neva dābt."

„To tesmen a visem pupem tu dābs rītvakar vakarines. Mans grieķs taisjes jou kāpt sove outiņe, bet es vēl iesouces, kā govej i ād ko viš jou paše sākme gribej pierkt. Ja viš girb taiset lab biznes, ta mēs to ād va atdot govej līdz pa brīv.

Vis varbūt būt iznāces lab, ja mans veceis drougs Drebeļ Miķels būt varējs mierīg nosēdēt uz trepem. Bet viš uzlec kājes un priecīg lēkdams pie grieķ klāt.

„Tas i mans lopiš, tāds kā viš tur stāv pie ceriņ krūm piesiets. Tu man makse 500 dolār pa visem iekšem, un atdod rags a tesman Krišam. Viš man samakses to pārje. Mēs ventiņ i godīg cilēk."

Es nedabej ne mut atvērt, ka grieķs bij jou govc lopiņ piesējs pie sov outiņ un rūcnej pa iel prom un Miķels līdz a viņem. Viš parādjes tik vēle vakar stunde un lielīgs kā Pēter baznīcs gails izkāp no sov joune outiņ a baltem riepem.

Otre diene es grieķ bodej met liel līkam un vakariņes izvārej kāpst zup a speķ pats sove māje.

Nenoliedzami skaistākā latviešu skaņu plate ir RAIMONDA PAULA DZIESMAS UN MELODIJAS —

ATPŪTAI, ROMANTIKAI UN DEJAI. Tā izceļas ar lieliskiem aranžējumiem, orķestrāciju, solistiem un satura vispusību. Jauka dāvana ikvienas paaudzes latvietim un cittautiešu draugiem. Atskaņojama uz mono un stereo aparātiem.

Cena: ASV — $5.50, Kanadā — $6.00. Nosūtīšana — $0.50.

Nekavējoties piesūta: ETHNIC RECORDS, P. O. BOX 262, GLENCOE, ILL. 60022

Pieprasiet arī vietējos latviešu grāmatu galdos.

Lūdzu piesūtīt man .... gab. R. Paula skaņu plates.

Adrese: ....

Pievienoju čeku par $ ....

Iepazīstieties ar plašāko un kopš 20 gadiem regulāri iznākošo

Daugavas Vanagu Mēnešrakstu!

Iznāk 6 reizes gadā, ik otru mēnesi.

Raksti: Latvijas brīvībai, ideoloģijai, literātūrai, mākslai, atmiņām vēsturiskā nozīmē un aktuālitātēm.

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā par 3 numuriem $2.75, 6 — $5.50, atsevišķs numurs $1.00.

Pasūtināms: Mr. K. Bencons, 223 High Park Ave., Toronto 165, Ont., Canada.

Priecīgus Z... laimīgu 1971 ... ATLANTI... Piedāvā: Sveices pulk... 170 James St. N. Hamilton, Ont. NORTHLA... 120 Barton St. E., JOHN SM... HAMIL... C. G. ... R... 418 Main St. E. Tel. 528-6336 Latv... HLB Grāmatnīca LNAK Mācības līd... DV KV Skaņu pla... ANDERSON... Remonti, ... 12 Green Meadow Ro... 38-3-7717 Denis J. O'... Advokā... Terminal Towers 105 Main St. E., Ha... SAKAS ... Nosūta uz Latviju: aut... 620 Barton St. E. Hamilton, Ont. TURKST... 865 Upper Ja...

Priecigus Ziemsvētkus un sekmēm bagātu jauno gadu novēl visiem tautiešiem un draugiem

TED'S ANCASTER HARDWARE

Ancaster, Ont., tel.: 648-2454 F. T. Krigers

Priecigus Ziemas svētkus un laimīgu 1971. gadu HAMILTONĀ novēl:

ATLANTIC JEWELLERY

Piedāvā: Šveices pulkstenus, latviskas rotas lietas u.c.

170 James St. N.
Hamilton, Ont. Tel. 529-1487

M. Zitmanis

NORTHLAND GROCERY

120 Barton St. E., Hamilton, Ont., tel.: JA 8-4413

Ernests Bērziņš

JOHN SMITH M. P. P.

HAMILTON MOUNTAIN

C. G. TODD LTD.

REALTOR

418 Main St. E. Hamilton, Ont.
Tel. 528-6336

Latviešu pārstāvis Mārtiņš Jakovics

HLB Grāmatnīca
LNAK Mācības līdzekļu apgāds
DV KV Skaņu plašu ekspedīcija

16 Queen St. N., Hamilton, Ont.
Tel.: JA-9-939

Vadītājs Vilis Ruģzītis

ANDERSON CONSTRUCTION

Remonti, krāsošana, Porex sētas

12 Green Meadow Rd., Hamilton, Ont.
38-3-7717.

Jānis Gailītis

Denis J. O'Leary, Q.C., B.A.

Advokāta un notāra birojs

Terminal Towers
105 Main St. E., Hamilton, Ont. tel. 525-3510

SAKAS PARCEL SERVICE

Nosūta uz Latviju: automašīnas, motociklus, TV aparātus u. c.

620 Barton St. E.
Hamilton, Ont. Tel.: LI-4-7239

TURKSTRA LUMBER Co. Ltd.

865 Upper James St. Hamilton, Ont.

PRIECIGUS ZIEMAS SVĒTKUS UN LAIMIGU JAUNO GADU
novēl klientiem un draugiem

E. Robežgruntnieks

79 Main St. E.
Hamilton, Ont.
Tel. JA-8-8966

ROBEZ & DONNELLY, LTD.
Realtors & Appraisers

Baiba Šmita - Kalēja

Tumši tērptā sieviete

ZIEMSVĒTKU STĀSTS

Skolas otrā klasē pēdējā dienā pirms Ziemsvētku brīvlaika valdīja pirmssvētku nemiers un satraukums. Laurai šī bija samērā viegla un priecīga diena, jo mācību vietā notika tradicionālās bērnu svētku izdarības. Bija kūkas, saldējums, dāvanas, dziesmas, rotaļas un stāsti. Visi jutās jautri nepacietīgās svētku gaidās. Klases stūrī vēl mirdzēja uguņotā eglīte, zem kuŗas dāvanu krājuma vietā nu bija palikuši tikai saplēsti papīri un tukšas kārbas.

Atskanēja zvans. Valodas pārtrūka, un bērni steidzās sasēsties solos. Neparasts klusums pārņēma klasi. Bērni vērīgām acīm gaidīja skolotājas pēdējos norādījumus pirms izklīšanas. Laura pārskatīja savu klasi ar sirsnīgu smaidu: visi mazie bija it kā viņas pašas bērni, visus viņa mīlēja.

„Vienīgais uzdevums jums brīvlaikā ir — būt labiem, pieklājīgiem un palīdzīgiem. Neaizmirstiet svētkos teikt lūdzu un paldies, neaizmirstiet arī Ziemsvētku īsto nozīmi. Priecīgus svētkus un laimīgu jauno gadu!" novēlēja Laura, un viņas acis raudzījās bērnu smaidīgajās sejās. „Varat iet!"

Čalas atdzīvojās. Bērni aizejot Laurai nosauca ardievas un novēlēja priecīgus svētkus. Atgriežoties klasē pēc bērnu izvadīšanas, Laura ieraudzīja mazo Daini stāvam pie loga un raugāmies aizejošo biedru straumē. Laura jau iepriekš bija ievērojusi zēna skumīgumu, un tas šķita neparasti, jo Dainis vienmēr bija prieka un dzīvības pilns. Negribēdama atklāti taujāt pēc nopietnības iemesla, Laura atvēra klases lielos logus un pavaicāja šo un to. Kā patikušas pēcpusdienas rotaļas? Vai patīk ziema? Dainis atbildēja tikai ar klusu „jā" vai „nē". Ziemas dzestrums pa atvērtajiem logiem ieplūda telpā, arī dažas sniega pārslas, pie loga sapūstas, ielidinājās klasē, bet siltumā izgaisa, nenolaižoties uz grīdas. Daiņa mazā rociņa izstiepās pa atvērto logu, un viņa pirksti satvēra baltu sniega piku. Viņš to pielika tuvu acīm, domīgi raudzīdamies vieglī saspiestajās pārslās.

Vai tev patīk sniegs?" Laura ievaicājās.

Daiņa skumjās acis iemirdzējās.

„Jā... Tas ir tik mīksts un balts...", tad skumjāk piebilda: „Es ceru, ka arī svētkos snigs. Tā tad būs vienīgā dāvana, ko seņemšu..."

Baltais sniegs viņa mazajā, siltajā saujā izkusa, izpilēja caur sīkajiem pirkstiņiem.

„Izkusa..." Dainis žēli noteica. „Kādēļ tu domā, ka sniedziņš būs tava vienīgā dāvana svētkos?"

„Tētis slimnīcā... Un māmiņa teica, ka Ziemsvētku vecītis nāks tikai tad, ja tētis būs vesels un strādās."

Dainis aizgriezās un raudzījās tukšajā skolas sētā. Nu Laura saprata viņa skumjas. Kā lai bērns rod prieku, zinot, ka viņam nekas nav gaidāms svētkos? Citi bērni runāja par iecerētām dāvanām, svētku mielastu un citiem gardumiem, bet Dainim nebūs nekā!

Pēc brīža skolas sētu vientuļš šķērsoja arī Dainis. Laura acīm sekoja viņa lēnajiem, it kā bailīgajiem soļiem, kamēr zēna stāvs pazuda ielas ļaudīs. Žēl mazā Daiņa, — viņa pie sevis nodomāja, — bet daudz ir arī bērnu, kam svētku vakars būs līdzīgs pārējām dienām, varbūt vēl vientuļāks. Ja būtu to zinājusi agrāk, varbūt mēs šodien būtu varējuši... Laura nožēlā pārrāva domu pavedienu.

Dienu pirms svētkiem Laura bija ielūgta bagātu paziņu mājā. Viesu bija daudz, arī pulciņš bērnu. Plašās istabas rotātas kā kāšiem svētku dekorējumiem, tā dārgām gleznām, skulptūrām un citiem mākslas darbiem. Laura aprunājās ar ilgi neredzētām paziņām, kamēr bērni rotaļu istabā priecājās pašu nodabā. Kalpones tumšzilos tērpos cienāja viesus ar tradicionālajiem Ziemsvētku gardumiem un dažādām uzkodām.

Durvis atvērās, un ienāca ilgi gaidītais Ziemsvētku vecītis. Bērni nojauta viņa ierašanos un, skaļi sasaukdamies un smiedamies, izskrēja no rotaļu istabas viņu saņemt. Vecītis apsēdās krēslā, nolika lielo dāvanu maisu uz grīdas, pacēla acis uz bērniem un jautāja:

„Vai esat visi bijuši paklausīgi?"

Bērni apklusa. Spožām, it kā izbrīna pilnām acīm viņi raudzījās vecītī, kas pēc klusuma brīža pieaicināja pie sevis katru bērnu atsevišķi. Drīz vien vecītis bija ar visiem aprunājies, katram pasniedzot košā papīrā iesaiņotu dāvanu, dažus saldumus, izsakot arī brīdinājumus un aizrādījumus turpmākām dienām. Tad vecītī izvadīja ar tikpat lielu sajūsmu, kā tas bija sagaidīts.

Sākās īstie prieki. Bērni plēsa un izmētāja košos papīrus pa visu istabu, steidzoties saiņīšus atraisīt, bet vecītis, liekas, tos bija nepacietības vairošanai apzināti cieši sasējis. Bērni viens pēc otra iegavilējās, beidzot izraisot saņemto dāvanu. Bija lelles, mašīnas, spēles, rokdarbu rīki, bilžu un krāsojamās grāmatas, zvēriņi, saliekamie modeļi un dažādi citi jaukumi. Visas mantiņas tūlīt bija jāpārbauda: ambulances mašīnu sirēnas kauca, dažādi automobiļi pārskrēja paklājam, lidmašīnas švirkstēja virs galvām, lelles runāja vienā laidā, pacēlās ātri izveidoti tilti. Visā istabā skaļi mutuļoja svētku prieks.

Drīz ieskanējās arī mūzika. Sākās rotaļas, tad dažādas spēles, kamēr, mājas mātes aicināti, iz salkušie bērni uzklupa saldējumam un kūkām, nepacietības steigā aptraipot ar lipīgo masu ne vien sejas un rokas, bet daži arī jaunās kleitiņas un kreklus.

Laura ar smaidu vēroja šo bērnības bezrūpju prieka pasauli. Viņa iedomājās pašas bērnību un atcerējās nesenās svētku izdarības savā skolas klasē.

Kamēr bērni ēda, pieaugušie plašajā viesistabā turpināja sarunas par pazīstamiem, redzēto un dzirdēto, bet retāk par sevi.

Pēkšņi balsu murdoņu pāršķēla zvans. Kalpone piesteidzās pie durvīm, brīdi parunājās ar zvanītāju, tad piegāja pie namamātes: „Kundze, kāda sieviete pie durvīm... Lūdz ziedojumus savai ģimenei."

„Nē, pasaki nē!" namamāte asi noteica. „Vai cilvēkiem patiešām nav kauna nākt un prasīt naudu? Visi tikai grib, lai dod; beigās es pati būšu lūdzēja. Nē, pasaki, lai iet prom!"

„Bet kundze, vai nevarētu viņai tomēr kaut ko iedot? Ir taču Ziemsvētki. Kādu kārumiņu, vai..." kalpone nedroši iebilda.

„Vai nedzirdēji? Es teicu — nē!" namamāte skarbi pārtrauca un ledaini paskatījās kalponē, gaidīdama paklausību. Kalpone lēnām atgriezās pie durvīm un kaut ko sacīja. Pa atvērto durvju spraugu Laura ieraudzīja sievieti tumšās drēbēs, maziet salikušu muguru. Lūdzējas tumšais apveids spilgti atdalījās no apkārtnes baltā sniega, viņas nabadzīgās drēbes krasi atšķīrās no greznajiem tērpiem istabā.

Pārtrauktās sarunas atdzīvojās, visiem vienaldzīgi novēršot skatienus no durvīm, pie kuŗām kalpone vēl runāja ar tumši tērpto sievieti. Tikai Lauras acis vēl kavējās pie viņām. Kalpone uzmanīgi pārskatīja viesu pulku, viņas skatiens apstājās pie namamātes, kuŗa istabas otrā malā tērzēja ar viešņu. Kalpones roka ātri ieslīdēja priekšauta kabatā, tad izšāvās savilktā saujā un pastiepās pret lūdzēju, kuŗas drebošajā plaukstā iekrita spīdoši naudas gabali no kalpones atvērtās saujas.

Klusums.

„Ko tu vēl dari pie durvīm?" namamātes vārdi asi pārgrieza viesu sarunas. Mirkli viņa jau bija istabu šķērsojusi un plaši atrāvusi durvis, atklājot visu skatieniem tumši tērpto sievieti, kas vēl stāvēja ziemas dzestrajā tumsā. Naids un niknums ielāsmojās namamātes acīs.

„Ko tu vēl te stāvi? Ko vēl gribi? viņa iesaucās, tad pagriezās pret kalponi un uzkliedza: „Es tev liku viņu aizdzīt!"

Tumši tērptā sieviete pagriezās aizlešanai, bet saniknotā namamāte satvēra viņas roku.

„Kas tev saujā?" viņa atkal uzkliedza un centās atraut vaļā sievietes sauju. Gari nagi iegriezās vārgajos pirkstos, kas nespēkā atvērās, un kalpones dotā nauda iekrita sniegā. Saniknotā namamāte kājām saspēra sniegu naudai virsū, griezīgā balsī draudēdama: „Nenāc vairs naudu lūgt! Ej strādāt, slinķe! Pelni pa- slām virpuļojot gaisā.

ti. Skaties, kā tava nauda pazūd sniegā... ha, ha, ha! Tu to pazūdi, klaidonel" viņa kliedza, tumši tērpto sievieti iegūzdama melnajā naktī.

Lūdzējas stāvs pazuda aiz spēji aizcirstām durvīm. Kalpone bija pazudusi. Viesi apjukuši lūkojās namamātes rīcībā. Visu acis pievērsās viņas dusmās sasarkušajai sejai.

„Redziet, cik nekaunīgi cilvēki ir šai pasaulē!" namamāte skarbi noteica un piegāja pie bāra galdiņa ieliet sev dzērienu. Viesi sadalījās pa plašo istabu, pamazām atsākās arī sarunas.

Tikai Laura paika stāvam pie durvīm. Viņa nespēja saprast bagātās sievietes savtību un izturēšanos. Kādēļ viņai bija žēl to dažu centu? Tikai daži centi! Ko tad lūdzēja ar tiem varētu nopirkt? Zeķu pāri? Siltus cimdus? Pat tiem nepietiktu.

Pēkšņi Laurai šī māja un šie cilvēki riebās, šie bezsirdīgie un nenovīdīgie patmīļi. Kur palicis Ziemsvētku gars, mīlestības, prieka un palīdzības gars? Laura pakēra mēteli un izskrēja no cietsirdības mājas, pāri sniegā iebradātajiem naudas gabaliem steidzās pa balto ietvi mājup. Tumši tērptās sievietes pēdas jau bija aizvilcis sniegputenis, kas arī naudas gabaliem steidzās pa balto ietvi mājup. Tumši tērptās sievietes pēdas jau bija aizvilcis sniegputenis, kas arī

Ar augļu sulu, piekožot klingeri un nodziedot dziesmu, Sv. Katrīnu dejotāju kopa, kuŗu vada H. Sternbergs, vanadžu rikotajā svētku ieskaņu pēcpusdienā ieguva izvēlēto vārdu Jandāls. Priekšā kopas „krustmāte", vanadžu pr-ce Milda Vītola aicina nodziedāt Daudz baltu dieniņu... Aiz viņas redzams kopas „krusttēvs" un padomdevējs Vilis Ādlers, kas savā laikā bija arī Toronto Dižzanča dejotājs un vadītājs. Blakus viņam, labajā pusē, redzams skaņu meistars Imants Kipis, daudzu DV un citu skaņu plašu ieskaņotājs. Foto: J. Liģers

„Visātrāk ejošā prece" DV Ziemsvētku tirdziņā Toronto bija pašceptā, īstā rupjmaize, kuŗa sagriezta šķēlēs smaržoja kā toreiz dzimtenē. Attēlā — maizes cepēja Katrīna Purva un 11 g. v. Linda Birzniece ar rupjmaizes kukuļiem. Foto: J. Liģers

DV klubs Toronto būs slēgts 24. un 25. decembrī un 1. janvārī

Lauras soļi švirkstēja svaigajā sniegā, atstājot iemītas pēdas, tavairs nedabūsi, ubadze! Un tagad ču arī tās drīz vien pazuda jaunā sniega birumā. Pēkšņi Lauras tumši tērpto sievieti iegūzdama kāja aizķērās. Viņa paklupa baltajā sniega segā, ceļiem atsitoties pret cementu. Viņas kailās rokas iegrima sniegā, izjūtot vēja pazudusi. Viesi apjukuši lūkosumu.

Laura piecēlās. Sniegs būtu jāpieviļus pielipa baltajām pārslām saujā. Dainis... Viņa siltajā saujā sniegs izkusa, bet še pārslas ielas aukstumā vēl mirdzēja mēness palsajā gaismā. Tās neizkusa. Dainis... Mazais Dainis šovakar laikam skumjš, jo svētki jau klāt, bet viņam nekas nav gaidāms, jo tētis vēl slimnīcā.

Laura noslaucīja sniegu no drēbēm un gāja tālāk, vēl domādama par Daini. Nevīļus viņa tālāk saskatīja tumšu siluetu šķērsojam ielu. Tā taču pirmītējā lūdzēja, tumši tērptā sieviete! Varbūt pat Daiņa māte? Laura skrēja tai pakaļ, viņas soļi savirpuloja sniegu ap kājām. Viņa sauca un sauca, bet sieviete neatskatījās. Taču atstatums starp Lauru un tumšo stāvu pamazām samazinājās. Viņai jāsastop sveša, jāiedod mazliet naudas svētkiem!

Laura šķērsoja vienu ielu, tad otru. Skrējienā galva sāka reibt, ziemas dzestrums aizrāva elpu. Taču Laura, kaut gurdākiem soļiem, traucās pakaļ tālumā redzamajam stāvam. Vējš dzina sniegu viņas sejā un matos. Tas bija stindzīgi auksts, salīdzinot ar skriešanās iekvēlināto iekšējo sakarsumu. Sniega pārslas kusa un no sejas pilēja uz mēteli. Viņa to atrāva. Aukstais vējš apjoza viņas ķermeni. Laura to nejuta, tikai skrēja un sauca, bet arī tumšais stāvs steidzās uz priekšu, tad kādā ielu krustojumā pēkšņi apstājās.

Nu Laura viņu panāks! Vēl tikai mazs gabaliņš. Aizelsusies viņa sievieti sauca, nogurušās kājas viņu nesa svešajai aizvien tuvāk. Tepat jau bija iela, kuŗas otrā pusē stāvēja tumši tērptā sieviete.

Laura steidzās pāri ielai. Pēkšņi viņu apņēma spilgta starmešu gaisma. Laura skrējienā sarāvās, izbailēs iekliedzās. Mašīnas vadītājs bremzēja. Gaismas acis sāka svaidīties. Riepas iekaucās uz apsnigušā asfalta. Laura paklupa un pazuda baltajā sniega virpuļī. Noskanēja skaļš brikšķis, plistošu stiklu dzinkstoņa un sievietes kliedziens. Tad iestājās klusums.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
TORONTO 12., tel. 782-7246 377 GLENGARRY AVE.,

PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS

NOVEL V. Palma

Priecīgus Ziemas svētkus un panākumiem bagātu jauno gadu!
TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA

PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS UN LAIMĪGU 1971. GADU visiem latviešiem novēl
LATVIEŠU NACIONĀLĀ APVIENĪBA KANADĀ

Priecīgus Ziemsvētkus ur. panākumiem bagātu
Jauno gadu visiem latviešiem novēl
TORONTO LATVIEŠU BIEDRĪBA
491 College ielā, Toronto 4.

Priecīgus Ziemsvētkus un sekmēm bagātu jauno gadu novēl:

BROADVIEW DELICATESSEN
105 Danforth Ave., pie Broadview Ave.
Toronto 6, Ont. Tel. 465-9905
Ausma Miķelsone

PAVASARA KONDITOREJA
UN DELIKATEŠU VEIKALS
361 Roncesvalles Ave., Toronto 3, Ont.
Tālr. 531-7353
S. Čukvis

EXCLUSIVE DELICATESSEN CO.
43 MULOCK ST. TORONTO 9, ONT.
Tālr. 766-6007

L. Liduma gaļas un delikatešu
veikals — darbnīca
363 Roncesvalles Ave., Toronto 3, tel. 532-8762

ILMĀRS ANDREJSONS, C.L.U.
apdrošināšanas aģentūra
1355 DANFORTH AVE., TORONTO 6,
tālr. 463-7313

ZELTKALIS
ALEKSANDRS GUGANS
25 Moccasin Trail, Don Mills, Ont.
Tālr. 444-4033

ALEX DOORS & WOODWORKING
113 McCormack Ave., Toronto
Tel. 769-2156
Īpašnieks A. Beizaks

LŪDZU, KLAUSIETIES raidījumu 15. GADA GĀJUMĀ Toronto Latviešu misijas radio BRĪDIS AR DIEVU katru svētdienu, no pl. 9 — 930 Niagaras WHLD raidītājs (viļņis 1270) Informācija: tālr. Toronto 261-4218.

KANADAS BAZNICĀS

TORONTO

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue

24. decembrī — plkst. 6 un plkst. 8 vakarā.

25. decembrī — plkst. 11 rītā.

31. decembrī Vecgada vakara dievkalpojums ar dievgaldu plkst. 8 vakarā.

Māc. A. Cepa, 33 Balaby Cr. Don Mills. Tālr. 449-4087.

Sv. Andreja draudze, tel 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 8.

Ceturtdien, 24. decembrī, plkst. 7 vakarā Ziemsvētku svētvakara dievkalpojums. Piedalīsies draudzes koris.

25. decembrī, 1. Ziemsvētku dienā, plkst. 10 rītā svētku dievkalpojums.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabo baznīcā, 361 Danforth Ave.

24. decembrī, plkst. 7 vakarā Ziemsvētku dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.

31. decembrī, plkst. 7 vakarā Vecā gada vakara dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.

BRAMPTONA

25. decembrī, plkst. 11 Ziemsvētku dievkalpojums Grace United baznīcā.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars
Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., S.

Ziemsvētku vakarā, 24. decembrī svētvakara dievkalpojumi: plkst. 5.30 — dziedās draudzes jaunatnes ansamblis „Dzintars"; plkst. 7 — dziedās draudzes koris. Dziesmu lapiņas.

I Ziemsvētkos, 25. decembrī, plkst. 11 svētku dievkalpojums.

Vecgada vakarā, 31. decembrī, plkst. 7 vakarā bikts dievkalpojums ar dievgaldu.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Avenue, Montreal 28 P. Q. Tel. HU 9-3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trisvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Avenue.

Ziemsvētku svētvakarā, 24. decembrī, dievkalpojums plkst. 6 vakarā. Dziesmu lapiņas.

Ziemsvētkos, 25. decembrī, plkst. 9.30 no rīta dievkalpojums ar dievgaldu angļu valodā. Plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums.

Vecgada vakarā, 31. decembrī, plkst. 8 vakarā dievkalpojums ar dievgaldu.

10. janvārī, plkst. 12.30 p.p. Bībeles stunda baznīcā; plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums; Svētdienas skola; jaunatnes stunda.

17. janvārī, plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums.

27. decembrī un 3. janvārī, kā arī Jaungadā, dievkalpojumu nebūs.

OTAVA

Māc. Edn. Lange, 864 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

24. decembrī Ziemsvētku svētvakara dievkalpojums baznīcā plkst. 6 vakarā. Dziesmu lapiņas. Kollekte pašu draudzes vajadzībām.

27. decembrī pēdējais dievkalpojums ar dievgaldu šai gadā baznīcā plkst. 2 p.p.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

No 26. — 27. decembrim — Kanadas DV 4. jauniešu salidojums Cedar Glen nometnē.

27. decembrī — pl. 2 dienā Toronto latviešu katoļu vienības Ziemas svētku eglīte lieliem un maziem pie kafijas galdiem Latviešu namā, 491 College ielā.

31. decembrī — plkst. 8 vak. Latviešu namā Jaungada sagaidīšana jauniešiem pagraba zālē.

31. decembrī plkst. 7.30 DV namā Jaungada sagaidīšana.

3. janvārī — plkst. 3 pēcp. Kolumbus zālē TLB sestdienas skolas Ziemsvētku sarīkojums.

9. janvārī — plkst. 7 vakarā Latviešu namā, Toronto, Veco strēlnieku b-bas Ziemas svētku kaju atcere un b-bas 10 gadu pastāvēšanas svinības.

15. janvārī — pl. 8 vak. Studenšu korporāciju kopas gadskārtējais tējas vakars ar deju Royal Canadian Curling kluba telpās, 131 Broadview Ave.

16. janvārī — pl. 7 vak. Latviešu namā LMM kluba tradicionālā zaķu balle.

20. janvārī — plkst. 7 vakarā viru koŗa Viesturs gadskārtējais koncerts un balle Columbus zālē To-

14. februārī — Latviešu saimniecisko darbinieku diena Latviešu namā.

20. februārī — pl. 8 vak. DV namā DV Toronto nodaļas gadskārtējais karnevāls.

15. maijā — ALT Vašingtonas ansambļa viesizrāde, Anšlava Eglīša „Bezkaunīgie vecī".

SV. KATRĪNAS

31. decembrī — DV St. Catharines nod. vanadžu kopas gadskārtējā Jaungada sagaidīšanas balle pl. 9 vakarā Beacon Motor Hotel Sand Room telpās. (Queen Elizabeth autoceļa malā pie Jordan Harbour).

DĀVINĀŠANAI SVĒTKOS
Austras Plampes
„DZIESMU KAMOLIŅŠ"
130 melodijas un teksti. Jāņu un kāzu svinēšanu apraksti.
Cena 3 dol. 494 Sammon Ave., Toronto 359, Ont. Canada

☆

Vecākas dāmas neskaitāmie jautājumi satiksmes kuģa irmajam virsniekam jau sāk apnikt, kad baiīgā pasažiere atkal vaicā: „Ja kuģis tagad grimtu — cik tālu ir līdz zemei?" — „Apmēram 400 metru," valdoties atbild virsnieks. — „Un kurā virzienā man tad vajadzētu peldēt," grib zināt vecīgā jaunkundze. — „Lejup," norāda izpražņātais.

☆

Priecīgus Ziemas svētkus un laimīgu Jauno gadu visiem latviešiem novēl!

BENJAMINA
FILMU LABORATORIJA
247 Richmond Str. E. Toronto 2, Ont.
Tel. 863-1166

Gaišus Miera svētkus un laimīgu jauno gadu
visiem tautiešiem
vēlē
Daugavas Vanagu Grāmatnīca
Daugavas Vanagu Mēnešraksts
Apgāds DAUGAVAS VANAGS

Vai esat nokārtojuši abonementu?
Skat paziņojumu šī n-rs 1. lpp. par abenementa paaugstinājumu sākot ar 1971. gada 1. janv.
☆
Apmeklējiet DV grāmatnīcu Toronto.

Priecīgus Ziemsvētkus un laimīgu jauno gadu vēlē
tip-top MEATS
vislabākās kvalitātes veikals
DARBINIEKI

1971. gada jaunie modeļi
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
Tagad izdevīgākais laiks iegādāties pagājušā gada automašinas par pazeminātām cenām
Robertson motors Ltd.
1555 DANFORTH AV., TORONTO 6.
HANS PLAUDE TĀLR. HO 6-1131
SAZINIETIES AR MŪSU FIRMAS LATVIEŠU PĀRSTĀVI:

LATVIEŠU NAMS 491 College ielā, Toronto 4
Tel. 922-2931
31. dec. plkst. 8 vakarā rīko
Jaungada balli
Pieaugušiem deja divās augšējās, bet jauniešiem pagraba zālē
SPĒLĒS 3 DEJU KAPELLAS
Galdiņi iepriekš rezervējami pie nama pārvaldnieka, tel. 922-2931

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St. W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

L. LUNSKY
OPTIĶIS
Atvērts no pl. 9.30 — 6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos
470 College St., Toronto.
Tālr. WA 1-3924

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE3-7954
York Chapel
2357 Bloor St. W.
Parkošana abās bēru mājās

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

Tālr. 534-1403, Toronto

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251
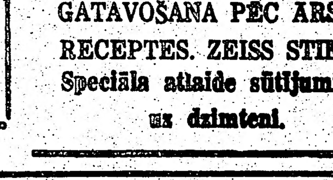
ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

FRANK VASS BA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 250,
PIEDĀVĀ ZĀLI PIRMĀ STĀVĀ (ar gaisa dzesinātāju)
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM. PIEPRASIET TELEFONISKI—
465-5225
DAUGAVAS VANAGU KLUBS
OTRĀ STĀVĀ
ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIESIEM NO PIRMDIENAS LĪDZ PIEKTDIENAI PLKST. 4 p.p. — 1 NO RĪTA, SESTDIENĀS NO PLKST. 12 DIENĀ — 1 NO RĪTA.
Dažādi dzērieni un ēdieni par mērenām cenām
Uz redzēšanos!

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 174, Ont.

KAKTIŅŠ
Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

DV apgādā iznākušas:
Tonijas Krūkas
UNIFORMA
$5.50
Autore še ietvērusi 9 stāstus un tēlojumus. Gar lasītāja acīm defilē dažādu uniformu nēsātāji. Tur ir gan aizsargu, gan Latvijas armijas virsnieku, vācu vai amerikāņu uniformās tērpti vīri. Iejūtīgi autore zem katras uniformas uztaustījusi drosmē vai bailēs, lepnumā vai pienākuma apziņā pukstošo sirdi.
Pētera Aigara
Nemirstīgais nemiers
romāns
(„Atkusnis sākās oktobrī" II daļa)
$5.50
Autors spraigā stāstījumā tēlo cilvēku alkas pēc brīvības un lielo uzupurēšanos brīvības labā pret apspiestību. Ļoti skaisti autors sarežģī cilvēku likteņus, liek tiem cīnīties, lai brīvības lāpa varētu degt vēl gaišāka.
Pasūtinot DV Grāmatnīcā — 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada.

LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkales
VALUDE
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W. Toronto 4 Ont., tālr. 533-2837.

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5, ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

A. EGLĪTIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

DĀVANU SAIŅI
uz Baltijas valstīm, Ukrainu un Padomju Savienību.
Mēs nosūtām pārtikas saiņus līdz 33 mārciņām.
Lūdzu pieprasiet mūsu katalogu.
Mēs arī pārsūtām jūsu pakotos saiņus līdz 17½ mārc netto. Šie saiņi ir pilnīgi apdrošināti.
Mūsu veikalā ir daudzas un dažādas mantas piemērotas sainīšiem.
Ārpus Toronto dzīvojošie klienti, sūtiet savus pasūtinājumus un sainīšus ar ekspresu vai pastu mums tālākai nosūtīšanai. Samaksu nokārtosiet vēlāk pēc mūsu paziņojuma saņemšanas. Lietuviešu uzņēmums.
BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Avenue, Toronto 3, Ont.
Tel. 531-3098

KAS? KUR? KO? TORONTO

ALFRĒDS STIKUTS REALTOR
A. STIKUTS, FRI.
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
1363 Wilson Ave., Downsview, 248-6101
1851 Lawrence Ave. E. Scarboro, 752-1770

A. BĒRZIŅŠ Realty Ltd.
Nekustami īpašumi, apdrošināšana, obligācijās un notāra
316 Harbord Street, Toronto, Ont. 534-8447

PAVASARA LE 1-7353
delikatešu veikals un konditoreja
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS

A. Kristapsona gaļas un gaļas izstrādājumu veikals
1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

EXPRESS T.V. SERVICE
HI-FI un TV DARBNĪCA, tālr. 769-6732
no plkst. 9 — pl. 9 vak.

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).
Tel.: HO 5-9905. *Ausma Miķelsons*

8
KRĀSU UN MELNBALTAS FILMAS
attīstīšana ■ palielinājumi ■ dublikāti ■ citi darbi ■ izcilus kvalitāte ■ atlaide
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
367 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 863-1166

DV apgādā iznākusi
Prof. P. Jureviča
refleksijas par latvisko eksistenci
DZĪVE UN LIKTENIS
Saturs: Pilnvērtīga dzīve. Kāpēc mēs gribam palikt latvieši? Kultūra un tauta. Pie kā turēties? Mūsu nacionālo centienu pamati. Kā dzīvot un izturēt. Kas jāsaka cilvēkiem? Snobisma varā. Jaunatnes veidošanās. Mūsu trimdas tautas pastāvēšanas nosacījums. Turēšanās pie tēvzemes. Eiropas šarms. Kultūras dienu nozīme. Kultūras bardzība. Pārdomas latvju tautas sēru dienā. Izlīgšana ar dzīvi.
158 lpp. Vāku zīmējis Alfreds Jaunzems. Glīti iesiets maksā $4.20
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA,
491 College Street, Toronto 174, Ont. Canada.

Baltic PLASTERING
Izdaru visus nepieciešamos māju remontus iekšpusē un ārpusē.
Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761.
Zvanīt katrā laikā Toronto 769-8280.

LAIKRAKSTA
LATVIJA AMERIKĀ
ATSEVIŠĶI NUMURI PĒRKAMI TORONTO
Broadview Delicatessen
165 Danforth Ave.
Baliant Newspaper
272 Spadina Ave.
Esto Meat Products
601 Mt. Pleasant Rd.
Lidums Meat
383 Roncesvalles Ave.
Lotus Florists
732 Bathurst St.
Parkway Delicatessen
721 Broadview Ave.
Pavasars Delicatessen
361 Roncesvalles Ave.
Pokor Meat
376 College St.
Venus Florists
221 Roncesvalles Ave.
West Ark — Gift Shop
2282 Bloor St. W.

K. RANGA
skaņo un labo
klavieres
Zvanīt vakaros
Toronto 465-5883

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr.
LE 5-5555, Toronto

BB
apdrošināšana plus
VALD. BEBRIS
1658 VICTORIA PARK AVE. SCARB
TEL. 759-6266

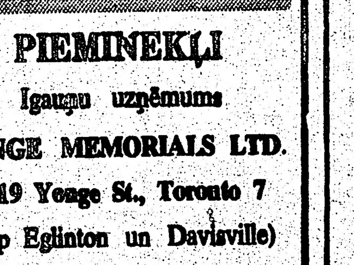
PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(starp Eglinton un Davisville)
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

LATVISKĀ MĀJA
nedrīkst būt kaila telpa. Ikviena latvju mītne ir jāizdaiļo ar latviskiem daiļamatniecības priekšmetiem, vismaz kaut nelielu LATVISKO STŪRĪTI: nacionālo karodziņu, valsts emblēmu, kādu latvisku gleznu, svečturiem, kokgriezumiem un citiem latviskiem daiļamatniecības priekšmetiem.
Griežaties pie daiļamatnieces Hertas Jaunzemes viņas jaunatvērtajā veikalā un daiļamatniecības studijā — te jūs saņemsit ne vien vērtīgus norādījumus, bet arī pašus visnepieciešamākos priekšmetus latviskam stūrītim jūsu mājā, vai arī plašāku telpu izgreznošanai, pie tam par vismērenākajām cenām.
Krājumā ir arī daudzi praktiski mājturības priekšmeti — arī importēti, skaistuma un matu kopšanas līdzekļi, rotas lietas u. c.
APMEKLĒJIET
INTERNATIONAL GIFT BOUTIQUE
ziemeļos no St. Clair Ave.,
479 Kennedy Rd., Scarborough,
tālr. 266-9925.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

A. Dravnieks — Es atceros, atm.	$6.00
V. Dreimane — Ūdens raksti, dzeja	4.00
A. Dziļums — Tiesas svētdiena, rom.	5.80
E. M. Remarks — Laiks mīlēt, laiks mirt, rom.	6.00
K. Pētersons — Uz dzimtenes pusi, ceļoj.	7.50
I. Šķipsna — Neapsolītās zemes, rom.	5.00
A. Eglītis — Pasmaidot, stāsti	7.50
V. Bastjānis — Dzīves straumē, atm.	7.00
Dr. th. K Bilzens — Sprediķu izlase	3.00
T. Krūka — Uniforma, stāsti	$5.50
P. Aigars — Nemirstīgais nemiers, rom.	$5.50
A. Kraujiete — Kristals un māls — dzeja	$5.50
I. Gubiņa — Raksts putekļos, rom.	$5.00
I. Grebzde — Saule manā logā, stāsti	$4.80
E. Andersons — Tur plīvoja Kurzemes karogi	$5.80
Latviešu karavīrs II pasaules kara laikā	$8.30
Latviešu Sporta vēsture	10.00
Dekteris — Dorvas ciema ļaudis, rom	$7.00
A. Niedra — Rīga dienās, nedienās, rom.	$5.50
V. Hermane — Bez Tevis, dzej.	$3.20
J. Turbads — Ķēves dēls Kurbads, pasaka	$4.00
A. Eglītis — Cilvēks mežā, rom.	$6.00
G. Janovskis — Nelūgtos ciemos, stāsti	$5.00
E. Blanks — Latvju tautas ceļš uz neatkarīgu valsti, kultūrvēsturiska apcere	$4.00
A. Voitkus — Ceļi tāli, ceļi tuvi	$5.80
V. Rulliņa — Soli pa solim, rotaļās, dančos un dejās	$5.00
Z. Liepa — Gaismas sējātājs, dzejoļi	$4.00
T. Zeltiņš — Antiņš debesīs meklē latviešus, rom.	$5.80
M. Bukšs — Francis Kemps	$7.00
Dieva kokle — Latv. relig. dzejas antoloģija	$8.00
H. Sils — Tēlotāja māksla un vārds	$6.00
E. Aistars — Evita, rom.	$4.80
J. Plaudis — Zemes ziedi, rom.	$5.50
A. Johansons — Visi Rīgas nami skan	$5.50
Fr. Dziesma — Klusuma zvaigznes, dz.	$3.50
E. Dēliņš — 69 stundas	$6.10
A. Spekke — Atmiņu brīži	$12.00
V. Pelēcis — Malenieša pasaule II	$5.80
Valdis — Staburaga bērni	$3.80
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
Archib. A. Lūsis — Jēzus līdzības un mūsu laikmets	$2.80
T. Ķiķauka — Putni, rom.	$4.20
Indra Gubiņa — Rītdiena neakaitās	$4.00
B. Bičole — Ceļos, dzej.	$4.50
Leonīds Slaucītājs — Sešos kontinentos	$8.00
Al. Tomsens — Cilvēcības vārdā	$8.50
G. Janovskis — Dziesma mežam, rom.	$4.80
A. Lindgrena — Pasaules labākais Karlsons	$4.00
Leonīds Slaucītājs 70	$2.20
LATVIJAI 1918—68 Brīvās pasaules latv. mežkopju izd.	$10.00
A. Eglītis — Pēdējais mohikānis, stāsti	$7.50
P. Aigars — Sarkanais vilciens (4 valodās)	$2.25
P. Aigars — Zaļie zīmneši, dzej.	$2.00
J. Miesnieks — Klaucēnu kundzes meita, rom.	$5.80
K. Pētersons — Pasaule paveras, ceļ. apr.	$10.00
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$5.90
Ang. Gailīte — Rītausma	$4.00
Ing. Vīksna — Un gājiens neapstājas, dzej.	$4.20
P. Jurevičs — Dzīve un liktenis, refleksijas	$4.20
M. Valters — Atmiņas un sapņi I d.	$9.50
F. Donass — Politiskos krustceļos	$4.00
H. Vītols — Atmodinātas atbalsis	$7.50
A. Niedra — Varavīksna pār Rīgu, rom.	$4.80
I. Grebzde — Vai ābele ziedēja?, rom.	$5.50
J. Aukškāps — Zinātnei un tēvijai	$4.50
A. Dziļums — Celminieki, rom.	$5.80

DV grāmatnīcā, 491 College ielā, Toronto

Dāviniet paši sev un draugiem
Ziemsvētkos
latviešu laikrakstu
„LATVIJA AMERIKĀ"
Sākot ar 1971. gada 1. janvāri
Abonementa maksa paaugstināta.
Skat. paziņojumu šī numura 1. lpp.
LATVIJA AMERIKĀ — 491 College Street, Toronto 174, Ontario, Canada
Uzvārds .... Vārds ....
Adrese ....
Pilsēta .... Pavalsts ....
Zipkods .... Datums ....

Nemieri Polijā

(Pārnesums no 1. lpp.)

nai. Demonstrācijās piedalījās arī mājasmātes, izkliedzot pretkomūnistiskus saukļus pret valdību. Lai ierobežotu nemieru tālāku izplešanos un salabotu bojājumus, Gdanska bija izolēta no ārpasaules: pārtraukta telefoniska sazināšanās, dzelzceļa satksme un atsaukti lidojumi. Nemieri skāra arī pārējās divas ostas pilsētas Gdiņu un Copotu. Visās trijās pilsētās no plkst. 6 pēcpusdienā līdz 5 rītā izsludināta „policijas stunda", t.i. iziešanas aizliegums. Publiskas sanāksmes aizliegtas. Saņemtas ziņas par nemieriem arī Poznaņā, kur sacēlušies dzelzfabrikas strādnieki. Nemieru apspiešanai nosūtīti milicijas papildspēki. Šajā Rietumpolijas pilsētā strādnieki izgāja demonstrācijās jau 1956. gadā, prasot maizi un cīnoties pret policiju. Poznaņas demonstrācijas toreiz izbeidzās ar staļinisma krišanu Varšavā, Pad. savienības tiešās ietekmes samazināšanos, Gomulkas nākšanu pie varas un daļēju režīma mīkstināšanu. Valdības aparātā palika tikai daži staļinisti.

Radio „Free Europe", kas raida Austrumeiropai, pārraidīja ziņojumu, kas uztverts tieši no Gdanskas: „Dedzinātāji strādā konsekventi un stūrgalvīgi. Kad iejaucas ugunsdzēsēji, lai ugunsgrēkus aizkavētu, tad automašīnas apgāž un ugunsdzēsējus piekauj. Laudis no māju augšstāvu logiem satraukti vēro notiekošo." Diplomāti un ceļotāji no nemieru pārņemtajām pilsētām sacīja, ka sacelšanās tiek apspiesta ar karaspēku, miliciju, tankiem un helikopteriem. Polijas vicepremjērs Stanislavs Kocioleks teica runu trīs pilsētu iedzīvotājiem un apsolīja augstākas algas sakarā ar cenu paaugstināšanu pārtikai un citām pirmās nepieciešamības precēm.

Pēc pēdējām ziņām Polijā nemieri paplašinājas un sadursmēs nonāvēto un ievainoto skaits pieaug. Pad. sūtniecības ēkas aizmugures dārzā Varšavā eksplodēja bumba. Vēl trūkst ziņu par nodarītiem postījumiem. Polijas premjērs Josefs Cirankievičs televīzijas pārraidītā īsā uzrunā tautu brīdināja, ka policijai un citām autoritātēm pavēlēts, ja nepieciešams, uz demonstrantiem šaut. Pavēle nozīmē, ka varas pārraudzība ievesta visā valstī. Cirankievičs apstiprināja, ka trīs dienu nemieros Gdanskā, Gdiņā un Copotā nonāvēti 20 civilistu un policistu. Pēc neoficiālām ziņām Gdanskā novietoti tanki ik 50 jardu atstatumā. Nedējas nogalē nemieri vēl turpinājās. Gdiņā no demonstrantu vidus atskanējuši šāvieni. Radioraidījumos brīdināts, ka policijai pavēlēts rīkoties bargi pret iziešanas aizlieguma laika pārkāpējiem. Pēc neoficiālām ziņām valsts ziemeļos izcēlušos nemieru dēļ ir sperti iepriekšēji piesardzības soļi un pārējās poļu pilsētās novietotas karaspēka vienības. Premjērs Cirankievičs savā runā pieminēja, ka demonstrācijās raidīti šāvieni uz milicijas spēkiem. Tas bija pirmais norādījums, ka nemiernieki lietojuši ieročus. „Pierādījies, ka ielu demonstrācijās, kuru organizētājiem nav bijis jaunu nolūku, pievienojas naidīgi, anachistiski kriminālie elementi, laupot, dedzinot un izdarot bezjēdzīgu iznīcināšanu," sacija Cirankievičs un uzskaitīja komūnisma režīma sasniegumus: nesen parakstīto draudzības paktu ar Rietumvāciju, ar kuru Bonna atteicās no 40.000 kvadrātjūdžu agrākās vācu zemes, tagad atdodot to Polijai, „Lai Gdanskas, Gdiņas un Čečīnas (agr. Štetīne) pilsētu un Polijas rietumu territorijas iedzīvotāji to neaizmirst," viņš sacija. Premjērs pabeidza savu runu ar lūgumu iedzīvotājiem „atraidīt provokātorus, neklausīties uz avantūristiem un apzināties stāvokļa nopietnību."

Komūnistiskā valdība, kā parasti, nemieros vaino „huligānus un avantūristus", kas „izmanto situāciju, kas radās 14. decembrī Gdanskas kuģu būvētavas strādnieku vidū.

Polija 18. decembrī faktiski atradās kara stāvoklī, kad civiliedzīvotāju nemieri izplatījās no Baltijas jūras krastiem pa visu valsti. „Policijas stunda" ievesta arī lielākajā Baltijas jūras ostas pilsētā Štetinē. Pilsētas radiostacija vēstīja, ka pilsētu piemeklējusi „liela nelaime ar dedzināšanām un laupīšanām". Nemieru pazīmes parādījušās arī Varšavas apgabalā un bagātajā Silēzijas provincē, kur izcēlušies streiki, kas kā dzirkstele uzliesmojuši pēc valdības straujās cenu pacelšanas pārtikai un degvielām. Valdība apspiež nemierus ar stingru roku, visur redzami tanki un karavīri. Ja civiliedzīvotāju dusmu vilni nesekmēsies apspiest, tas var novest pie nepārredzamām sekām un var būt ļoti nepatikami Gomulkas režīmam.

Čečīnas (Štetīnes) 320.000 iedzīvotāju bija ierauti varmācībā, kas izpaudās ar strādnieku un studentu uzbrukumiem valdības ēkām. „Milicija braukāja ar tankiem un demonstranti atbildēja ar „Molotova kokteiļiem", izteicās zviedru radiokomentātors Anders Tunborgs, atgriezdamies no pilsētas. Viņš nodeva savu ziņojumu no zviedru pārceltuves kuģa un apgalvoja, ka redzējis, ka jaunu māti ar bērnu sabraucis tanks, kad policija un karavīri uzbrukuši pūlim. Galvenais cīņu lauks ir komūnistu partijas mītnes priekšā, kas līdzīgi citām ēkām pilsētas centrā uzliesmoja ugunsgrēkā. Eksplozīvie nemieru attīstības notikumi ķēdes reakcijā pārveidoja Čečīnu no mierīgas pilsētas par tanku ielenkumu ar „Molotova kokteiļu" izraisītiem sprādzieniem uz ielām. Tunborgs sacīja, ka nemieri sākās drīz pēc rīta ziņām par sadursmēm citās Baltijas jūras ostas pilsētās. Čečīnas radio mudināja vecākus un skolotājus nelaist bērnus uz ielām. Gdanskas komūnistiskais laikraksts Glos Wybrzezy, ziņojot par potījumiem, kas novērtēti uz 20 milj. dolaru, rakstīja, ka 8 personas nonāvētas, 115 smagi ievainotas, bet 140 ir ar vieglem ievainojumiem.

Papildus ziņo, ka saspriegums 18. decembrī iesācies arī Varšavā, kad galvaspilsētu sasniegušas ziņas par sadursmēm citās Polijas pilsētās. Nemieri turpinājās jau piecas dienas un daži valsts apgabali no ārpuses pilnīgi noslēgti. Varšavā plānotas demonstrācijas rūpnīcu rajonu priekšpilsētās. Ziņo arī par nemieriem valsts centrālā un dienvidapgabalu pilsētās. Demonstrācijas notikušas Katovicā, Silēzijas ogļraktuvju centrā.. Streiki un protesti notika Vroclavas rūpnīcā.

Baltijas jūras krasta apgabali no ārpasaules izolēti, lai gan valdība apgalvojusi, ka dzīve atgriezusies normālā stāvoklī Gdanskas un Gdiņas ostas pilsētās. Štetīne, trešā lielākā ostas pilsēta pie Baltijas jūras, vēl vienmēr ir nemieru centrs. Oficiālie Polijas ziņu avoti par notikumiem pilsētā vēl klusēja, bet telefonu satiksme ar pašu pilsētu pārtraukta.

Gdanskā, kur ielu cīņas iesākās 14. decembrī, izdemolēti jau 60 veikalu un atjaunojami tūkstošiem kvadrātpēdu izsisto logu stiklu. Gdanskā (agrākā Danciga) un citās priekškara vācu pilsētās ir liels iedzīvotāju skaits, kas sevišķi pieaudzis pēc Otrā pasaules kara un ir nestabilitātes faktors. Tomēr par galveno iemeslu 14. decembra sadursmēm uzskata vietējos apstākļus. Kuģu būvētavu strādnieki, salīdzinājumā ar ogļračiem, ir relātīvi augsti apmācīti amatnieki, kuŗi jūtas kā galvenie cietušie jaunajā valdības algu plānā. Jaunais plāns paredz kompensāciju par padarītā darba daudzumu, ne darba kvalitāti. Tas atvieto tradicionālo prēmiju sistēmu, kas bazēta uz produkcijas kvotas izpildīšanu un pārsniegšanu. Ja pēc izpildītām kvotām radās zems algas līmenis, līdz šim garantēja papildalgas, kas iepriecināja rūpniecību vadītājus, kuŗu galvenās rūpes bija, lai darbaspēks būtu apmierināts. Gdanskas nemieru pamatā p daļai bija komūnistu partijas birokratisko ierēdņu vāja pieredze rūpniecību pārraudzībā, kas saniknoja nevien technisko vadību, bet vēl vairāk strādniekus.

Gdiņā un Gdanskā varmācības turpinājās līdz 17. decembrim. Milicijas spēki ieguva kontroli izcīnīdami ceļu līdz Ļeņina un Parīzes komūnas dokiem. Daļa ostas strādnieku vēl streiko. Ļeņina doka strādnieki turpina sarunas par jaunajām algu sistēmas nokārtojumu. Saimnieciskās reformas programmu Polijas valdība izstrādāja savam jaunās piecgades plānam, kas sākas ar nākamgada 1. janvāri. Tas izsauca strādnieku neapmierinātību un atklātu izaicinājumu valdībai.

Varšavas ielu dzelzceļos izplatītas pret valdību vērstas skrejlapas un karikatūras. Cenu paaugstināšana pārtikai un degvielām tieši pirms Ziemsvētkiem katoliskajā Polijā tās iedzīvotājus saniknoja visvairāk. Valdība bija iedzīta savā ziņā spīlēs, jo komūnistiskie plānotāji gribēja savest kārtībā savu saimniecību vēl pirms jaunā piecgades plāna uzsākšanas. Varšavas raidītājs tagad pārmet, kādēļ iedzīvotāji ar saimnieciskām reformām nav iepazīstināti agrāk un vaino birokratiju.

Gomulka „atkāpies"

NO POLIJAS POLITBIROJA ATKĀPUŠIES VĒL 4 CITI LOCEKĻI

Kā to jau varēja sagaidīt, sakarā ar pēdējo dienu nemieriem Polijā atkāpies komūnistu partijas vadītājs 65. g. v. Vladislavs Gomulka. Viņa aizstājējs ir 57 g. vecais Eduards Gireks, agrākais komūnistu partijas Katovicas apgabala vadītājs Polijas ogļraktuvju centrā. Līdz ar Gomulku atkāpušies vēl 4 citi politbiroja locekļi: partijas ideoloģiskais vadītājs, 62 g. v. Zenons Klisko, 57 g. v. Boļeslavs Jazčuks, kas atbildīgs par Polijas jaunās piecgades saimniecisko plānu, kas stājas spēkā ar nākamgada 1. janvāri, 63 g. v. Ričards Strazeleckis, partijas organizāciju lietu pārzinātājs un tuvs Gomulkas sabiedrotais un Polijas valsts prezidents 64 g. v. Marians Spičalskis. Vladimirs Gomulka atkāpās 20. decembrī, pēc 14 gadu darbošanās augstajā amatā. Viņa atkāpšanās oficiāli motivēta ar asins cirkulācijas traucējumiem, no kā cietusi redze, kādēļ 19. decembrī, dienu pirms atkāpšanās, ievietots slimnīcā. Par pārmaiņām partijas augstākajā vadībā un 4 locekļu atkāpšanos 12 locekļu lielajā politbirojā pasaulei paziņoja 20. decembrī, līdz ar Polijas veselības ministra Jana Kostrzevska parakstīto speciālo komūnikē, kuŗā motivēta Gomulkas slimība. Jaunajam partijas vadītājam Eduardam Girekam, sakarā ar viņa stāšanos jaunajā amatā, Austrumvācijas komūnistu vadītājs Valters Ulbrichts nosūtījis apsveikuma telegrammu. Gireks jau paspējis deklarēt, ka uzturēs ciešas saites ar Pad. savienību.. Maskava pārmaiņas Polijas komūnistu augstākajā vadībā paziņojusi bez komentāriem.

Hīts Otavā un Vašingtonā

Anglijas ministru prezidents Edvards Hīts sava apciemojuma laikā Kanadā 16. decembrī Otavā izteica uzskatu, ka Anglijas kopvalsts varētu sabrukt, ja tās locekles mēģinātu uzlikt veto angļu ieroču pārdošanai Dienvidafrikai. Ieroču pārdošana bija galvenais sarunu temats Hīta vairāk kā trīs stundu ilgajā apspriedē ar Kanadas ministru prezidentu Trudo. Hīts atzina, ka ieroču pārdošana nozīmē ļoti daudz Anglijas nacionālajām interesēm, lai uzturētu Rietumu mititāro klātieni Indijas okeanā un Labās cerības raga kuģošanas ceļos, kur ir augoša Pad. savienības flotes spēku ietekme.

Nākamā dienā Anglijas ministru prezidents izlidoja no Otavas uz Vašingtonu divu dienu sarunām ar ASV prezidentu Niksonu. Hīts ar Niksonu apsprieda pasaules problēmas, kas centrējās ap Vietnamas karu, drošības problēmām Tālajos austrumos un Indijas okeanā. Londona un Vašingtona paziņoja, ka ir nodibinājušas kopīgu flotes bazi Indijas okeana salā kā pretspēku augošam padomju flotes iespaidam šajā apvidū. Abi valstsvīri vienojās par netiešu arabu un Izraēlas miera sarunu atsākšanu. Vidējos austrumos ar vidutāju Dr. Gunaru Jaringu cik drīz vien iespējams. Premjērministrs Hīts uzskatija, ka ar Anglijas iestāšanos Eiropas koptirgū tiks stiprinātas Rietumu sabiedroto saites un ka tas nenovedīs pie tirdzniecības diskriminācijas, vai šķelšanos starp Eiropu un Ziemeļameriku.

Anglijas premjērs Hīts un ASV prezidents Niksons izdarīja pārsteiguma vizīti Eizenhauera tarmā Pensilvēnijā. Vēlāk Hīts izlidoja atpakaļ uz Londonu.

Bonnā ap 1000 labā spārna atbalstītāju protestēja pret Rietumvācijas līgumiem ar Pad. savienību un Poliju. Demonstrācijās nebija neviena incidenta, par spīti 3000 jaužu lielām pretdemonstrācijām pret organizēto „pretestības akcijas" sanāksmi.

Mans mīļais draugs un svainis, Latvijas brīvības cīņu dalībnieks,
Abrenes apr. Rugāju pag. lauksaimnieks,
ilggadējs sabiedrisks darbinieks

Adolfs Viksniņš

dzimis 1895. gada 13. jūnijā Litenē, Latvijā,
miris 1970. gada 10. decembrī Bostonā, Mass.

Apglabāts 1970. gada 14. decembrī Getzemanes kapos.

Pie īstas dzīvības tik tas var tikt,
Kas pats spēj dzīvību ķīlā likt!

Viņa dziļi latvisko stāju, darbu un garu sirds mīlestībā un cieņā piemiņā paturēs

Voldemārs ANTIŅŠ Bostonā, Mass.

Pēc grūtām ciešanām no mums šķīrās mīļā sieva, gādīgā māte un vecmāmiņa

Lilija Katrīna JURIKS, dz. Ķēniņš

Dzimusi 1890. gada 4. maijā Aijažu pagastā,
mirusi 1970. gada 9. decembrī Klīvlendā, Ohio.

Par viņu skumst
vīrs, meita, mazmeita un znots

Mūsu mīļā māte, vecmāmiņa un vec-vecmāmiņa

Auguste Voitkus, dzim. LASIS

aizgāja mūža mierā š. g. 5. decembrī savā 85. dzīvības gadā.

Apglabāta Toronto latviešu kapos.

Dievs ir mīlestība. Par viņu sēro

PIEDERIGIE

Kanadas ziņas

HAMILTONA

Atklājot latviešu skolas Hamiltonā eglītes sarīkojumu 13. decembrī, māc. E. Pavasars svētbrīdi uzsvēra: lai Ziemsvētku laikā sagādātu prieku citiem, nevajaga mantu un lielu dāvanu, bet katra lietiņa, kas ir dota ar siltu sirdi un mīlestību, ir dārga. Sekojošajā programmā Inese Bite nolasīja Z. Lagerleļas Svētā nakts, tad 6. klases skolnieki nodeklamēja V. Moras Šai svētā naktī, Sandra Leja — T. Zeiferta Naktī bira zelta rasa, bet Mirdza Avena, Ruta Kalupniece un Daina Ķikauka — Z. Mauriņas Ziemsvētku brīnumi. Pirmskolas, 1. un 2. klases tēloja B. Šmites-Kalējas „Eglīte", kam sekoja 3. un 4. klases audzēkņu uzvedums „Ziemsvētku eglīte". Dz. Majoriņas vadītais koris nodziedāja 2 dziesmas, bet 7. klase rādīja kā gatavo lelli pēc lentes sistēmas (R. Bērziņa). A. Kaugara Teiku par Ziemsvētkiem latviešu zemē deklamēja 4. klase, sekoja 5. klases uzvedums — N. Kalniņa Labākā dāvana. Programmas nobeigumā skolas pārzine E. Gulbe pateicās skolotājai E. Fogelei par pavaditiem 10 gadiem skolas darbā, bet vecāku pārstāvis E. Bitmanis pasniedza velti un grāmatu. Ieradās arī Ziemsvētku vecītis, bērniem pēc tam pulcējoties pie azaida galda un ejot rotaļās. BŠK

VINIPEGA

Svētdienas skolas bērnu eglītes vakarā svētbrīdi vadīja mācītājs L. Grendze, kas ir arī skolas audzinātājs. Ar deklamācijām piedalījās Lilita Kļaviņa, Anita Kuškēvica un Zinta Radovska. Klavieru solo atskaņoja Pauls un Tamāra Taizeka un Rita Blosmane, bet vijoles solo — Anita Kuškēvica. Ar stabuļu duetu piedalījās Lilita Kļaviņa un Anita Kuškēvica. Dziedāja bērnu koris Mirdzas Rutules vadībā. Iepriecināja bērnu seksteta dziedājums, kā arī deju kopas Kokle izpildītās tautas dejas, M. Taizekas vadībā. Skolēni izrādīja ludziņu „Ziemsvētku nakts sapnis", kuŗu bija iestudējusi Mirdza Rutule. Pēc tam bērni gāja rotaļās. Ziemsvētku vecītis (T. Blosmanis) izdalīja daudz dāvanu. Sarīkojumā piedalījās ap 130 apmeklētāju. J. Z.

MONTREALA

DV Montrealas nodaļas vanadu kopas rīkotais Ziemsvētku tirdziņš arī šogad vietējā Latviešu namā bija pulcinājis vairāk simt apmeklētāju un apliecināja šim pasākumam teicamu atsaucību. Tirdziņa atbildīgā vadītāja V. Māldere bija gādājusi par labi iekārtotiem daiļamatniecības, rotas lietu, grāmatu, audumu un citiem līdzīgiem stendiem. Vanadzes priekšnieces vietnieces E. Spures vadībā, veica kā tirdziņa iekārtošanas, tā arī atsaucīgo apmeklētāju apkalpošanas darbu. Arī šogad blakus telpās bija iekārtota katejnīca, kas guva lielu piekrišanu, galvenokārt T. Gailītes iecienīto cepumu dēļ. Daudz darba tirdziņa sekmēšanai bija veltījušas arī E. Vitiņa, M. Ērgle, S. Zariņa, I. Deikmeiere, N. Alksne, V. Veczieduiņa, L. Zeltiņa u.c. Šogad tirdziņā pirmo reizi savu atsevišķu stendu bija iekārtojušas arī Bārtas (33.) gaidu vienības gunšiņas un gaidas vienības priekšnieces A. Brāzmas vadībā. Tirdziņa apgrozījums sasniedza 2000 dol, bet tīrais atlikums paredzams ap 350 dolaru. R. N.

31. decembrī, plkst. 8 vakarā DV namā

Jaungada sagaidīšana

Pārdošanā jaunais kokteilis
„Frizieŗu vaimanas."
Spēlēs H. ARRO deju kapella.
Ieejas maksa $6.50 no personas.
Vietas rezervējamas DV klubā —
tel. 465-5225

Visi laipni ielūgti

Šī vispriecīgākā gadalaika garā
ir patīkami Jums un Jūsu ģimenei
nodot mūsu neviltotos laba vēlējumus.

PRIECIGUS ZIEMSVĒTKUS UN
LAIMES PILNĪBU
MIERA PILNAM UN
PANĀKUMIEM BAGĀTAM
JAUNAJAM GADAM!

STEPHEN B. ROMAN
Chairman of the Board

DENISON MINES LIMITED
TORONTO, CANADA